Chulalongkorn University
Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2022

นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

วิทวัช กุยแก้ว
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd

Part of the Educational Administration and Supervision Commons

Recommended Citation

กุยแก้ว, วิทวัช, "นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต" (2022). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 6381.
https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/6381

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นายวิทวัช กุยแก้ว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Academic Management Innovation of Non-formal and Informal Education Centers Based on the Concept of Lifelong Expert Learner

Mr. Wittawat Kuikaew

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Educational Management
Department of Educational Policy,Management, and Leadership
FACULTY OF EDUCATION
Chulalongkorn University
Academic Year 2022
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต
โดย	นายวิทวัช กุยแก้ว
สาขาวิชา	บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แช่มช้อย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชราภรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แช่มช้อย)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นันทรัตน์ เจริญกุล)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กุโลภาส)

..... กรรมการ

(ดร.พงษ์ลิขิต เพชรผล)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

วิทวัช กุยแก้ว : นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต. (Academic Management Innovation of Non-formal and Informal Education Centers Based on the Concept of Lifelong Expert Learner) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ศ. ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : รศ. ดร.สุกัญญา แช่มช้อย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) เพื่อศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบวิจัยผสมวิธีพหุระยะ (Multiphase Mixed Method Design) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.อำเภอ/เขต)สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 280 แห่ง โดยผู้ให้ข้อมูลคือผู้เรียนของ กศน.อำเภอ/เขต แห่งละ 15 คน รวม 4,200 คน สามารถเก็บข้อมูลได้ทั้งสิ้น 3,045 คน และผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ/เขต ข้าราชการครู และครู กศน.ตำบล รวม 840 คน สามารถเก็บข้อมูลได้ทั้งสิ้น 621 คน และ กศน.อำเภอ/เขตที่มีแนวทางปฏิบัติที่น่าสนใจ จำนวน 5 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบประเมินระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แบบสัมภาษณ์การบริหารวิชาการตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบกึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างนวัตกรรมฯ ฉบับที่ 1 และแบบประเมินร่างนวัตกรรมฯ ฉบับที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และกรอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5 คุณลักษณะ ประกอบด้วย ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง 2) ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายคุณลักษณะ พบว่า ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด และด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าความจำเป็นต่ำสุด 3) นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีชื่อว่า “นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน” ประกอบด้วย 1) นวัตกรรมการบริหารหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน 2) นวัตกรรมการบริหารการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน 3) นวัตกรรมการบริหารการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)

สาขาวิชา	บริหารการศึกษา	ลายมือชื่อนิสิต .....
ปีการศึกษา	2565	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....
		ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม .....

6381064627 : MAJOR EDUCATIONAL MANAGEMENT
KEYWORD: Academic administration, The development of academic administration, Center of non-formal education and informal education, Lifelong expert Learner

Wittawat Kuikaew : Academic Management Innovation of Non-formal and Informal Education Centers Based on the Concept of Lifelong Expert Learner. Advisor: Prof. PRUET SIRIBANPITAK, Ph.D. Co-advisor: Assoc. Prof. SUKANYA CHAEMCHOY, Ph.D.

The objective of this research was 1) to study the conceptual framework of non-formal and informal education centers (NFE-Centers) s' academic management and the conceptual framework of lifelong expert learner. 2) to study the levels of lifelong expert learner in NFE Centers. 3) to study the needs for academic management development of NFE Centers based on the concept of lifelong expert learner. 4) Developing innovation for academic management of NFE Centers based on the concept of lifelong expert learner by using a multiphase mixed-method design. The sample group in this research was NFE-Centers. These centers were under Department of Learning Encouragement. The sample group consisted of 280 centers. The data source was provided by 15 students per Centers. totaling 4,200 students. A total of 3,045 students were collected. including NFE directors, NFE civil servant teacher and NFE sub district teachers. totaling 840 people. A total of 621 people was collected. Also, study best practices from 5 centers. The research tool consists of an assessment form levels of lifelong expert learner in NFE-Centers., The needs assessment questionnaires of the development of academic administration in NFE Centers based on the concept of lifelong expert learner, and Semi-structural interview. Furthermore, Data in the research were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and content analysis and Priority need index ($PNI_{modified}$)

The results from the research show that 1) the conceptual framework of NFE Centers ' academic management consisting of 3 aspects which are curriculum development, instruction and assessment. The conceptual framework of lifelong expert learner consisting of 5 characteristics which are Purposeful learner, Knowledgeable and Resourceful learner, Strategic learner, reflective learner and Independent learner. 2) Students of NFE Centers were a high level of lifelong expert learner. They have the highest level of Purposeful learner and reflective learner aspect were at the lowest level. 3) The needs for academic management development of NFE Centers based on the concept of lifelong expert learner show curriculum development was the highest priority need, and assessment was the second priority need. The lowest priority need was instruction. When considering in terms of the lifelong expert learner, the sub-item, which had the highest priority needs index in aspects of academic management was Strategic learner and Independent learner was the lowest priority need 3) The academic management innovation of NFE Centers based on the concept of lifelong expert learner, named “Innovative Academic Management Creating Personalized Lifelong Expert Learner Based on Learner’s Purpose, Aptitude and Potential.” This concept is consisting of Personalized Curriculum development Innovation, Personalized Instruction Innovation, Assessment Innovation by Learning Credit Bank System.

Field of Study:	Educational Management	Student's Signature .....
Academic Year:	2022	Advisor's Signature .....
		Co-advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แช่มช้อยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าคอยให้คำแนะนำและคำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์เพื่อปรับแก้ให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จ สมบูรณ์และลุล่วงไปได้ด้วยดีจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชราภรณ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และกรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กุโลภาส รองศาสตราจารย์ ดร.นันทรัตน์ เจริญกุล และอาจารย์ ดร.พงษ์ลิขิต เพชรผล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ความรู้และข้อเสนอแนะอันเป็นโยชน์ในการพัฒนางานวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์อันมีค่าของท่านให้ผู้วิจัยนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและการทำงานต่อไป

ขอกราบของพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย การเก็บข้อมูล ตลอดจนการประเมินและการเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ที่สละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำในการพัฒนานวัตกรรม นำมาซึ่งความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ พ.ต.ท.เกรียงศักดิ์ กุยแก้ว และคุณแม่ปทุมรัตน์ กุยแก้ว ผู้เป็นเป้าหมาย เป็นแรงผลักดัน เป็นแรงใจ เป็นที่รักและเป็นดวงใจ ที่คอยดูแลอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก เอาใจใส่และเป็นผู้อยู่เบื้องหลังของทุกความสำเร็จที่เกิดขึ้นในชีวิตของผู้วิจัยในทุกวันนี้ ขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกท่านผู้เป็นครอบครัวที่รักยิ่งของผู้วิจัย ที่คอยให้การสนับสนุนและคอยอยู่เป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณผจงรักษ์ กุยแก้ว ภรรยาสุดที่รักผู้คอยเคียงข้าง คอยให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา รวมไปถึงน้องดาวเหนือและน้องตะวัน ลูกสาวและลูกชายสุดที่รักผู้เป็นเข็มทิศชีวิต เป็นกำลังใจคอยผลักดันให้ลุกขึ้นเผชิญหน้ากับอุปสรรคนานัปการตลอดเวลาที่ผ่านมา

ขอกราบขอบคุณ ผู้บังคับบัญชาที่ให้การสนับสนุนในการศึกษาครั้งนี้ของผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกท่าน ที่คอยรับฟัง ช่วยเหลือ สนับสนุน และพร้อมให้คำปรึกษาร่วมเรียนรู้ และเติบโตเป็นกัลยาณมิตรที่ดีเสมอมา ทุกท่านที่กล่าวมาข้างต้นล้วนเป็นส่วนสำคัญของชีวิตที่ทำให้เส้นทางการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิตสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจ ซึ่งผู้วิจัยจะจดจำไว้ตลอดไป

วิทวัช กุยแก้ว

สารบัญ

หน้า

..... ค

บทคัดย่อภาษาไทย..... ค

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ง

กิตติกรรมประกาศ..... จ

สารบัญ..... ฉ

สารบัญตาราง..... ฏ

สารบัญภาพ ..... ฒ

บทที่ 1 บทนำ..... 16

1.1 ความสำคัญของการวิจัย..... 16

1.2 คำถามการวิจัย..... 24

1.3 วัตถุประสงค์ 25

1.4 ขอบเขตการวิจัย 25

1.5 นิยามศัพท์ 26

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 29

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 29

บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 31

2.1 การจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 32

2.1.1 การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาศึกษาตามอัธยาศัย..... 32

2.1.2 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต 34

2.1.3 การบริหารวิชาการการศึกษานอกระบบ 36

2.1.3.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบ 36

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.1.3.2 ความหมายของการบริหารวิชาการ 37

2.1.3.3 ขอบข่ายการบริหารวิชาการ 39

2.1.3.3.1 การพัฒนาหลักสูตร 43

2.1.3.3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้..... 46

2.1.3.3.3 การวัดผลและประเมินผล 49

2.2. แนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong expert learner)..... 52

2.2.1 ความหมายของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong expert learner)..... 52

2.2.1.1 ความหมายของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ (expert learner)..... 52

2.2.1.2 ความหมายของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learner) 53

2.2.1.3 ความหมายของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) 53

2.2.2 ความสำคัญของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong expert learner)..... 54

2.2.3 แนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong expert learner) 56

2.2.3.1 ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ (expert learner) 56

2.2.3.2 การเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) 58

2.2.3.3 ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learner)..... 59

2.2.3.4 ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong expert learner)..... 69

2.3.4 การสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 71

2.3.4.1 แนวคิดการเรียนการสอนแบบกำหนดตนเองในผู้เรียน (Heutagogy)..... 72

2.2.4.2 ความหมายของแนวคิด Heutagogy 73

2.3.4.3 ความสำคัญของแนวคิด Heutagogy..... 73

2.3.4.4 องค์ประกอบของแนวคิด Heutagogy..... 75

2.3.4.5 กระบวนการออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด Heutagogy 76

2.3.4.6 อารยสถาปัตย์สำหรับการเรียนรู้: Universal Design for Learning..... 78

2.4. แนวคิดการพัฒนานวัตกรรม 80

2.4.1 ความหมายของนวัตกรรม 80

2.4.2 นวัตกรรมการศึกษา 81

2.4.3 การพัฒนานวัตกรรม 82

2.5 การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 85

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย 91

3.1 ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 92

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 92

3.2 ศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 94

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 95

3.3 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 100

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 100

3.4 พัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 105

ขั้นตอนที่ 4.1 ศึกษาการบริหารวิชาการตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสถานศึกษานอกระบบที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case) 105

ขั้นตอนที่ 4.2 พัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 107

ขั้นตอนที่ 4.3 ทดสอบนวัตกรรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 109

ขั้นตอนที่ 4.3.1 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเป็นรายบุคคล 109

ขั้นตอนที่ 4.3.2 การประเมินนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการประชุมสนทนากลุ่ม 111

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 120

4.1 กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 121

4.2 ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 122

4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล 122

4.2.2 ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 123

4.3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 129

4.3.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล 129

4.3.2 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 131

4.4 ผลการพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 145

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.4.1 แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Cases) ตามแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 145

4.4.1.1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ 146

4.4.1.2 แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ. 146

4.4.2 การสังเคราะห์นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 153

4.4.3. ร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฉบับที่ 1 157

4.4.4 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเป็นรายบุคคล 165

4.4.4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ 165

4.4.4.2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฉบับที่ 1 166

4.4.5 ร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ฉบับที่ 2) 172

4.4.6 การประเมินร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ฉบับที่ 2) 182

4.4.7 นวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตฉบับสมบูรณ์ 185

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 203

5.1 สรุปผลการวิจัย 204

5.1.1 กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 204

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5.1.2 ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 204

5.1.3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 205

5.1.4 นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 206

5.2 อภิปรายผลการวิจัย 209

5.2.1 กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 209

5.2.2 ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 210

5.2.3 ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 212

5.2.4 นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 215

5.3 ข้อเสนอแนะ 218

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 219

บรรณานุกรม 221

ภาคผนวก 232

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ 233

ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 237

1) ผลการหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ 237

ภาคผนวก ค เครื่องมือในการวิจัย 239

ภาคผนวก ง หนังสือขอความร่วมมือการวิจัย 290

ประวัติผู้เขียน 299

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 สังเคราะห์ขอบเขตการบริหารวิชาการ 41

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์แนวคิดคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้..... 58

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต 65

ตารางที่ 4 การสังเคราะห์คุณลักษณะผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต..... 70

ตารางที่ 5 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและรูปแบบการสุ่มตัวอย่าง 96

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ได้รับการพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิ 98

ตารางที่ 7 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและรูปแบบการสุ่มตัวอย่าง 102

ตารางที่ 8 ตารางสรุปขั้นตอนการวิจัยและผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย 113

ตารางที่ 9 ผลการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 121

ตารางที่ 10 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล 122

ตารางที่ 11 แสดงระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในภาพรวม 124

ตารางที่ 12 แสดงระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)..... 125

ตารางที่ 13 แสดงระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)..... 126

ตารางที่ 14 แสดงระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) 127

ตารางที่ 15 แสดงระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) 128

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 16 แสดงระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) 129

ตารางที่ 17 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล 130

ตารางที่ 18 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต แยกตามการบริหารวิชาการ 132

ตารางที่ 19 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมตามองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 134

ตารางที่ 20 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) แยกตามองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญ การเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวม 135

ตารางที่ 21 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) พิจารณารณาราย ด้านการจัดการเรียนรู้ 137

ตารางที่ 22 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) พิจารณาราย ด้านการจัดการเรียนรู้ 139

ตารางที่ 23 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) พิจารณาราย ด้านการวัดและประเมินผล 141

ตารางที่ 24 ลำดับต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวม 143

ตารางที่ 25 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม 146

ตารางที่ 26 วิเคราะห์แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ 147

ตารางที่ 27 การสังเคราะห์นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 154

ตารางที่ 28 สถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 165

ตารางที่ 29 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน 166

ตารางที่ 30 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน 168

ตารางที่ 31 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) 169

ตารางที่ 32 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ฉบับที่ 2) จากการประชุมสนทนากลุ่ม 182

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย 29

ภาพที่ 2 ร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคล ตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน 175

ภาพที่ 3 นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของเรียน..... 186

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวิจัย

การเติบโตขึ้นของกระแสโลกาภิวัติ (Globalization) ทำให้โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นโลกที่มีความผันผวน ไม่มีโครงสร้าง มีความซับซ้อน และมีความคลุมเครือ โดยมีผู้เชี่ยวชาญหลายคนให้นิยามว่าโลกวูก้า หรือ “the VUCA world.” (Johansen and Euchner, 2015) อีกทั้งในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน (Technology Disruption) ทำให้เกิดการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้อย่างแพร่หลาย เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial intelligence) การจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) รวมทั้งที่การทำงานต่าง ๆ ปรับเปลี่ยนสู่ความเป็นดิจิทัล (Digital transformation) พร้อมกันนี้สถานการณ์หลังจากการแพร่ระบาดโรคโควิดสิบเก้า (Post - Covid 19) ได้เร่งให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วยิ่งขึ้น สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ความรู้ที่มีในปัจจุบันมีอายุการใช้งานที่สั้นลง ความรู้เดิมไม่สามารถใช้ได้ในปัจจุบัน ทำให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แต่ปัญหาสำคัญของการเรียนรู้จะเห็นว่าการศึกษาแบบเดิมกำลังเผชิญกับการระเบิดของข้อมูลจำนวนมหาศาล ความรู้มีความสำคัญน้อยกว่าการที่ผู้เรียนรู้ว่าจะนำความรู้ไปใช้ได้อย่างไร (Wagner, 2012)

การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของโลกสมัยใหม่ ทำให้การศึกษากลายเป็นหัวใจของการพัฒนาทั้งตัวผู้เรียนและชุมชน หน้าที่ของการศึกษาคือการทำให้ทุกคนพัฒนาความสามารถของตนอย่างเต็มที่และตระหนักถึงศักยภาพในการสร้างสรรค์ของตนเองโดยไม่มีข้อยกเว้น รวมถึงความรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเองและความสำเร็จตามเป้าหมายส่วนตัวของแต่ละบุคคล (Stobart, 2014) ประกอบกับปัจจุบันเกิดแหล่งเรียนรู้จำนวนมากทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ ทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ขอบเขตของการเรียนรู้จึงขยายออกมานอกห้องเรียน การเพิ่มขึ้นของความรู้เช่นนี้ทำให้ผู้คนมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ ลืมสิ่งที่เรียนรู้ และเรียนรู้ซ้ำ (learn, Unlearn and Relearn) รวมถึงต้องมีการเพิ่มทักษะและเปลี่ยนทักษะ (Upskill and Reskill) อยู่ตลอดเวลา การเตรียมตัวสำหรับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเหล่านี้ ในการจัดการเรียนรู้จะต้องเปลี่ยนมุมมองให้เห็นว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมากกว่าจะเป็นกระบวนการที่หยุดนิ่ง (Blaschke, 2019) วิธีการศึกษาแบบเดิมไม่สามารถเตรียมผู้เรียนให้เข้าสู่สภาพแวดล้อมการทำงานได้สำเร็จ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาและการเรียนรู้แบบดังเดิมที่ใช้เวลาเรียนเป็นลำดับขั้นตามระบบการศึกษาเป็นเวลายาวนาน (Eachempati et al., 2017) มากไปกว่านั้น การประเมินผลการเรียนให้ครบหน่วยกิตเพื่อให้ได้รับใบปริญญาหรือคุณวุฒิตามหลักสูตรถูกท้าทายจากความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอนของสังคมในปัจจุบัน อีกทั้งตลาดแรงงานให้ความสำคัญ

ของวุฒิการศึกษาหรือปริญญาน้อยลง การเรียนเพื่อให้มีทักษะที่ต้องใช้ในการทำงานภายในระยะเวลาไม่นานจึงเป็นที่นิยมมากขึ้น เช่น รูปแบบการเรียนแบบไมโครเลิร์นนิ่ง (Micro learning) ซึ่งเป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ออกแบบโดยใช้ชุดเนื้อหาการเรียนรู้เป็นหน่วยประกอบด้วยกิจกรรมขนาดเล็กเป็นหลักสูตรระยะสั้นที่มีการวางแผนเป็นอย่างดี และออกแบบมาเพื่อให้เหมาะกับขีดจำกัดของสมองมนุษย์ (ศยามน อินสะอาด, 2021) หรือระบบสะสมความรู้ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียนรู้และประสบการณ์การทำงานหรืออาชีพที่สะสมไว้ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย มาเทียบโอนกันได้เพื่อการเรียนรู้และการทำงานหรืออาชีพ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานมีโอกาส เชื่อมโยงการเรียนรู้และหรือหรือประสบการณ์การทำงานหรืออาชีพ (พิณสุดา สิริธรังศรี, 2559) มากไปกว่านั้น การเติบโตทางเทคโนโลยีทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองง่ายขึ้น ผู้คนเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ทำให้ผู้เรียนสามารถวางแผน ควบคุม และประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้ตลอดเวลา และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อให้มีความรู้และทักษะสำหรับการทำงานและใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพในสังคมปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ประเทศไทยจึงควรเตรียมการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล” ซึ่งจะเห็นว่าแนวทางในการพัฒนาคนไทยตามรัฐธรรมนูญต้องให้ประชาชนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ตามความต้องการในระบบต่าง ๆ และเรียนรู้ตลอดชีวิต คำถามสำคัญคือ ผู้เรียนแบบใดที่จะสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการของตนเองและรู้วิธีการในการแสวงหาความรู้เหล่านั้น และจากสถานกาณ์การแพร่ระบาดโรคโควิดสิบเก้า (Covid-19) กระทรวงศึกษาธิการได้นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับช่วงการแพร่ระบาดของโรค จากเดิมที่เป็นการเรียนการสอนที่สถานศึกษา (On-Site) ให้สถานศึกษามีทางเลือกในการจัดการเรียนการสอน โดยได้ต่อยอดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็น 5 รูปแบบ เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อการรับมือกับการแพร่ระบาดระลอกใหม่นี้ คือ 1) On-site เรียนที่โรงเรียนโดยมีมาตรการเฝ้าระวังตามประกาศของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) 2) On-air เรียนผ่านมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือ DLTV 3) On-demand เรียนผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ 4) On-line เรียนผ่านอินเตอร์เน็ต และ 5) On-hand เรียนที่บ้านด้วยเอกสาร เช่น หนังสือ แบบฝึกหัดใบงานในรูปแบบผสมผสาน หรืออาจใช้วิธีอื่น ๆ เช่น วิทยุ เป็นต้น (ไทยรัฐ, 2564) นอกจากนี้รายงานการวิจัย เรื่อง ประเทศไทยในอนาคต Future Thailand มิติที่ 3 การศึกษาไทย Future Thailand:

Education (มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2564) ได้ศึกษาภาพอนาคตการศึกษาไทยใน 20 ปีข้างหน้า พบว่าปัจจัยขับเคลื่อนที่ผู้เข้าร่วมให้ความสำคัญในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การให้ความสำคัญกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและภาคธุรกิจ และการดำเนินนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยภาพอนาคตที่พึงประสงค์ คือ “ห้องเรียนไร้ขอบเขต” เกิดการกระจายอำนาจและงบประมาณไปให้โรงเรียนจัดการตัวเอง มีการกำหนดนโยบายที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานนอกภาครัฐที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ ทำให้ครูและผู้บริหารในหลายพื้นที่มีขีดความสามารถสูงขึ้น สามารถจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงประสบการณ์ในและนอกห้องเรียนของนักเรียนได้ โรงเรียนมีอิสระในการจัดการสอนรูปแบบใหม่ ๆ ครูมีตัวเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ผลจากการกระจายอำนาจทำให้ชุมชนที่เข้มแข็งกำกับดูแลและสนับสนุนโรงเรียนในพื้นที่ตนเองมากขึ้น จากภาพดังกล่าวจะเห็นว่าจัดการสอนรูปแบบใหม่ ๆ ครูและผู้เรียนมีตัวเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนมากยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลกับบริบททางสังคมของประเทศไทยโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดวิธีการ ช่องทาง และรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้วิธีการและกลยุทธ์ในการเรียนรู้ที่ได้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรองวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ตลอดจนสามารถตระหนักรู้ในตนเองและวิเคราะห์ความรู้และทักษะที่ตนเองต้องการจำเป็นในการเรียนรู้ได้ตลอดช่วงชีวิต โดยมีครูผู้สอนเป็นโค้ชและผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Expert Learner) จึงเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ปัญหาการศึกษาของยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ โดยแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดจากการสังเคราะห์แนวคิดสำคัญ 2 แนวคิด คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ (expert learner) และ 2) แนวคิดผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learner) เข้าด้วยกัน Estmer & Newby (1996) ให้ความหมายของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ ไว้ว่า ผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้ และอธิบายว่าผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ เป็นบุคคนที่แสดงการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรอง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความรู้และทักษะที่ผู้เรียนมีหรือขาดหายไป และใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เหล่านั้น จึงกล่าวได้ว่าผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้เป็นผู้เรียนผู้มีกลยุทธ์ ผู้เรียนผู้ควบคุมตนเอง และผู้เรียนผู้ไตร่ตรอง สอดคล้องกับ Zimmerman (2000) ที่กล่าวว่า ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้จะวางแผน กำหนดเป้าหมาย จัดระเบียบ ตรวจสอบตนเอง และประเมินตนเองในจุดต่าง ๆ ในระหว่างกระบวนการได้มาซึ่งความรู้ ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้จะสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่สมเหตุสมผลสำหรับตนเองและมีความสามารถใน

การเลือกและใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล กลยุทธ์เหล่านี้ส่งผลให้ได้รับการเรียนรู้ มากไปกว่านั้นเพื่อให้กลายเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตผู้เรียนต้องสามารถแสดงเจตคติและความสามารถที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งการเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ยังสอดคล้องกับการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย โดย American Library Association ได้ให้นิยามของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง บุคคลที่ฝึกฝนโดยใช้ทักษะและทัศนคติ เพื่อเป็นผู้เรียนตลอดชีวิต ทักษะเหล่านี้ซึ่งโดยทั่วไปหมายถึง ทักษะการรู้สารสนเทศหรือความสามารถในการ “รับรู้เมื่อจำเป็นต้องใช้ข้อมูลและมีความสามารถในการค้นหา ประเมิน และใช้ข้อมูลที่จำเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ”(American Library Association, 1989 อ้างใน Crow, 2006) สอดคล้องกับ Keating (2020) กล่าวว่า ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง คนที่หมั่นพัฒนาทักษะและความสามารถใหม่ ๆ และรวมถึงการพัฒนาทัศนคติที่เปิดกว้างและทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับธรรมชาติที่ไม่หยุดนิ่งของโลก การพัฒนาส่วนบุคคลดำเนินต่อไปควบคู่ไปกับการพัฒนาวิชาชีพ โดยผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตจะมองหาโอกาสในการขยายความรู้และความเข้าใจของตน และสอดคล้องกับชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย และคณะ (2559) ซึ่งกล่าวว่า ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง บุคคลผู้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นกระบวนการจนบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม โดยใช้พฤติกรรมผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ทักษะที่หลากหลายในการดำเนินชีวิต มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความรู้ที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และเรียนรู้อย่างมีความสุข ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของ “ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต” (Lifelong expert Learner) หมายถึง บุคคลผู้เรียนรู้อย่างมีจุดหมายและมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรองในการเรียนรู้ของตนด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดจนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเองตลอดชีวิตและสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม โดยมีคุณลักษณะ 5 ประการ คือ 1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) 2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) 3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) 4) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner) 5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) (Lindner & Harris, 1992 ; Estmer & Newby, 1996 ; Woolfolk, 2008 ; Meyer, Rose, & Gordon, 2014 ; Candy et al, 1994 ; UNESCO, Watson, 2003 ; OECD : Donna et al, 2005 ; ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน, 2554 ; จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา, 2551 ; ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย และคณะ, 2559 ; จุลศักดิ์ สุขสบาย และคณะ, 2560)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ได้อธิบายความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนรู้ใหม่ใน “ข้อเสนอการจัดการเรียนรู้ ในปี 2040” โลกปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงที่ผันผวนรวดเร็ว และไม่แน่นอน ทั้งด้านวิทยาการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านวัฒนธรรม และด้านสังคม แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะยิ่งเกิดขึ้น

อย่างรวดเร็วและมีผลกระทบที่รุนแรงมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคตนั้นเต็มไปด้วยความไม่แน่นอนและความท้าทายใหม่ที่มีทั้งการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์และการเปลี่ยนแปลงที่ไม่พึงประสงค์ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ ซึ่งทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกัน โดยต้องเริ่มจากหน่วยการจัดการศึกษาที่สำคัญที่สุด คือ สถานศึกษาโดยครูและผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่จะมีบทบาทสำคัญในการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์สำหรับการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต ดังที่การศึกษาวิจัยการออกแบบนโยบายการพลิกโฉมระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตในปี 2040 โดยหนึ่งในผลลัพธ์การเรียนรู้หลัก (Core learning outcome) การสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong expert learner) การสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นการพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดกระบวนการเรียนรู้ของตนเองความสามารถในการวางแผน กำกับ ประเมินและปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองมีมีแรงจูงใจและจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ และสามารถปรับตัวตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตได้ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในสังคมปัจจุบันเป็นอย่างมาก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ราชกิจานุเบกษา, 2542) ได้กำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาของประเทศไทยออกเป็น 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) เป็นหน่วยงานภายในกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ในการจัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชนไทย “การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย” หรือการศึกษานอกโรงเรียน เป็นทางเลือกหนึ่งของคนไทยในการที่จะได้รับโอกาสทางการศึกษา โดยสำนักงาน กศน. ทำหน้าที่เป็นตาข่ายรองรับทางสังคม (Social Safety Net) จัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกโรงเรียน กลุ่มผู้พลาด ผู้ขาด และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ซึ่งออกมาจากระบบโรงเรียนด้วยเหตุผลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเพราะความยากจน เพราะข้อจำกัดทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม รวมทั้งอยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกล กลายเป็นผู้ที่ด้อยโอกาสไม่ได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคกัน การศึกษานอกโรงเรียนจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ชดเชยโอกาสที่ขาดหายไปโดยวุฒิการศึกษาที่ได้เป็นประถม มัธยมต้น มัธยมปลาย (วรรณวีร์ บุญคุ้มและคณะ, 2559) โดยสถานศึกษาที่ทำหน้าที่จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบ คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต ซึ่งจัดตั้งอยู่ในทุกอำเภอและเขตของประเทศไทย โดยจัดการศึกษานอกระบบ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาพื้นฐานของการศึกษานอกโรงเรียน "คิดเป็น"

ประกอบกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 โดยยกระดับจากสำนักงาน กศน. เป็น “กรมส่งเสริมการเรียนรู้” มีหน้าที่จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ (ราชกิจานุเบกษา, 2566) ซึ่งแสดงให้เป็นความสำคัญของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่จะมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับประเทศในอนาคต

กระทรวงศึกษาธิการได้สำรวจจำนวนผู้อยู่นอกระบบการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2561 พบว่ามีกลุ่มประชากรวัยเรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษา เป็นจำนวนถึง 510,768 คน (สำนักงาน กศน., 2562) และในปัจจุบันพบว่ายังมีเด็กที่หลุดออกจาระบบการศึกษาในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์ความยากจนที่ซ้ำซ้อน ทั้งยากจนเฉียบพลัน จนถาวร และเกือบจน สะท้อนปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบเศรษฐกิจ ปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาเนื่องจากทำให้นักเรียนหลุดออกจากการศึกษาในระบบจำนวนมาก กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาคาดการณ์ว่า เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2564 จะมีนักเรียนหลุดออกจากระบบประมาณ 65,000 คน โดยคิดเป็นระดับประถมศึกษา ร้อยละ 4 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 20 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 48 และในจำนวนนี้โอกาสเข้ามหาวิทยาลัยได้เพียงร้อยละ 8 – 10 แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะมีโครงการเรียนฟรี 15 ปี แต่ต้นทุนการศึกษาของนักเรียนนั้นมีค่าใช้จ่ายแฝง เช่น ค่าเดินทาง ค่าอาหาร อยู่ประมาณคนละ 2,058 – 6,034 บาท ด้วยปัญหาความยากจนของครอบครัวนี้ จึงเป็นเหตุให้นักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุผลหลายประการ (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2564)

จากศึกษาของสุมาลัย สังข์สี (2555) พบว่าประเทศไทยมีประชากรวัยแรงงานจำนวนมากกว่า 30 ล้านคนและส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา โดยประชากรวัยแรงงานกลุ่มอายุ 15-59 ปี ยังไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งประชากรวัยแรงงานควรได้รับการศึกษาทุกรูปแบบเพื่อให้มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีละประมาณ 3.1 ล้านคน แต่ในขณะนี้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและอัธยาศัย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงสามารถทำได้เพียงปีละ 2-3 แสนคน ส่วนการศึกษาในระบบโรงเรียนจัดการเรียนการสอนได้ประมาณปีละ 1.5 ล้านคนเท่านั้น โดยกลุ่มประชากรวัยแรงงานที่ขาดโอกาสดังกล่าวยังเข้าไม่ถึงบริการวิธีการและรูปแบบที่ดำเนินการอยู่นอกจากนั้นยังพบว่ารูปแบบการจัดการศึกษาแก่ประชากรวัยแรงงานที่จัดในปัจจุบัน โดยหน่วยงานต่าง ๆ ยังขาดความชัดเจนในรูปแบบการดำเนินงาน การตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และการดำเนินการ นอกจากนั้นยังไม่มีงานวิจัยที่ให้ข้อมูลที่ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของประชากรในวัยแรงงาน

สำนักงาน กศน. (2562) จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มุ่งสู่วิสัยทัศน์ “คนไทยได้รับโอกาสการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัย สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีทักษะที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21” โดยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สำนักงาน กศน. ในปี พ.ศ. 2561 มีนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนและจบหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ในภาคเรียนที่ 2/2561 จำนวน 985,011 คน มีผู้จบการศึกษา จำนวน 98,669 คน และภาคเรียนที่ 1/2562 มีผู้ลงทะเบียน จำนวน 951,939 คน และมีผู้จบการศึกษา จำนวน 112,110 คน จากผลการดำเนินงานดังกล่าวจะเห็นว่ามีผู้จบการศึกษาเป็นจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ลงทะเบียนเรียน นอกจากนั้นจาการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขาดความคล่องตัวและขาดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การให้บริการการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสยังไม่ทั่วถึง และไม่มีกลไกที่ชัดเจน แม้ว่ามีความก้าวหน้าในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ก็ยังขาดเนื้อหาและวิธีการที่เหมาะสมที่จะทำให้การจัดการศึกษาสัมฤทธิ์ผล ทำให้การศึกษาตลอดชีวิตยังไม่เป็นไปตามวิถีชีวิตที่แท้จริงของคนในชาติ ประกอบกับระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาไม่สะท้อนผลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชนโดยตรง และขาดการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน (วรรณวีร์ บุญคุ้มและคณะ, 2559)

ปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการบริหารวิชาการของสำนักงาน กศน. ไม่สามารถทำให้เรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการวางแผน กำกับ ประเมิน และปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างเป็นกระบวนการจนบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ผ่านการวางแผนในระยะยาวด้วยทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคมได้ ดังนั้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ซึ่งก็คือการบริหารวิชาการของสถานศึกษา โดยการบริหารวิชาการของการศึกษานอกระบบมีความแตกต่างกับการศึกษาในระบบบางประการ สำนักงาน กศน. (2551) ระบุว่า การศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนด จุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล เป็นเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน และเป็นการจัดการศึกษาที่มีหลักสูตร ครูผู้สอน สื่ออุปกรณ์ รูปแบบ วิธีการสอน สถานที่ศึกษา ในขณะที่เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่จัดให้กับประชาชนทุกเพศทุกวัย ไม่จำกัดพื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์หรือความสนใจ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านพื้นฐาน ทักษะในการประกอบอาชีพ และและทักษะที่จำเป็นสำหรับความรู้ด้านอื่น ๆ เป็นฐานในการดำรงชีวิตการจัดการศึกษานอกระบบ มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็น

เงื่อนไขการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของผู้เรียน

การบริหารวิชาการจึงถือเป็นหัวใจสำคัญ และการพัฒนาการบริหารวิชาการควรมุ่งเน้นในการสร้างผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ซึ่งในการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น มีลักษณะที่สอดคล้องกับแนวทางการสร้างผู้เชี่ยวชาญตลอดชีวิต เพราะการศึกษานอกระบบเป็นกิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น และมีวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรองรับคุณวุฒิทางการศึกษาหรือเพื่อวัดระดับผลการเรียนรู้ การจัดการศึกษาของ สำนักงาน กศน. จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดเป็น“การศึกษาตลอดชีวิต (lifelong education)” ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาที่มีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลในรูปแบบของการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย เพื่อมุ่งให้บุคคลได้พัฒนาตนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาต่อเนื่องไปให้เต็มศักยภาพ โดยบุคคลนั้นจะต้องมี แรงจูงใจที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงาน กศน., 2551) ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์การบริหารวิชาการการศึกษานอกระบบถือเป็นรากฐานสำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนรู้ 3) การวัดผลและประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 ; สมาน อัศวภูมิ, 2551 ; ธเนตร หลงศรี และวลัยพร ศิริภิรมย์, 2558 ; ธาราทิพย์ ชละมณี, 2560 ; มนัสวินี ณรงคชัย และคณะ, 2564)

การบริหารวิชาการจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ Elizabeth M. Dalton (2017) ได้อธิบายการจัดการเรียนรู้โดยนำ Universal Design for Learning (UDL) มาใช้ โดย UDL เป็นกรอบสำหรับการออกแบบการสอนเพื่อจัดการกับความผันแปรของผู้เรียนในห้องเรียนที่ครอบคลุมในปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อขยายการเข้าถึงความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการรู้หนังสือดิจิทัลและสื่อ การเรียนรู้สำหรับทุกคน เป็นการส่งเสริมการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ผ่านการมีส่วนร่วมและแรงจูงใจส่วนบุคคล สอดคล้องกับ Mohammad et al. (2019) ได้อธิบายถึงการออกแบบหลักสูตรโดยใช้แนวทาง Heutagogy มีรายละเอียดดังนี้ 1) แผนการเรียนรู้ (Learning plan) แผนการเรียนรู้ถูกจัดทำขึ้นโดยนักเรียนซึ่งผ่านการพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิดกับครู นักเรียนจะเป็นผู้ออกแบบวิธีการเรียนรู้ และสามารถปรับปรุง พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การออกแบบหลักสูตร (Design course guideline) ครูจะเป็นผู้อธิบายแนวทาง เป้าหมาย วัตถุประสงค์และข้อจำกัดของการจัดทำหลักสูตรให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจนตั้งแต่วันแรกที่พบผู้เรียน ผู้เรียนออกแบบหลักสูตรโดยต้องมีแนวทางและสร้าง

ทางเลือกสำหรับหลักสูตร ภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด 3) การท้าทาย (Challenge) ครูต้องจัดเตรียมโครงการหรือกิจกรรมที่ท้าทายความเข้าใจและความรู้ของผู้เรียนโดยผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเองบนพื้นฐานของประสบการณ์และการทำวิจัย การที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามหลักสูตรที่ตนเองออกแบบไว้ถือเป็นอีกหนึ่งความท้าทายในการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 4) การประเมินผล (Assessment) ครูและผู้เรียนต้องพูดคุยถึงการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยที่การประเมินผลนั้นสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การประเมินผลการมีส่วนร่วม โดยผ่านการประเมินตนเองหรือจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน การแก้ปัญหาในการบริหารวิชาการที่เกิดขึ้น ควรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้นั้น จำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการขึ้นใหม่ ซึ่งตรงกับการพัฒนานวัตกรรมการบริหารการศึกษา โดยนวัตกรรมการศึกษาหมายถึง การนำเอาสิ่งใหม่ ๆ ทั้งแนวคิด ทฤษฎี กระบวนการและสิ่งประดิษฐ์ที่เกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์มาใช้ประโยชน์ในระบบการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น (ประภัสสร ดิษสกุล, 2562) ซึ่งวิธีการในการสร้างและพัฒนานวัตกรรม โดยกระบวนการคิดเชิงออกของ Stanford D. School แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize) ขั้นที่ 2 การกำหนดกรอบปัญหา (Define) ขั้นที่ 3 การระดมสร้างความคิด (Ideate) ขั้นที่ 4 การสร้างและพัฒนานวัตกรรมต้นแบบ (Prototype) และขั้นที่ 5 ทดสอบ (Test) (Hasso Plattner Institute of Design., 2018) ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาและพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันเป็นการสร้างผู้เรียนที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเรียนรู้ในสภาพสังคมปัจจุบัน สามารถแสวงหาความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงานและดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างประโยชน์แก่ สังคม ชุมชนและประเทศชาติในอนาคตต่อไป

CHULALONGKORN UNIVERSITY

1.2 คำถามการวิจัย

1) กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นอย่างไร

2) ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นอย่างไร

3) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นอย่างไร

4) นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2) เพื่อศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ครั้งนี้ ประกอบด้วยขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ศึกษาในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย

1.4.1.1 การบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1) การพัฒนาหลักสูตร

2) การจัดการเรียนรู้

3) การวัดผลและประเมินผล

1.4.1.2 คุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย 5 คุณลักษณะ ได้แก่

1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)

2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)

3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)

4) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner)

5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

1.4.1.3 การพัฒนานวัตกรรม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ขั้นที่ 2 การกำหนดกรอบปัญหา (Define)

ขั้นที่ 3 การระดมสร้างความคิด (Ideate)

ขั้นที่ 4 การสร้างและพัฒนานวัตกรรมต้นแบบ (Prototype)

ขั้นที่ 5 ทดสอบ (Test)

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 928 แห่ง

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2565 – มิถุนายน 2566

1.5 นิยามศัพท์

1) นวัตกรรมการบริหารวิชาการ หมายถึง รูปแบบ วิธีการ แนวทางหรือกระบวนการใหม่ในการบริหารวิชาการเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้การบริหารวิชาการเกิดประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และนโยบายของสถานศึกษา รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

2) ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) หมายถึง บุคคลผู้เรียนรู้อย่างมีจุดหมายและมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรองในการเรียนรู้ของตนด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดจนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเองตลอดชีวิต และสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม โดยมีคุณลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ 1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) 2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) 3) ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) 4) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner) 5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

3) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) หมายถึง ผู้มีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้อย่างมีความหมายต่อความใฝ่ฝันในชีวิตที่มีคุณค่าในอนาคต

4) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) หมายถึง ผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่หลากหลายและกว้างแบบบูรณาการ มีไหวพริบในการนำไปประยุกต์หรือใช้ในชีวิตจริง หรือในบริบทที่แตกต่างได้อย่างเหมาะสม

5) ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) หมายถึง ผู้เข้าใจสภาพแวดล้อมและความต้องการจำเป็นของการเรียนรู้ ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม สามารถเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ หรือมีความฉลาดรู้ในการเรียนรู้ (learn smarter) อย่างที่มีคุณค่า

6) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการใคร่ครวญ ตรวจสอบสิ่งที่เรียนรู้ เพื่อตั้งคำถามและหาคำตอบที่หลากหลาย ตลอดจนคิดทบทวนเพื่อพัฒนาและแก้ไขกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของตน

7) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการริเริ่มและดำเนินการวางแผนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความรับผิดชอบต่อชุมชนสังคมและโลก

8) การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารงานวิชาการทางการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย **การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล**

9) การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จัดทำเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

10) การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนและจัดการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

11) การวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

12) การพัฒนานวัตกรรม หมายถึง นวัตกรรมเชิงกระบวนการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ โดยมีกระบวนการพัฒนานวัตกรรม (Innovation Development) 5 ขั้นตอน ได้แก่ การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize) การกำหนดกรอบปัญหา (Define) การระดมสร้างความคิด (Ideate) การสร้างนวัตกรรมต้นแบบ (Prototype) และทดสอบ (Test)

13) การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize) หมายถึง การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย โดยศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

14) การกำหนดกรอบปัญหา (Define) หมายถึง การกำหนดเป็นกรอบของปัญหา โดยศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

15) การระดมสร้างความคิด (Ideate) หมายถึง การระดมแนวคิดที่สร้างสรรค์ โดยศึกษาการบริหารวิชาการตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสถานศึกษานอกระบบที่มีการปฏิบัติที่ดีจนได้แนวทางที่แปลกใหม่และหลากหลายในการสร้างนวัตกรรม

16) การสร้างนวัตกรรมต้นแบบ (Prototype) หมายถึง การพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้กระบวนการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างต้นแบบนวัตกรรมให้มีความเป็นรูปธรรม

17) ทดสอบ (Test) หมายถึง ทดสอบเพื่อการแก้ไขและพัฒนาต้นแบบให้ดียิ่งขึ้น โดยนำนวัตกรรมต้นแบบไปทดสอบโดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

18) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต หรือศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ/เขต สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

19) ผู้เรียน หมายถึง นักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

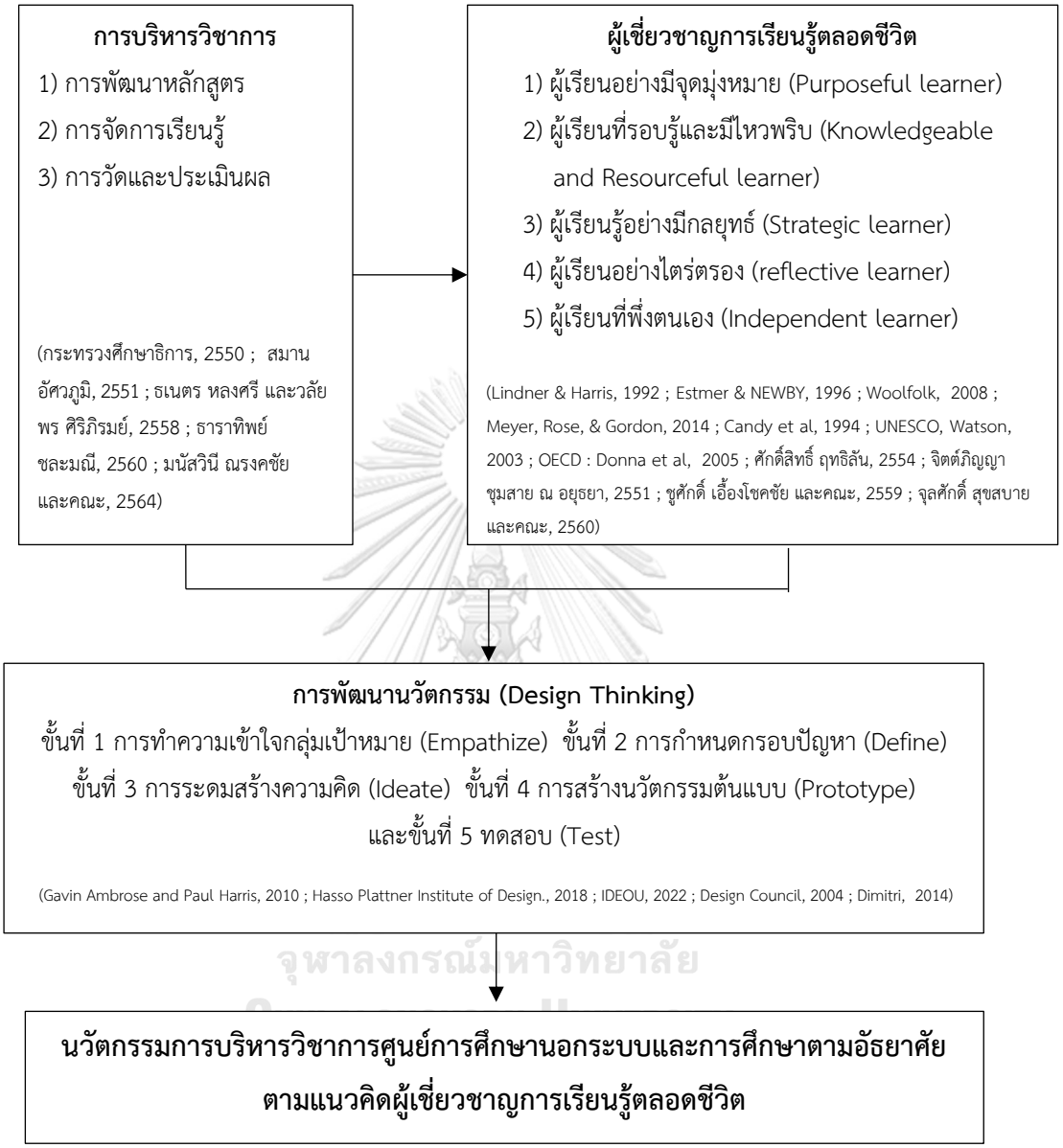

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้อย่างมีจุดหมายและมีความสามารถในการวางแผน การควบคุมและการไตร่ตรองในการเรียนรู้ของตนด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดจนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ

และความสามารถของตนเองตลอดชีวิตและสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม

2) ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตไปใช้ในการบริหารวิชาการและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดผู้เรียน

3) หน่วยงานในระดับนโยบาย เช่น กรมส่งเสริมการเรียนรู้ สามารถนำนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา และสามารถนำข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

4) ผู้ที่สนใจ คณาจารย์และนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปศึกษา วิเคราะห์ต่อยอด ตลอดจนสามารถใช้เป็นองค์ความรู้หรือสารสนเทศได้ และพัฒนาการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 2
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) เพื่อศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอสาระสำคัญของทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามรายละเอียด ดังนี้

2.1 การจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.1.1 การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาศึกษาตามอัธยาศัย

2.1.2 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต

2.1.3 การบริหารวิชาการการศึกษานอกระบบ

2.1.3.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบ

2.1.3.2 ความหมายของการบริหารวิชาการ

2.1.3.3 ขอบข่ายการบริหารวิชาการ

2.2 แนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner)

2.2.1 ความหมายของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.2.2 ความสำคัญผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.2.3 แนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.2.4 การสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.3 แนวคิดการพัฒนานวัตกรรม

2.3.1 ความหมายของนวัตกรรม

2.3.2 นวัตกรรมการศึกษา

2.3.3 การพัฒนานวัตกรรม

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.1 การจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.1.1 การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาศึกษาตามอัธยาศัย

การจัดการศึกษาของสำนักงาน กศน. เป็นการจัดศึกษานอกระบบจัดทำโดยหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานนี้ให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ผ่านวิธีการดั้งเดิมและผ่าน e-Book, e-Library และ e-Learning แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การศึกษานอกระบบรูปแบบการศึกษาต่อเนื่อง 3) การศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน., 2562)

1) การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลให้มีทักษะที่จำเป็น มีความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำ มีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง พบกลุ่ม ชั้นเรียน ทางไกล และรูปแบบอื่น ๆ มีการนำเทคโนโลยีมาผสมผสานในการจัดการศึกษา ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้และคุณวุฒิของตนเองให้สูงขึ้น โดยใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

มีหน่วยจัดการเรียนรู้ ได้แก่ กศน.ตำบล และศูนย์การเรียนชุมชน โดยมีภาคีเครือข่ายร่วมจัดการศึกษา ครอบคลุมทุกพื้นที่ มีระบบเทียบโอนผลการเรียน ซึ่งสามารถลดระยะเวลาในการจบหลักสูตรได้ มีการเทียบระดับการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์แบบองค์รวม เพื่อรับรองความรู้ตามคุณวุฒิในแต่ละระดับ นอกจากนี้ยังมีหลักสูตร ปวช.กศน. ที่จัดการเรียนรู้ที่ศูนย์ฝึกอาชีพราษฎรบริเวณชายแดน และ กศน.อำเภอที่มีความพร้อม

การจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแบ่ง สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 สาระ ดังนี้

1) สาระทักษะการเรียนรู้ เป็นสาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็น และการวิจัยอย่างง่าย

2) สาระความรู้พื้นฐาน เป็นสาระเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3) สาระการประกอบอาชีพ เป็นสาระเกี่ยวกับการมองเห็นช่องทาง และการตัดสินใจประกอบอาชีพ ทักษะในอาชีพ การจัดการอาชีพอย่างมีคุณธรรม และการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง

4) สาระทักษะการดำเนินชีวิต เป็นสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต ศิลปะและสุนทรียภาพ

5) สาระการพัฒนาสังคม เป็นสาระเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หน้าที่พลเมือง และการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และให้มีกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม

2) การศึกษานอกระบบรูปแบบการศึกษาต่อเนื่อง

การศึกษาต่อเนื่อง แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

2.1) การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เป็นการจัดการศึกษา ในรูปแบบหลักสูตรระยะสั้นที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และ บริบทพื้นที่ นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างโอกาสและช่องทางในการประกอบอาชีพที่มีความหลากหลาย ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน เกิดการจ้างงาน สร้างรายได้ และสร้างมูลค่า ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ

2.2) การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้บุคคลมีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัย สามารถพึ่งตนเองได้ พร้อมเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3) การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เป็นการจัดการศึกษา ให้บุคคลเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็ง โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สร้างวินัย จิตสาธารณะและอุดมการณ์ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และสถาบันหลักของชาติ

2.4) การส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดการศึกษาที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับบุคคล ชุมชนและสังคม ให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้ทุกสถานการณ์

3) การศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดการศึกษาที่ให้บุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งเรียนรู้ ของ กศน. ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราช

กุมารี ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ห้องสมุดตำบล บ้านหนังสือชุมชน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา รวมถึงแหล่งเรียนรู้ของภาคีเครือข่าย และวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เพื่อสร้างให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จึงสรุปได้ว่าการจัดการศึกษาของสำนักงาน กศน. แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1) การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

1.1) การศึกษาระดับปฐมวัย

1.2) การศึกษาระดับประถมศึกษา

1.3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.4) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

และ1.5) การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2) การศึกษานอกระบบรูปแบบการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่

2.1) การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

2.2) การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

2.3) การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

2.4) การจัดการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) การศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่

3.1) ด้านวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา เช่น การเรียนรู้ผ่านนิทรรศการ ค่ายวิทยาศาสตร์ พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ ท้องฟ้าจำลอง กิจกรรมการศึกษา บริการวิชาการ

3.2) ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น บริการสื่อโทรทัศน์ บริการรายการวิทยุเพื่อการศึกษา บริการสื่อเพื่อการศึกษา (สื่อดิจิทัล)

และ 3.3) ด้านการส่งเสริมการอ่าน เช่น ห้องสมุดประชาชนทุกประเภท รถห้องสมุดเคลื่อนที่ขนาดใหญ่ รถห้องสมุดเคลื่อนที่ Mini Mobile ห้องสมุดสำหรับชาวตลาด และบ้านหนังสือชุมชน

โดยงานวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษา การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การศึกษาระดับประถมศึกษา การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1.2 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต มีสถานะเป็นสถานศึกษาตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

พ.ศ. 2551 โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้การกำหนดอำนาจและหน้าที่ของสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต (สำนักงาน กศน., 2558) ไว้ดังนี้

1) จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3) ดำเนินการตามนโยบายพิเศษของรัฐบาลและงานเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

4) จัด ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่

5) จัด ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

6) วิจัยและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษานอกระบบ

7) ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

8) กำกับ ดูแล ตรวจสอบ นิเทศภายใน ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

9) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

10) ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

11) ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ให้สอดคล้องกับระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

12) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ปัจจุบันศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต (กศน.อำเภอ/เขต) มีทั้งหมด 928 แห่ง ตั้งอยู่ในทุกอำเภอ/เขต ทำหน้าที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กศน.อำเภอ/เขต โดยมีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กทม. (สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.) ซึ่งเป็นหน่วยงานทางการศึกษา ทำหน้าที่กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน ของ กศน.อำเภอ/เขต ในพื้นที่จังหวัดที่ตนรับผิดชอบ โดยจะมี กศน. ตำบล/แขวง และศูนย์การเรียนชุมชน ทำหน้าที่เป็นห้องเรียนสำหรับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา และเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2566 ได้มีการเผยแพร่พระราชบัญญัติส่งเสริม

การเรียนรู้ พ.ศ. 2566 ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 60 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และให้ยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยยกระดับจากสำนักงาน กศน. เป็น “กรมส่งเสริมการเรียนรู้” มีหน้าที่จัด ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ (ราชกิจานุเบกษา, 2566) มีการเปลี่ยนชื่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เป็น สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด/กทม. และเปลี่ยนชื่อ “ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต” เป็น “ศูนย์ส่งเสริมเสริมการเรียนรู้ อำเภอ/เขต” เมื่อพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 60 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หน้าที่สำคัญของสถานศึกษา “ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต” หรือ “ศูนย์ส่งเสริมเสริมการเรียนรู้ อำเภอ/เขต” คือ จัดการศึกษานอกระบบให้แก่ประชาชน ซึ่ง “สำนักงาน กศน.” หรือ “กรมส่งเสริมการเรียนรู้” ใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในการจัดการเรียนการสอน โดยหลักสูตรดังกล่าวได้กำหนด หลักการ จุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เอาไว้อย่างชัดเจน และยังกำหนดแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษาให้สถานศึกษาและภาคีเครือข่าย (สำนักงาน กศน., 2551)

2.1.3 การบริหารวิชาการการศึกษานอกระบบ

2.1.3.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบ

UNESCO Institute for Statistics (2012) ได้อธิบายว่า การศึกษานอกระบบ นั้นมีลักษณะเฉพาะคือเป็นการเพิ่มเติม ทางเลือก และ/หรือส่วนเสริมของการศึกษาในระบบภายใต้กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของแต่ละบุคคล มักจะจัดให้มีขึ้นเพื่อรับประกันสิทธิในการเข้าถึงการศึกษาสำหรับทุกคน เหมาะสำหรับคนทุกวัย แต่ไม่จำเป็นต้องใช้โครงสร้างทางเดินที่ต่อเนื่อง อาจมีระยะเวลาสั้นและ/หรือมีความเข้มข้นต่ำ และโดยทั่วไปจะมีให้ในรูปแบบของหลักสูตรระยะสั้น เวิร์กช็อป หรือสัมมนา การศึกษานอกระบบส่วนใหญ่จะนำไปสู่คุณวุฒิที่ไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นทางการหรือเทียบเท่าคุณวุฒิอย่างเป็นทางการโดยหน่วยงานด้านการศึกษาระดับประเทศหรือระดับย่อยที่เกี่ยวข้อง หรือไม่มีคุณสมบัติเลย การศึกษานอกระบบสามารถครอบคลุมโปรแกรมที่เอื้อต่อการรู้หนังสือของผู้ใหญ่และเยาวชน และการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียนนอกโรงเรียน เช่นเดียวกับโปรแกรมทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน และการพัฒนาสังคมหรือวัฒนธรรม

Khasnabis C et al (2010) กล่าวว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาที่เกิดขึ้นนอกระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบมักใช้แทนกันได้กับคำต่าง ๆ เช่น การศึกษาของ

ชุมชน การศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ การศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษาโอกาสครั้งที่สอง โดยสื่อความหมายถึงความคิดริเริ่มด้านการศึกษาที่หลากหลายในชุมชนตั้งแต่การเรียนรู้ที่บ้านไปจนถึงโครงการของรัฐบาลและการริเริ่มของชุมชน ประกอบด้วยหลักสูตรที่ได้รับการรับรองซึ่งดำเนินการโดยสถาบันที่มีชื่อเสียง เช่นเดียวกับการดำเนินงานในท้องถิ่นที่มีเงินทุนเพียงเล็กน้อย

สำนักงาน กศน. (2551) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบ หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบหลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้นและมีวิธีการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรองรับคุณวุฒิทางการศึกษาหรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

สมพงษ์ จิตระดับ, สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และคณะ (2556) กล่าวว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นตามหลักสูตรใด ๆ ที่ไม่อยู่ในระบบโรงเรียน โดยมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หรือหลักสูตร หรือเงื่อนไขการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และการสำเร็จการเรียน หรือการจบหลักสูตรที่ยืดหยุ่นตามปัญหา ความต้องการ ความสนใจ วิถีชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือผู้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสำคัญ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษาการศึกษานอกระบบที่จัดโดยสถานศึกษา กศน. ได้แก่ การส่งเสริมการรู้หนังสือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน และโครงการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จึงอาจสรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง กิจกรรมการศึกษาการศึกษาที่เกิดขึ้นนอกระบบโรงเรียนหรือส่วนเสริมของการศึกษาในระบบ ภายใต้กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน โดยมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หรือหลักสูตร หรือเงื่อนไขการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และการสำเร็จการเรียน หรือการจบหลักสูตรที่ยืดหยุ่นตามปัญหา ความต้องการ ความสนใจ วิถีชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือผู้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสำคัญ

2.1.3.2 ความหมายของการบริหารวิชาการ

การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารการศึกษาทุกระดับ ซึ่งหลักของการบริหารสถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานทางวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร

สถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจที่ทันสมัยอยู่เสมอ งานวิชาการจะชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องทางตรงทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

Fry, Ketteridge, and Marshall (2009) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วยงานหลายอย่าง เช่น หลักสูตร การจัดแผนการเรียน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาครูด้านวิชาการ รวมถึงการนิเทศการสอน เป็นต้น

จรุณี เก้าเอี้ยน (2557) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารการจัดกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินการไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูง

พวงสุรีย์ วรคามิน (2562) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้

วลีรัตน์ ฉิมน้อย (2562) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาที่ เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก และผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการวางแผนพัฒนางาน วิชาการให้มีคุณภาพ และบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

จิตรวรรณ เอกพันธ์ (2562) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารงานทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดที่ก่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ซึ่งสามารถบ่งบอกถึงปรัชญาจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจในการบริหารสถานศึกษา

สุภัชชา โพธิ์เงิน (2562) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดและการดำเนินงานทุกอย่างของผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการพัฒนาการเรียนเรียนรู้ให้เกิดผลดีกับผู้เรียน และให้ครอบคลุมกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ดังนั้น การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารงานและการจัดกิจกรรมทุกชนิดของผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน และการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินการไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงก่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ

2.1.3.3 ขอบข่ายการบริหารวิชาการ

ขอบข่ายของการบริหารวิชาการของการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบนั้นมีขอบข่ายเหมือนกัน แต่ก็มีความแต่กต่างกันบางประการ โดยการศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนด จุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลเป็นเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน และเป็นการจัดการศึกษาที่มีหลักสูตร ครูผู้สอน สื่ออุปกรณ์รูปแบบ วิธีการสอน สถานที่ศึกษา ในขณะที่เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่จัดให้กับประชาชน ทุกเพศทุกวัย ไม่จำกัดพื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์หรือความสนใจ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านพื้นฐาน ทักษะในการประกอบอาชีพ และและทักษะที่จำเป็นสำหรับความรู้ด้านอื่น ๆ เป็นฐานในการดำรงชีวิตการจัดการศึกษานอกระบบ มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของผู้เรียน (สำนักงาน กศน., 2551)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการการบริหารวิชาการ ไว้ทั้งหมด 17 งาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ได้แก่ 1) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา 12) การรส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

สมาน อัศวภูมิ (2551) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการสมัยใหม่ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1) การวางแผนด้านวิชาการ ซึ่งถือเป็นการเริ่มต้นสำคัญของการดำเนินงานในสถานศึกษาทุกด้าน เพื่อเป็นการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการ โดยงานวิชาการเริ่มต้นจากตั้งเป้าหมายเพื่อตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ทั้งในส่วนของบุคลากร งบประมาณ และการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อสนับสนุนเป้าหมายที่ตั้งไว้

2) การพัฒนาหลักสูตร คือ การพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่ให้เกิดการพัฒนามากขึ้น รวมถึงการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพที่สูงขึ้น

3) การจัดการเรียนการสอน คือ กระบวนการที่เป็นหัวใจสำคัญในกาบริหารงานวิชาการ ที่สามารถถ่ายทอดสาระความรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน

4) การนิเทศและการพัฒนาการเรียนการสอน คือ การใช้เครื่องมือในการจัดศึกษาโดยเน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์การสอน โดยมีการกำกับดูแล ติดตาม ช่วยเหลือ และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5) การประเมินผลงานวิชาการ คือ การวัด ประเมิน วิเคราะห์ และรายงานผลการดำเนินงานทางวิชาการ โดยใช้เครื่องมือที่มาตรฐานเดียวกันในสถานศึกษา เพื่อเป็นตัววัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

ธเนตร หลงศรี และวลัยพร ศิริภิรมย์ (2558) ได้อธิบายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครไว้ทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 2) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 4) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา 5) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 7) การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ และ 8) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ธาราทิพย์ ชละมณี (2560) ได้อธิบายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านเทคนิคการสอน และ4) ด้านการส่งเสริมการวิจัย

มนัสวินี ณรงคชัย และคณะ (2564) ได้อธิบาย การบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) หลักสูตร และการบริหาร

หลักสูตร 2) การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา 3) การจัดการเรียนรู้ 4) การนิเทศภายใน 5) การวัดผลประเมินผลการศึกษา และ 6) การประกันคุณภาพการศึกษา

จากการสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารวิชาการข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยจำแนกขอบข่ายของการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สังเคราะห์ขอบเขตการบริหารวิชาการ

องค์ประกอบ	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	สมาน อัศวภูมิ (2551)	ธเนตร หลงศรี และวลัยพร ศิริกิรมย์ (2558)	ธาราทิพย์ ชลธมณี (2560)	มนัสวินี ณรงค์ชัย และคณะ (2564)	ผลการสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารวิชาการ
การวางแผนงานด้านวิชาการ	✓	✓				1) การพัฒนาหลักสูตร
การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	✓					
การพัฒนาหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	
การจัดการเรียนการสอน						2) การจัดการเรียนรู้
การจัดการเรียนรู้				✓	✓	
การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	✓					
การนิเทศและการพัฒนาการเรียนการสอน		✓	✓		✓	
ด้านเทคนิคการสอน				✓		
การแนะแนว	✓					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

องค์ประกอบ	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	สมาน อัศวภูมิ (2551)	ธเนตร หลงศรี และวลัยพร ศิริภิรมย์ (2558)	ธาราทิพย์ ชละมณี (2560)	มนัสวินี ณรงค์ชัย และคณะ (2564)	ผลการสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารวิชาการ
งานวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา	✓		✓		✓	2) การจัดการเรียนรู้ (ต่อ)
ด้านส่งเสริมงานวิจัย				✓		
การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	✓					
การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้			✓			
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	✓		✓			
งานพัฒนาสื่อ, นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา						
การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	✓	✓	✓		✓	3) การวัดและประเมินผล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

โดยผู้วิจัยได้ใช้การจัดกลุ่มขอบข่ายกิจกรรมการบริหารวิชาการที่มีความคล้ายคลึงกัน โดยนำกลุ่มกิจกรรมที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันมาสังเคราะห์ร่วมกันเพื่ออธิบายขอบข่ายของการบริหาร

วิชาการใช้มีความชัดเจนและสามารถนำไปใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ในทางปฏิบัติผู้วิจัยจึงจำแนกขอบข่ายของการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ดังนี้

1) การพัฒนาหลักสูตร

2) การจัดการเรียนรู้

และ 3) การวัดและประเมินผล

2.1.3.3.1 การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร อาจถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาทุกประเภท เพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมได้ ปัจจุบันบริบทต่าง ๆ ของสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและเศรษฐกิจอยู่เสมอนั้นเอง

1) ความหมายของหลักสูตร

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนหรือข้อกำหนดอย่างเป็นระบบ ที่แสดงถึงจุดมุ่งหมาย เนื้อหาและมวลประสบการณ์ เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นกรอบในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามจุดหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้สอนที่จะนำไปเป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม

ชวลิต ชูกำแพง (2551) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ทั้งที่เป็นเอกสาร กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน กิจกรรม สื่อและวัสดุที่จัดขึ้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มุ่งให้ผู้เรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

Oliva (2008) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนงานหรือโครงการที่จัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียนโดยแผนงานต่าง ๆ จะถูกกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร มีขอบเขตกว้างขวาง หลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องการ

Saylor, Alexander, and Lewis (1981) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนการสอนที่จัดโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่บุคคลที่ได้รับการศึกษา

จึงอาจสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนหรือข้อกำหนดอย่างเป็นระบบที่แสดงถึงจุดมุ่งหมาย เนื้อหาและมวลประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ถูกกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งที่เป็นเอกสาร กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน กิจกรรม สื่อและวัสดุ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้สอนที่จะนำไปเป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาและจัดโอกาสในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2) ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การวางแผนอย่างเป็นระบบโดยมีขั้นตอนการดำเนินการที่ต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น หรือ สร้างหลักสูตรใหม่ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการ หรือ ขั้นตอนของการตัดสินใจเพื่อหาทางทางเลือกในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานศึกษา โดยทุกฝ่ายมามีส่วนร่วม

Taba (1962) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และด้านอื่น ๆ เพื่อให้สามารถบรรลุถึงจุดมุ่งหมายใหม่ที่ได้กำหนดไว้

จึงอาจสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การวางแผนหลักสูตร การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเดิมให้ดีหรือสร้างหลักสูตรใหม่ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด

3) กระบวนการการพัฒนาหลักสูตร

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การคัดเลือกการจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์เรียนรู้ การออกแบบเพื่อ

กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร การกำหนดมาตรฐานวิธีการวัดผลและประเมินผล การนำหลักสูตรไปทดลองใช้และการประเมินผลการใช้หลักสูตร

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554) ได้กำหนดกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดความมุ่งหมาย 2) การวางแผนกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรและการเลือกเนื้อหาวิชาในหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร หรือกระบวนการเรียนการสอนหรือวิธีการและการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร 4) การประเมินผลหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นเรื่องที่ต้องการการตัดสินใจหลายขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ การเลือกเนื้อหาให้ตรงและครอบคลุม ชนิดของประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ รวมถึงวิธีการประเมินผลการเรียนรู้นั้น ๆ ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวควรทำเป็นคณะกรรมการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรต้องทำอย่างเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์ และตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเที่ยงตรง

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดกระบวนการการพัฒนาหลักสูตรไว้ทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระแกนกลาง ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม 4) นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม 5) นิเทศการใช้หลักสูตร 6) ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร และ7) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

จึงอาจสรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตร หมายถึงการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน 2) กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 3) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ 4) กำหนดมาตรฐานวิธีการวัดผลและประเมินผล 5) การนำหลักสูตรไปทดลองใช้และการประเมินผลการใช้หลักสูตร

2.1.3.3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1) ความหมายของการเรียนรู้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า การเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากพฤติกรรมเดิมเป็นพฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร เป็นผลที่ได้จากประสบการณ์ ผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติที่เกิดขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งความรู้ ความรู้สึกและทักษะ

Hilgard and Bower (1975) ได้ให้นิยามการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเป็นผลจากการฝึกและประสบการณ์ ไม่ใช่การตอบสนองตามธรรมชาติ เช่น สัญชาตญาณหรือวุฒิภาวะ หรือจากการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวของร่างกาย

Bloom (1976) กล่าวถึง การเรียนรู้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น 3 ด้าน คือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง (Cognitive Domain) ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความคิดและความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์หรือความรู้สึก (Affective Domain) ซึ่งจะก่อให้เกิดความเชื่อ เจตคติ และค่านิยม และการเปลี่ยนแปลงทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Psychomotor Domain) ซึ่งก่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ

จึงสรุปได้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากพฤติกรรมเดิม 3 ด้าน คือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง (Cognitive Domain) ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความคิด และความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์หรือความรู้สึก (Affective Domain) ซึ่งจะก่อให้เกิดความเชื่อ เจตคติ และค่านิยม และการเปลี่ยนแปลงทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Psychomotor Domain) ซึ่งก่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการฝึกและประสบการณ์ ไม่ใช่การตอบสนองตามธรรมชาติ เช่น สัญชาตญาณหรือวุฒิภาวะ หรือจากการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวของร่างกาย

2) ความหมายของการจัดกระบวนการเรียนรู้

กุลธิดา จิตรชญาวญิช (2562) ได้อธิบายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของผู้สอนตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนสิ้นสุดการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและเกิดทักษะหรือสมรรถนะต่าง ๆ

สุมน อมรวิวัฒน์ (2533) อธิบายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง สถานการณ์อย่างหนึ่งที่มี สิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ได้แก่ 1) การมีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมและผู้สอนกับผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม

2) ความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ และ 3) ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

Smith และ Lynch (2010) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการออกแบบกลยุทธ์การสอนที่บรรลุผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

Lynch และ David (2012). กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การออกแบบและการใช้กลยุทธ์การสอนที่บรรลุผลการเรียนรู้ นั่นคือความสมดุลระหว่างและเน้นการพัฒนาหลักสูตรและการสอน การเน้นคือกลยุทธ์การสอนอย่างแน่นอน ชุดความรู้และทักษะใหม่เป็นตัวเสริมรากฐานของการจัดการการเรียนรู้ ซึ่งเรียกรวมกันว่าการปฐมนิเทศในอนาคต (futures orientation) และต้องพยายามเตรียมกรอบความคิดและทักษะในการสอนให้ผู้เรียนซึ่งสำเร็จการศึกษาพร้อมรับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับโลก

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้

3) แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557) ได้กล่าวถึงแนวการปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2) จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้

4) จัดกิจกรรมห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

5) ส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

6) ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ ด้อยโอกาส และมีความสามารถพิเศษ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้อธิบาย การวางแผนการบริหารเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1) การจัดครูเข้าสอน เพราะการจัดกระบวนการเรียนรู้จะเกิดผลดีเมื่อครูมีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ ผู้บริหารจึงควรจัดครูเข้าสอนในรายวิชาที่ครูมีความรู้ความสามารถ

2) การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดรายวิชาและเวลาที่เรียน โดยผู้จัดจะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เข้าใจเนื้อหารายวิชา และมีความรู้เกี่ยวกับวัยและพัฒนาการนักเรียนแต่ละระดับชั้น เพื่อให้สามารถจัดตารางได้เหมาะสม

3) การจัดทำแผนการสอน เป็นการเตรียมการล่วงหน้าเพื่อช่วยให้ครูมีเวลาและโอกาสในการคำนึงถึงจุดประสงค์ของบทเรียน เนื้อหาสาระ กิจกรรมการสอน สื่อการสอน และการวัดประเมินผล รวมทั้งยังช่วยให้การสอนของครูมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

4) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้นักเรียนบรรลุผลตามที่หลักสูตรกำหนด

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ได้อธิบายแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม

3) จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

4) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครู โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน

5) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

6) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างเหมาะสม

จึงสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้ ดังนี้ 1) วิเคราะห์กำหนดสภาพปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้ 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ และจัดบรรยากาศ

สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ 4) ประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างเหมาะสม

2.1.3.3.3 การวัดผลและประเมินผล

1) ความหมายของการวัดและประเมินผล

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) กล่าวว่าการวัดผล หมายถึง กระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมาย และเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น ผลที่ได้จากการวัดเป็นจำนวนตัวเลข โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบการสอนของครูและการเรียนของผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Domain) ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain) และด้านเจตคติ (Affective Domain)

สมชาย รัตนทองคำ (2554) กล่าวว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการประเมินที่ออกแบบมาเพื่อสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมและทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน โดยการวัดและประเมินผลที่ดีควรเน้นงานหรือกิจกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออกโดยการกระทำ เน้นกระบวนการเรียนรู้ ผลผลิตและผลงาน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินและร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งวิธีการนี้เชื่อว่าจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจใช้วิธีการสังเกต การบันทึก และการรวบรวมข้อมูลจากผลงานด้วยวิธีการที่หลายหลาย

สุนทร โคตรบรรเทา (2552) อธิบายว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประกอบด้วย การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล และส่งเสริมครูให้ดำเนินการวัดและประเมินผล โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน รวมทั้งการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

สำนักงาน กศน. (2551) อธิบายว่า การวัดและประเมินผลการเรียนเป็นกระบวนการที่ให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงการพัฒนา ความก้าวหน้า ความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ เกิดทักษะกระบวนการและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน

จึงสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน

2) จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557) ได้อธิบายจุดมุ่งหมายของการวัดและเมินผลไว้ว่าต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐาน 2 ประการ ได้แก่

1) การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน และการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์แปลความหมายข้อมูล แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู

2) การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) ซึ่งมีหลายระดับ ได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้ จบรายวิชา เพื่อตัดสินให้คะแนน หรือให้ระดับผลการเรียน ให้การรับรองความรู้ความสามารถของเรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่

สำนักงาน กศน. (2551) ได้อธิบาย หลักการของการวัดและประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้

1) การวัดและประเมินผลรายวิชา เป็นการประเมินผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์อันเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพียงใด และต้องมีการประเมินผลรวม เพื่อทราบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร ดังนั้น การวัดและประเมินผลจึงต้องใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลายให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2) การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการประเมินสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม โดยพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลจากการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3) การประเมินคุณธรรม เป็นการประเมินสิ่งที่ต้องการปลูกฝังในตัวผู้เรียน โดยประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งด้านการพัฒนาตน การพัฒนางาน การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขการพัฒนาคุณภาพชีวิต การเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ และกิจกรรมในลักษณะอื่น ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

4) การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ ในภาคเรียนสุดท้ายของทุกระดับการศึกษาในสาระการเรียนรู้ ที่สำนักงาน กศน. กำหนดการประเมินคุณภาพการศึกษานอก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ระบบระดับชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการเรียนของผู้เรียนสำหรับนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบต่อไป การประเมินดังกล่าว ไม่มีผลต่อการได้หรือตกของผู้เรียน

3) แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557) เสนอแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้

1) กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

2) จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดประเมินผลของสถานศึกษา

3) วัดผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียน และอนุมัติผลการเรียน

4) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น และจัดให้มีการซ่อมเสริม กรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

5) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดประเมินผล

6) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

7) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ รายปี/รายภาค และตัดสินผลการเรียน การผ่านช่วงชั้น และการจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8) การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ พร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

CHULALONGKORN UNIVERSITY

สำนักงาน กศน. (2555) ได้กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ 2 ระดับ คือ

1) การประเมินผลในระดับสถานศึกษา เป็นการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา ประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต และประเมินคุณธรรม

2) การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมินในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสอบปลายภาคของภาคเรียนนั้น ๆ โดยไม่มีผลต่อการได้หรือตกของผู้เรียน

2.2. แนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong expert learner)

2.2.1 ความหมายของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong expert learner)

ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการนำแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้และผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตมาสังเคราะห์เข้าด้วยกัน ดังนั้นหากจะทำความเข้าใจความหมายของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงต้องทำความความเข้าใจความหมายของทั้งผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้และผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตเสียก่อน

2.2.1.1 ความหมายของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ (expert learner)

Ertmer & Newby (1996) กล่าวว่า ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ หมายถึง คนที่แสดงการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรอง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความรู้และทักษะที่ผู้เรียนมีหรือขาดหายไป และใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เหล่านั้น

Zimmerman (2000) กล่าวว่า ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ หมายถึง ผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้

Saemah Rahman (2010) ได้ให้ความหมายของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ว่า หมายถึง ผู้เรียนที่มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันกับเนื้อหาที่เรียนรู้และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

Meyer, Rose, & Gordon (2014) กล่าวว่า ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่ต้องการเรียนรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจ บุคคลที่รู้วิธีเรียนรู้โดยมีการวางแผนกลยุทธ์และการกำหนดเป้าหมายและเป็นบุคคลที่เตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีไหวพริบและมีความรู้หากพิจารณากระบวนการของการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่าผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ต้อง 1) มีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจ 2) มีไหวพริบและมีความรู้ และ3) มีกลยุทธ์และการกำกับเป้าหมาย

Ericson, B.J. et al (2017) กล่าวว่า ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้คือผู้เรียนที่ตระหนักรู้อภิปัญญาในกระบวนการเรียนรู้ของตน สอดคล้องกับ Fleur et al. (2021) ทีกล่าวว่าอภิปัญญาหมายถึง ความคิดเกี่ยวกับความคิด (thinking about thinking) หรือความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิด และเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้และการศึกษา

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ (expert learner หมายถึง บุคคลผู้เรียนรู้อย่างมีจุดหมายและมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรองในการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดจนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้ทักษะและความสามารถใหม่ ๆ ตลอดช่วงชีวิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.2.1.2 ความหมายของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learner)

Betsy Ng (2019) การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าเป็นการเรียนรู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดอายุขัยหรือชีวิต (หรือที่เรียกว่า "การเรียนรู้เพื่อชีวิต") จากมุมมองทางจิตวิทยาการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง แรงจูงใจในการเรียนรู้และความสามารถในการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การเรียนรู้อย่างประสบความสำเร็จ ผู้เรียนตลอดชีวิตมีแรงจูงใจและควบคุมตนเอง ด้วยการเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถสัมผัสได้ถึงความเป็นอิสระและความสุขของการเรียนรู้ที่มีอยู่ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดย Craig A. Talmage et al (2015) กล่าวว่า ผู้เรียนตลอดชีวิตจะความสนใจในชั้นเรียนเกี่ยวกับประเด็นระดับโลก ศาสนา/ปรัชญา และประเด็นทางสังคมที่เน้นเฉพาะกลุ่มและปัจเจกบุคคลมากกว่า

Sherry R. Crow (2006) กล่าวว่า ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง คนที่แสดงเจตคติและความสามารถที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ตลอดชีวิต

ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย และคณะ (2559) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner) หมายถึง บุคคลผู้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นกระบวนการจนบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม โดยใช้พฤติกรรมผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ทักษะที่หลากหลายในการดำเนินชีวิต มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความรู้ที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ และเรียนรู้อย่างมีความสุข

Keith Keating (2020) กล่าวว่า ผู้เรียนตลอดชีวิต หมายถึง คนที่หมั่นพัฒนาทักษะและความสามารถใหม่ ๆ และรวมถึงการพัฒนาทัศนคติที่เปิดกว้างและทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับธรรมชาติที่ไม่หยุดนิ่งของโลก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner) หมายถึง บุคคลผู้แสดงเจตคติและความสามารถในการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการจนบรรลุเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเองตลอดชีวิตและสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม

2.2.1.3 ความหมายของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner)

ดังนั้นผู้หากสังเคราะห์ ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ (expert learner) หมายถึง บุคคลผู้เรียนรู้อย่างมีจุดหมายและมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรองในการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดจนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้ทักษะและความสามารถใหม่ ๆ ตลอด

ช่วงชีวิต เข้ากับผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner) หมายถึง บุคคลผู้แสดงเจตคติและความสามารถในการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการจนบรรลุเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเองตลอดชีวิตและสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) หมายถึง บุคคลผู้เรียนรู้อย่างมีจุดหมายและมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรองในการเรียนรู้ของตนด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดจนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเองตลอดชีวิตและสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม

2.2.2 ความสำคัญของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong expert learner)

Ertmer & Newby (1996) อธิบายไว้ ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ มีกลยุทธ์ ควบคุมตนเอง และไตร่ตรอง ผู้เรียนที่มีความเชี่ยวชาญน้อย จึงเป็นผู้เรียนที่มีกลยุทธ์น้อยกว่า ควบคุมตนเองและ/หรือคิดไตร่ตรองน้อยกว่า ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ถูกกำหนดโดยความรู้และการควบคุมอภิปัญญา ความรู้เกี่ยวกับอภิปัญญาไม่ได้หมายความถึงความรู้เนื้อหาก่อนหน้าของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังหมายถึงความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้และวิธีการนำไปใช้เมื่อใดและอย่างไร การควบคุมอภิปัญญาหมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการควบคุมตนเองผ่านวงจรของการวางแผน การเฝ้าติดตามและการประเมิน โดย Fleur et al. (2021) ได้อธิบายความหมายของของอภิปัญญานั้น หมายถึงความคิดเกี่ยวกับความคิด (thinking about thinking) หรือความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิด และเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้และการศึกษา

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า "expert learner" หมายถึงผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้ Zimmerman (2000) ยืนยันว่าแผนการเรียนรู้ที่เชี่ยวชาญ กำหนดเป้าหมาย จัดระเบียบ ตรวจสอบตนเอง และประเมินตนเองในจุดต่าง ๆ ในระหว่างกระบวนการได้มาซึ่งความรู้ ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่สมเหตุสมผลสำหรับตนเองและมีความสามารถในการเลือกและใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล กลยุทธ์เหล่านี้ส่งผลให้ได้รับการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ว่าเป็นคนที่แสดงการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรอง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความรู้และทักษะที่ผู้เรียนมี หรือขาดหายไป และด้วยเหตุนี้จึงใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อนำไปปฏิบัติหรือได้มาซึ่งความรู้เหล่านั้น ซึ่งเป็นการกำหนดว่าผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ว่าเป็นผู้เรียนเชิงกลยุทธ์ ควบคุมตนเอง และไตร่ตรอง ผู้เรียนยังเสนอรูปแบบการเรียนรู้

ของผู้เชี่ยวชาญซึ่งแสดงให้เห็นว่าความรู้เชิงอภิปัญญาของผู้เรียนเกี่ยวกับกลยุทธ์ด้านความรู้ความเข้าใจ แรงจูงใจ และสิ่งแวดล้อมได้รับการแปลเป็นการควบคุมระเบียบข้อบังคับของกระบวนการเรียนรู้ผ่านการคิดไตร่ตรองอย่างต่อเนื่อง แบบจำลองเน้นที่วิธีที่เราสามารถทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงกระบวนการเรียนรู้ของตนอย่างมีสติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถติดตามและควบคุมกระบวนการคิดของตนเอง และกลายเป็นผู้เรียนที่สามารถทำงานได้ในระดับผู้เชี่ยวชาญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ สามารถสืบย้อนมาจากการเคลื่อนไหวที่เน้นความสำคัญของกลยุทธ์การเรียนรู้และแนวทาง “เรียนรู้วิธีเรียนรู้” ส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้คือการใช้แนวทางที่ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงองค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ของตน

Beyer (1987) ได้นำเสนอให้ใช้การสะท้อนอภิปัญญาเพื่อทำให้กระบวนการเรียนรู้ชัดเจนสำหรับผู้เรียนในความพยายามที่จะทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงสิ่งที่ผู้เรียนกำลังประสบอยู่ ประสบการณ์นี้ช่วยให้ผู้เรียนได้รับทักษะ "การเรียนรู้วิธีเรียนรู้" การรู้ความรู้ทั้งสองประเภทนี้จะช่วยให้ผู้เรียนวางแผน ติดตาม และประเมินกระบวนการเรียนรู้ของตนได้ มีการตั้งสมมติฐานว่าการใช้แนวทางอภิปัญญาจะเพิ่มความตระหนักของผู้เรียนเกี่ยวกับวิธีการเข้าถึงสถานการณ์การเรียนรู้ที่กำหนด

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ได้อธิบายความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนรู้ใหม่ ใน“ข้อเสนอการจัดการเรียนรู้ ในปี 2040” โลกปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงที่ผันผวน รวดเร็ว และไม่แน่นอน ทั้งด้านวิทยาการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านวัฒนธรรม และด้านสังคม แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะยิ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบที่รุนแรงมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคตนั้นเต็มไปด้วยความไม่ แน่นอนและความท้าทายใหม่ ที่มีทั้งการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ และการเปลี่ยนแปลงที่ไม่พึงประสงค์ ดังนั้น การจัดการศึกษาจึง ต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ ซึ่งทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันต้องเริ่มจากหน่วยการจัดการศึกษาที่สำคัญที่สุด คือ สถานศึกษาโดยครูและผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่จะมีบทบาทสำคัญในการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์สำหรับการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตดังที่การศึกษาวิจัยการออกแบบนโยบายการพลิกโฉมระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตในปี 2040 โดยหนึ่งในผลลัพธ์การเรียนรู้หลัก (Core learning outcome) คือผู้เรียนเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สรุปได้ว่า การเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับและพัฒนาความรู้กลายเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ด้วยการพัฒนาความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิด และช่วยให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ซึ่งสามารถวางแผน ติดตาม และประเมินกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้ตลอดชีวิตและสามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงที่ผันผวน รวดเร็ว และไม่แน่นอน ทั้งด้านวิทยาการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านวัฒนธรรม และด้านสังคมและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในโลกอนาคต

2.2.3 แนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong expert learner)

2.2.3.1 ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ (expert learner)

Lindner & Harris (1992) กล่าวว่า ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้จะแสดงให้เห็นถึงการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรอง ผู้เรียนตระหนักถึงความรู้และทักษะที่ตนมี หรือขาดและใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้หรือได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้อย่างจริงจัง ผู้เรียนประเภทนี้เป็นผู้ที่ชี้นำตนเองและมุ่งเน้นเป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาข้อมูลที่จำเป็นโดยผสมผสานและประยุกต์ใช้พฤติกรรมเชิงกลยุทธ์ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผลการเรียน จากแนวคิดของ Lindner & Harris (1992) จึงกล่าวได้ว่าลักษณะของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ คือ 1) การมีแผนการ (planfulness) 2) การควบคุม (control) 3) การไตร่ตรอง (reflection)

Estmer & Newby (1996) กล่าวว่า ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ว่าเป็นผู้เรียนเชิงกลยุทธ์ ควบคุมตนเอง และไตร่ตรอง ผู้เรียน (an expert learner as a strategic, self-regulated, and Reflective learner) และยังเสนอรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญซึ่งแสดงให้เห็นว่าความรู้เชิงอภิปัญญาของผู้เรียนเกี่ยวกับกลยุทธ์ด้านความรู้ความเข้าใจ แรงจูงใจ และสิ่งแวดล้อมได้รับการแปลเป็นการควบคุมระเบียบข้อบังคับของกระบวนการเรียนรู้ผ่านการคิดไตร่ตรองอย่างต่อเนื่อง และยังได้อธิบายลักษณะของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้และนำเสนอแบบจำลองเพื่อแสดงให้เห็นว่าความรู้อภิปัญญา กระบวนการควบคุมกฎระเบียบ และการคิดไตร่ตรองถูกรวมเข้าด้วยกันภายในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกับ Fleur et al. (2021) ได้อธิบายความหมายของอภิปัญญาว่าหมายถึงความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้และการศึกษา ดังนั้นจากแนวคิดของ Estmer & Newby (1996) จึงอาจสรุปได้ว่าคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ คือ 1) ผู้เรียนที่มีกลยุทธ์ (strategic learner) 2) ผู้เรียนผู้ควบคุมตนเอง (self-regulated learner) และ 3) ผู้เรียนผู้ไตร่ตรอง (Reflective learner)

Woolfolk (2008) ได้กล่าวว่า ลักษณะสามประการของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ ได้แก่ 1) เน้นความสนใจไปที่เนื้อหาที่เรียนรู้ 2) พยายามประมวลผลข้อมูลอย่างลึกซึ้ง และ3) รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง โดยการเกิดขึ้นของลักษระดังกล่าวเกิดจากการวางแผนและติดตามอย่างตั้งใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้จำเป็นต้องมีความพยายามโดยเจตนาซึ่งมุ่งสู่การสร้างความตระหนักรู้และความรู้ขั้นตอนเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการและจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จากแนวคิดของ Woolfolk (2008) จึงกล่าวได้ว่า ลักษณะของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ คือ 1) เน้นความสนใจไปที่เนื้อหาที่เรียนรู้ 2) พยายามประมวลผลข้อมูลอย่างลึกซึ้ง และ 3) รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

Meyer, Rose, & Gordon (2014) ได้กล่าวว่าผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ หมายถึง ผู้เรียนสามแบบ ได้แก่ 1) ผู้เรียนที่มีจุดมุ่งหมายและแรงจูงใจ (purposeful and motivated learner) 2) ผู้เรียนผู้ที่มีไหวพริบและรอบรู้ (resourceful and knowledgeable learner) และ 3) ผู้เรียนผู้ที่มีกลยุทธ์และมุ่งเป้าหมาย (strategic and goal directed learner)

ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือกแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ และนำแนวคิดที่มีองค์ประกอบคุณลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันสังเคราะห์เข้าเป็นองค์ประกอบเดียวกัน ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น จึงอาจสรุปได้ว่าผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้มีคุณลักษณะ ดังนี้

1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) หมายถึง ผู้ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีจุดมุ่งหมายสามารถควบคุมและรับผิดชอบตนเองในกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของตนเองได้

2) ผู้เรียนอย่างรอบรู้และมีไหวพริบ (knowledgeable and resourceful learner) เป็นผู้มีไหวพริบ เฉลี่ยวฉลาด และมีความรอบรู้ในศาสตร์ที่หลากหลายและกว้างขวาง

3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (strategic learner) หมายถึง ผู้ซึ่งมีแผนการและกลยุทธ์ในการเรียนรู้ สามารถวิเคราะห์ตนเองและแสวงหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้

4) ผู้เรียนรู้อย่างไตร่ตรอง (Reflective learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการไตร่ตรองด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดตลอดกระบวนการเรียนรู้ของต้นเพื่อพัฒนาและแก้ไขกลยุทธ์ในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสามารถแสดงได้ดัง ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์แนวคิดคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้

Lindner & Harris (1992)	Estmer & Newby (1996)	Woolfolk (2008)	Meyer, Rose, & Gordon, (2014)	**ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้**
การควบคุม (control)	ผู้เรียนผู้ควบคุมตนเอง (self-regulated learner)	รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง	ผู้เรียนที่มีจุดมุ่งหมายและแรงจูงใจ (purposeful and motivated learner)	ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)
		เน้นความสนใจไปที่เนื้อหาที่เรียนรู้	ผู้เรียนผู้ที่มีไหวพริบและรอบรู้ (resourceful and knowledgeable learner)	ผู้เรียนอย่างรอบรู้และมีไหวพริบ (knowledgeable and resourceful learner)
การมีแผนการ (planfulness)	ผู้เรียนที่มีกลยุทธ์ (strategic learner)		ผู้เรียนผู้ที่มีกลยุทธ์และมุ่งเป้าหมาย (strategic and goal directed learner)	ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (strategic learner)
การไตร่ตรอง (reflection)	ผู้เรียนผู้ไตร่ตรอง (Reflective learner)	พยายามประมวลผลข้อมูลอย่างลึกซึ้ง		ผู้เรียนรู้อย่างไตร่ตรอง (Reflective learner)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.2.3.2 การเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning)

กนกกร กมลเพ็ชร (2562) กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็น การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจของตนเองรู้เป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง และสามารถแสวงหาความรู้นั้นจากเรียนรู้นั้นอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

วสุ ทัพพะรังสี (2563) กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง กระบวนการเข้าถึงความรู้ การรับรู้ การตอบสนองสิ่งที่ได้เรียนรู้ การทดลองปฏิบัติจนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่

การนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาและเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนานวัตกรรม พัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยให้ความสำคัญที่ตัวบุคคลที่ต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการเรียนรู้ของตนเอง

จิรัฏฐา จารุพิสิฐธร (2563) กล่าวว่า “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” เป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้สูงสุด จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลจากการประพฤติปฏิบัติจนกลายเป็นวัฒนธรรม เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทุกช่วงอายุและทุกรูปแบบของการเรียนรู้ ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยเป็นความริเริ่มของผู้เรียนเอง อย่างตั้งใจ และมีเป้าหมายในการพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ สมรรถภาพ และพฤติกรรมที่ครอบคลุมการเรียนรู้เพื่อรู้ การเรียนเพื่อปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อชีวิต การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน การเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลง และการเรียนรู้เพื่อความยั่งยืน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและสังคม

พิมพ์พัฐช์ โกมลารชุน (2564) กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้ในทุกรูปแบบทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกิดขึ้น ในตลอดช่วงชีวิตของคนทุกคนเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและเป็นการพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ ให้เพิ่มขึ้น

UNESCO (2022) ได้ให้ความหมายของ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ว่าหมายถึงกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดที่ดำเนินการตลอดชีวิตซึ่งส่งผลให้เกิดการปรับปรุงความรู้ความรู้ทักษะความสามารถและ/หรือคุณสมบัติด้วยเหตุผลส่วนตัวสังคมและ/หรือวิชาชีพ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นจึงอาจสรุปได้ว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึงการเรียนรู้ในทุกรูปแบบ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจของตนเองรู้เป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง และสามารถแสวงหาความรู้นั้นได้ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและเป็นการพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ ให้เพิ่มขึ้น

2.2.3.3 ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learner)

Candy et al (1994) กล่าวว่า ผู้เรียนตลอดชีวิตจะต้องแสดงคุณสมบัติหรือคุณลักษณะต่อไปนี้

1) จิตใจช่างสงสัย (An inquiring mind) ประกอบไปด้วย รักการเรียนรู้ (a love of learning;) ความอยากรู้อยากเห็นและคำถาม; (a sense of curiosity and question asking; จิตวิญญาณวิพากษ์วิจารณ์; (a critical spirit) การตรวจสอบความเข้าใจและการประเมินตนเอง (comprehension-monitoring and self-evaluation)

2) วิสัยทัศน์เฮลิคอปเตอร์ (Helicopter vision) ประกอบไปด้วย ความรู้สึกเชื่อมโยงถึงกันพื้นที่ (a sense of the interconnectedness of fields) การตระหนักรู้ถึงวิธีการสร้างความรู้ในสาขาการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งสาขา และความเข้าใจในข้อจำกัดด้านระเบียบวิธีและสาระสำคัญของสาขาวิชานั้น (an awareness of how knowledge is created in at least one field of study, and an understanding of the methodological and substantive limitations of that field) ความกว้างของการมองเห็น (breadth of vision)

3) การรู้สารสนเทศ (Information literacy) ประกอบไปด้วย ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรปัจจุบันที่สำคัญที่มีอยู่ในสาขาวิชาอย่างน้อยหนึ่งสาขา ความสามารถในการกำหนดกรอบคำถามที่สามารถวิจัยได้อย่างน้อยหนึ่งสาขาวิชา ความสามารถในการค้นหา ประเมิน จัดการและใช้ข้อมูลในบริบทต่าง ๆ ความสามารถในการดึงข้อมูลโดยใช้สื่อต่าง ๆ ความสามารถในการถอดรหัสข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ : เขียน, สถิติ, กราฟ, แผนภูมิ, ไดอะแกรมและตาราง; การประเมินข้อมูลที่สำคัญ

4) ความรู้สึกของการตัวแทนของตนเอง (A sense of personal agency) ประกอบไปด้วย แนวคิดเชิงบวกเกี่ยวกับตนเองว่ามีความสามารถและเป็นอิสระ (a positive concept of oneself as capable and autonomous) ทักษะการจัดการตนเอง เช่น การบริหารเวลา การกำหนดเป้าหมาย เป็นต้น (self-organization skills such as time management, goal-setting etc)

5) ละครแห่งทักษะการเรียนรู้ (A repertoire of learning skills) ความรู้เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน และรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง (knowledge of one's own strengths, weaknesses and preferred learning style) ช่วงของกลยุทธ์การเรียนรู้ในบริบทใดก็ตามที่เราพบ และ (range of strategies for learning in whatever context one finds oneself; and) ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างพื้นผิวและการเรียนรู้ระดับลึก (an understanding of the differences between surface and deep level learning)

UNESCO (Watson, 2003) ได้ระบุคุณลักษณะสี่ประการของผู้เรียนตลอดชีวิตที่สามารถกำหนดพารามิเตอร์ของสังคมแห่งการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1) เรียนรู้ที่จะทำ (learning to do) คือ การได้มาซึ่งทักษะ รวมทั้งทักษะชีวิต (Acquiring and applying skills, including life skills)

2) เรียนรู้ที่จะเป็น (learning to be) คือ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความพึงพอใจส่วนตัว (promoting creativity and personal fulfilment);

3) การเรียนรู้ที่จะรู้ (learning to know) คือ วิธีการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น วิจารณ์และมีความสามารถ (an approach to learning that is flexible, critical and capable); and

และ 4) เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน (learning to live together) คือ ฝึกความอดทน ความเข้าใจ และความเคารพซึ่งกันและกัน (Exercising tolerance, understanding and mutual respect)

OECD (Donna et al, 2005) ระบุชุดของความสามารถและความสามารถหลักที่พิจารณาว่าเป็นพื้นฐานสำหรับการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิผลในชีวิตร่วมสมัยซึ่งเป็นคุณลักษณะหลักของการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่

1) ทำหน้าที่ปกครองตนเอง (Acting autonomously)

1.1) ความสามารถในการปกป้องและยืนยันสิทธิ ผลประโยชน์ ความรับผิดชอบ ข้อจำกัดและความต้องการของตนเอง (Ability to defend and assert one's rights, interests, responsibilities, limits and needs;

1.2) ความสามารถในการจัดทำและดำเนินแผนชีวิตและโครงการส่วนบุคคล และ (Ability to form and conduct life plans and personal projects; and

1.3) ความสามารถในการดำเนินการในบริบทที่กว้างขึ้น (Ability to act within the larger context.

2) การใช้เครื่องมือแบบโต้ตอบ (Using tools interactively)

2.1) ความสามารถในการใช้ภาษา สัญลักษณ์ และข้อความแบบโต้ตอบ (Ability to use language, symbols and texts interactively)

2.2) ความสามารถในการใช้ความรู้และข้อมูลเชิงโต้ตอบ และ (Ability to use knowledge and information interactively; and)

2.3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีแบบโต้ตอบ (Ability to use technology interactively.)

3) การทำงานในกลุ่มต่าง ๆ ทางสังคม (Functioning in socially heterogeneous groups)

3.1) ความสามารถในการสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี (Ability to relate well to others)

3.2) ความสามารถในการให้ความร่วมมือ (Ability to cooperate; and)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

และ 3.3) ความสามารถในการจัดการและแก้ไขข้อขัดแย้ง (Ability to manage and resolve conflict)

ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน (2554) ได้สรุปคุณลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ความสามารถแสวงหาและจัดกระทำข้อมูล 2) มีทักษะในการใช้เครื่องมือการเรียนรู้ เช่น เครื่องพิมพ์ คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต 3) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 4) มีกลยุทธ์ รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย 5) มีทักษะทางปัญญาพื้นฐาน เช่น การให้เหตุผล การคิดแบบวิเคราะห์ การคิดแบบสังเคราะห์การคิดแบบมีวิจารณญาณ 6) มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและขยายวิสัยทัศน์ให้กว้างไกล 7) ทักษะและศักยภาพในการจัดการตนเอง 8) ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร 9) การทำงานด้วยตนเอง 10) มีทักษะการเรียนรู้อย่างดี เช่น ทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง และการจำ 11) ความสามารถในการสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง 12) มีความสามารถบูรณาการการเรียนรู้ได้ 13) เป็นผู้ที่สามารถสะท้อน/ประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้ 14) มีทักษะในการปรับเครื่องมือในการเรียนรู้และโครงสร้างของเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมในการใช้งานใหม่ ๆ 15) ความสามารถในการศึกษาเรียนรู้ 16) ความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์ 17) มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้ 18) มีความคุ้นเคยกับการสร้างความรู้และไม่ยึดติดกับข้อเท็จจริง และ 19) ทักษะการประนีประนอม ด้านที่ 2 ลักษณะนิสัยและเจตคติต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ความอยากเรียน /ใฝ่รู้ใฝ่เรียนรักการเรียนรู้ 2) มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3) การยอมรับนับถือในการเรียนรู้ของผู้อื่น (เข้าใจผู้อื่น เปิดโอกาส รับฟังความคิดเห็นเรียนร่วมกับผู้อื่น) 4) ตระหนักว่าเป็นความรับผิดชอบของตนที่จะต้องแสวงหาความรู้ ทักษะ และเจตคติใหม่ ๆ 5) รักการอ่าน 6) ความสามารถในการยืดหยุ่นการปรับตัว/ความคล่องตัว เพื่อการเปลี่ยนแปลง 7) ตระหนักว่าการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการสร้างความก้าวหน้าและการพัฒนาบุคคลและสังคม/ทุกคนต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 8) การควบคุมตนเอง 9) มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง 10) ริเริ่มและดำรงการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง 11) ชอบตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล 12) มีความอยากรู้อยากเห็น 13) ความไม่หยุดนิ่ง/การตื่นตัวความกระตือรือร้น 14) ความพยายามในการเรียนรู้ในทุกโอกาส 15) เปิดกว้างยอมรับความคิดใหม่ ๆ กิจกรรมใหม่ ๆ 16) มีวิจารณญาณในการตัดสินใจ 17) เห็นคุณค่าของตัวเอง 18) ชอบใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ 19) การมุ่งอนาคต 20) ตระหนักว่าการเรียนในโรงเรียนเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ในชีวิตเท่านั้น 21) ความตระหนักในความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการคิดการใช้ปัญญากับชีวิตจริง 22) ความมุ่งมั่นต่อสังคมที่จะเรียนรู้ 23) การยอมรับนับถือความเป็นจริง 24) รักการเขียน 25) เรียนรู้ที่จะเลือกรับสิ่งที่จะสนับสนุน

ความสำเร็จ 26) มีความสุขสนุกสนานกับการเรียนรู้ทุกประเภท และ 27) ชอบสิ่งท้าทายมองการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งท้าทายเชิงบวก

จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2551) ได้นำเสนอลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้าย ประกอบด้วย องค์ประกอบ 6 ด้าน โดยมีค่าน้ำหนักสำคัญเรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) ทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล 2) จิตใจรักการแสวงหาความรู้ 3) ดำเนินภารกิจต่าง ๆ ด้วยการพึ่งตนเอง 4) วิสัยทัศน์กวางไกล 5) ทักษะด้านการเรียนรู้ และ6) ทักษะด้านการใช้ภาษา

ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย และคณะ (2559) ได้อธิบาย คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับเยาวชนไทย ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1) คุณลักษณะด้านพฤติกรรม ซึ่งหมายถึงการกระทำหรือความประพฤติในเชิงการเรียนรู้ที่บุคคลปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอ ประกอบด้วย รักการอ่าน สงสัยและซักถาม ฟังและคิดตามอย่างมีวิจารณญาณ การเขียนและบันทึก การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ปรับตัวและมีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์และประยุกต์ แสวงหาความรู้ สะท้อนผลการเรียนรู้ เป็นนักปฏิบัติ

2) คุณลักษณะด้านเจตคติ หมายถึงกรอบความเชื่อหรือแนวความคิดของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้หรือสังสมประสบการณ์ซึ่งมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย เห็นคุณค่าและศักยภาพในตนเอง มีทัศคติเชิงบวก กระหายในความรู้ มีแรงจูงใจใฝ่สำเร็จ เชื่อในคุณค่าการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตระหนักในคุณค่าของผู้อื่น ตระหนักในคุณค่าของสังคมและสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะ ยอมรับข้อจำกัดของสังคม

3) คุณลักษณะด้านทักษะ หมายถึงความสามารถอันเกิดจากกระบวนการฝึกฝนและเรียนรู้ของบุคคลจนมีความชำนาญ ส่งผลให้สามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำของตนเอง สามารถควบคุมตนเองให้เรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการใช้ภาษาแม่และภาษาต่างประเทศติดต่อสื่อสารได้อย่างเข้าใจ ทักษะสังคมการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะทางสื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ

4) คุณลักษณะด้านความรู้ หมายถึงเนื้อหาข้อมูลหรือความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าสำหรับการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ประกอบด้วยความรู้ทางวิชาการ ความรู้จากประสบการณ์ ความรู้ด้านบริบทและชุมชน ความรู้ด้านอาชีพ ความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงของโลก ความรู้ด้านสื่อ เทคโนโลยี และสารสนเทศ ความรู้ด้านการเป็นพลเมือง

จุลศักดิ์ สุขสบาย และคณะ (2560) ได้อธิบาย คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสามารถในการเรียนรู้ (learning ability) 2) แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ (achievement motive) 3) ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (learning and co-existence ability's) 4) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (technology utilization ability) และ 5) ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน (desire for knowledge and learning)

ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือกแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และนำแนวคิดที่มีองค์ประกอบคุณลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันสังเคราะห์เข้าเป็นองค์ประกอบเดียวกัน ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นจึงอาจสรุปได้ว่าผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตมีคุณลักษณะ ดังนี้

จากแนวคิดข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตมีคุณลักษณะ ดังนี้

1) ใฝ่รู้ใฝ่เรียน (eager to learn)

2) มีความสามารถในการเรียนรู้ (Capable In learning)

3) ผู้มีความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (learning and co-existence ability's)

4) มีความสามารถทางภาษา เทคโนโลยี และสารสนเทศ (language, technology and Information utilization ability)

5) มีอิสระในตนเอง (Self-Independent)

6) มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (visionary)

โดยสามารถอธิบายได้ตามตารางที่ 3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	Candy et al (1994)	UNESCO (Watson ,2003)	OECD (Donna et al ,2005)	ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิ์ลัน (2554)	จิตต์กิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2551)	ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย และคณะ (2559)	จุลศักดิ์ สุขสบาย และคณะ (2560)	**ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต**
จิตใจช่างสงสัย (An inquiring mind)	✓							ใฝ่รู้ใฝ่เรียน (eager to learn)
เรียนรู้ที่จะเป็น (learning to be) คือ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความพึงพอใจส่วนตัว		✓						
มีลักษณะนิสัยและเจตคติต่อการเรียนรู้				✓				
จิตใจรักการแสวงหาความรู้					✓			
คุณลักษณะด้านพฤติกรรม						✓		
คุณลักษณะด้านเจตคติ						✓		
ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน (desire for knowledge and learning)							✓	

คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	Candy et al (1994)	UNESCO (Watson ,2003)	OECD (Donna et al ,2005)	ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิ์ลัน (2554)	จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2551)	ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย และคณะ (2559)	จุลศักดิ์ สุขสบาย และคณะ (2560)	ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
ละครแห่งทักษะการเรียนรู้ (A repertoire of learning skills)	✓							มีความสามารถในการเรียนรู้ (Capable In learning)
การเรียนรู้ที่จะรู้ (learning to know)		✓						
เรียนรู้ที่จะทำ (learning to do)		✓						
มีทักษะและความสามารถในการเรียนรู้				✓				
ทักษะด้านการเรียนรู้					✓			
คุณลักษณะด้านทักษะ						✓		
ความสามารถในการเรียนรู้							✓	

คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	Candy et al (1994)	UNESCO (Watson ,2003)	OECD (Donna et al ,2005)	ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิ์ลัน (2554)	จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2551)	ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย และคณะ (2559)	จุลศักดิ์ สุขสบาย และคณะ (2560)	ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน (learning to live together)		✓						มีความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (learning and co-existence ability's)
การทำงานในกลุ่มต่าง ๆ ทางสังคม (Functioning in socially heterogeneous groups)			✓					
ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (learning and co-existence ability's)							✓	
การรู้สารสนเทศ (Information literacy)	✓							มีความสามารถทางภาษา เทคโนโลยี และสารสนเทศ (language ,technology and Information utilization ability)
การใช้เครื่องมือแบบโต้ตอบ (Using tools interactively)			✓					
ทักษะด้านการใช้ภาษา					✓			
ทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล					✓			

คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	Candy et al (1994)	UNESCO (Watson ,2003)	OECD (Donna et al ,2005)	ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิ์ลัน (2554)	จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2551)	ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย และคณะ (2559)	จุลศักดิ์ สุขสบาย และคณะ (2560)	ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
คุณลักษณะด้านความรู้						✓		มีความสามารถทางภาษา เทคโนโลยี และสารสนเทศ (ต่อ)
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (technology utilization ability)							✓	
ความรู้สึกของการตัวแทนของตนเอง (A sense of personal agency)	✓							มีอิสระในตนเอง (Self-Independent)
ทำหน้าที่ปกครองตนเอง (Acting autonomously)			✓					
ดำเนินภารกิจต่าง ๆ ด้วยการพึ่งตนเอง					✓			
แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ (achievement motive)							✓	
วิสัยทัศน์เฮลิคอปเตอร์ (Helicopter vision)	✓							มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (visionary)
วิสัยทัศน์กว้างไกล					✓			

2.2.3.4 ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong expert learner)

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้และผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต จากวรรณกรรมข้างต้นสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์คุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ 4 ประการ ได้แก่

1) ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)

2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (knowledgeable and resourceful learner)

3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)

4) ผู้เรียนผู้ไตร่ตรอง (Reflective learner)

โดยผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์คุณลักษณะของเรียนรู้ตลอดชีวิต 6 ประการ ได้แก่

1) ใฝ่รู้ใฝ่เรียน (eager to learn)

2) มีความสามารถในการเรียนรู้ (Capable In learning)

3) มีความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (learning and co-existence ability's)

4) มีความสามารถทางภาษา เทคโนโลยี และสารสนเทศ (language, technology and Information utilization ability)

5) มีอิสระในตนเอง (Self-Independent)

6) มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (visionary)

ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์โดนำแนวคิดที่มีองค์ประกอบคุณลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันสังเคราะห์เข้าเป็นองค์ประกอบเดียวกัน ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นจึงอาจสรุปได้ว่าผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตมีคุณลักษณะ ดังนี้

เมื่อนำแนวคิดคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้และคุณลักษณะของเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้หลักเกณฑ์จาการพิจารณาแนวคิดที่มีองค์ประกอบคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้และผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกันสังเคราะห์เข้าเป็นองค์ประกอบเดียวกันและองค์ประกอบคุณลักษณะที่แตกต่างกันคงไว้เป็นคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยจึงอาจสรุปได้ว่าคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้ทั้งหมด 5 คุณลักษณะ ได้แก่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) หมายถึง ผู้เรียนซึ่งสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สามารถควบคุมและรับผิดชอบตนเองในกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของตนเองได้

2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) หมายถึง ผู้เรียนซึ่งมีมีความรอบรู้ในศาสตร์ที่หลากหลายและกว้างขวาง ทั้งความสามารถทางภาษา เทคโนโลยี และสารสนเทศ และมีไหวพริบ เฉลี่ยวฉลาด มีวิสัยทัศน์กว้างไกล

3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) หมายถึง ผู้เรียนซึ่งสามารถวางแผนการเรียนรู้หรือกลยุทธ์การเรียนรู้ทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ตนเองและแสวงหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้

4) ผู้เรียนอย่างผู้ไตร่ตรอง (Reflective learner) หมายถึง ผู้เรียนซึ่งมีความสามารถในการไตร่ตรองด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิด ตลอดกระบวนการเรียนรู้ของต้นเพื่อพัฒนาและแก้ไขกลยุทธ์ในการเรียนรู้ได้

5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) หมายถึง ผู้เรียนซึ่งมีมีอิสระทางความคิดและการกระทำ มีความสามารถในการดำเนินภารกิจต่าง ๆ ด้วยการพึ่งตนเอง มีความสามารถในการปกป้องและยืนยันสิทธิ ผลประโยชน์ และรับผิดชอบต่อการกระทำและความต้องการของตนเองได้

โดยแสดงการสังเคราะห์แนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตดังตารางที่ 4

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 4 การสังเคราะห์คุณลักษณะผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คุณลักษณะผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	คุณลักษณะผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต
1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)	1) ใฝ่รู้ใฝ่เรียน (eager to learn)	1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)
2) ผู้เรียนที่รอบรู้	4) มีความสามารถทางภาษา เทคโนโลยี และสารสนเทศ (language, technology and	

คุณลักษณะผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้	คุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต	คุณลักษณะผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต
และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)	Information utilization ability)	2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)
	6) มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (visionary)	
3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)	2) มีความสามารถในการเรียนรู้ (Capable In learning)	3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)
	3) ผู้มีความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (learning and co-existence ability's)	
4) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner)		4) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner)
	5) มีอิสระในตนเอง (Self-Independent)	5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.3.4 การสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

Saemah Rahman et al (2010) กล่าวว่า การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ไม่ได้รับความสนใจเพียงพอจากครูในห้องเรียน ดังนั้นจึงจำกัดการเพิ่มประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน การใช้กลยุทธ์อภิปัญญามีเพียงเล็กน้อย และครูจำนวนมากไม่ได้ใช้กลยุทธ์เพื่อช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงกระบวนการเรียนรู้ของตน สรุปได้ว่าครูไม่รับทราบและให้ความสำคัญในการวางแผน ติดตาม และประเมินผลในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการวิจัยยังให้หลักฐานว่าปัญหาหลักที่ผู้เข้าร่วมการศึกษาต้องเผชิญคือ "กลุ่มอาการไล่ตามกระดาษหรือการสอบ" ที่เป็นแนวทางในกิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ในห้องเรียน วิธีและวิธีการที่จะช่วยให้ครูเข้าใจประโยชน์ของกระบวนการ “การเรียนรู้เพื่อเรียนรู้” เป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญที่ต้องแก้ไข เพื่อช่วยให้นักเรียนกลายเป็นผู้เรียนที่เชี่ยวชาญซึ่งเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในห้องเรียน

Thomas, Angela Falter (2015) กล่าวว่า การจัดหากิจกรรมการสอบถามที่ช่วยให้กลุ่มนักเรียนสามารถสื่อสาร ทำงานร่วมกัน และแก้ปัญหาได้เป็นวิธีที่ดีในการอำนวยความสะดวกและดึงดูดนักเรียนในสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ซึ่งจะช่วยเปิดความคิดให้กว้างขึ้นและทำให้พวกเขาต้องการตั้งคำถามมากขึ้น การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสามารถเพิ่มแรงจูงใจและเพิ่มความหลากหลายและความสนใจ สามารถรวมความชอบของนักเรียนได้โดยอนุญาตให้พวกเขาเลือกว่าต้องการแสดงการเรียนรู้อย่างไร การเรียนรู้นี้สามารถแบ่งปันกับห้องเรียนโดยรวมหรือในระดับโลกที่ใหญ่ขึ้นทางออนไลน์ เมื่อครูเป็นผู้กำหนดการเรียนรู้ สมองของนักเรียนจะไม่ประมวลผลหรือเก็บข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อพวกเขามีส่วนร่วมทางจิตใจและเมื่อพวกเขามีส่วนร่วมในกระบวนการสอบสวน การตีความ การสอบสวน และการค้นพบ ผ่านการอำนวยความสะดวก การสร้างแบบจำลอง และโอกาสในการเลือก ครูสามารถส่งเสริมให้นักเรียนกลายเป็นผู้เรียนตลอดชีวิตได้ในท้ายที่สุด

ผู้วิจัยจึงนำเสนอแนวคิดในการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ ดังนี้

2.3.4.1 แนวคิดการเรียนการสอนแบบกำหนดตนเองในผู้เรียน (Heutagogy)

Hase และ Kenyon (2000) กล่าวว่า heutagogy เป็นแนวทางการสอนที่เน้นการกำหนดตนเองในผู้เรียน ผู้สอนทำหน้าที่เป็นเข็มทิศสำหรับผู้เรียนในเส้นทางการเรียนรู้ Heutagogy ไม่ใช่ทฤษฎีการเรียนรู้ แต่เป็นกลยุทธ์หรือแนวทางการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง Heutagogy ตระหนักถึงประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใครของผู้เรียนและพยายามรวมสิ่งเหล่านี้เข้ากับกระบวนการเรียนรู้ แนวทางนี้เกิดขึ้นจากสิ่งที่เป็นข้อบกพร่องในระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความจำเป็นในการนำเสนอการสอนในรูปแบบที่ไม่เป็นเชิงเส้น ซึ่งช่วยให้ประยุกต์ใช้ได้มากขึ้น Heutagogy เป็นรูปแบบของการเรียนรู้ที่เป็นไปตามความมุ่งมั่นของตนเอง เป็นแนวคิดที่ต่อยอดและเรียบเรียงใหม่จากการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ (Andragogy) ซึ่งมีข้อแตกต่างกันคือ การเรียนรู้ตามแนวคิด Heutagogy ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learning How to Learn), การเรียนรู้แบบสองวงจร (Double-Loop Learning), ไม่จำกัดโอกาสการเรียนรู้ (Universal Learning Opportunities) และมีขั้นตอนไม่ตายตัว (Nonlinear Process) และ

Blaschke and Hase (2015) กล่าวว่า Heutagogy สร้างขึ้นจากหลักการ 5 ประการ 1) ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered) กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความเป็นอิสระ มีแรงจูงใจในตนเอง กำกับตนเอง และตัดสินใจด้วยตนเอง 2) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้แบบอภิปัญญา (Metacognition) รู้ว่าอะไรที่เหมาะสมกับตนเองในการเรียนรู้ตลอดจนสามารถเลือกกลวิธีในการวางแผนกำกับควบคุม และประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้ เพื่อให้การเรียนรู้หรือการปฏิบัติงานต่าง ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การเรียนรู้แบบสองวงจร

(Double–loop learning) ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการสะท้อนความคิดและความเข้าใจในตัวเองโดยพวกเขาตั้งคำถามถึงความเชื่อและสมมติฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้และมีส่วนร่วมทั้งในด้านการคิดและการลงมือปฏิบัติ 4) การเรียนรู้แบบไม่คงที่ (Nonlinear learning) เส้นทางการเรียนรู้ของผู้เรียนนั่นไม่ได้ถูกกำหนดไว้ก่อนและควรมีความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ ดังนั้นการเรียนรู้จึงอาจไม่คงที่เสมอไป และ5) ความสามารถ (Capability) เป็นแนวคิดแบบองค์รวมที่ครอบคลุมถึงความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในตนเอง ความสามารถในการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่นรวมทั้งความสามารถในการปรับตัวกับสถานการณ์ที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย

นอกจากนี้ Heutagogy ได้มีรากฐานจากสองปรัชญาได้แก่ มนุษยนิยมและคอนสตรัคติวิสม์ โดย ทฤษฎีมนุษยนิยมนี้เชื่อว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน การจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความเข้าใจ ทักษะและเจตคติไปพร้อม ๆ กันโดยให้ความสำคัญกับความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม การแสดงออกตลอดจนการเลือกเรียนตามความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก ส่วนทฤษฎีคอนสตรัคติวิสม์เชื่อว่า การเรียนรู้ หรือการสร้างความรู้ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในของผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ โดยการนำประสบการณ์หรือสิ่งที่พบเห็นในสิ่งแวดล้อมหรือสารสนเทศใหม่ที่ได้รับมาเชื่อมโยงกับ ความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม มาสร้างเป็น ความเข้าใจของตนเอง

2.2.4.2 ความหมายของแนวคิด Heutagogy

Hase and Kenyon (2013) ได้พัฒนาแนวทางที่เรียกว่า heutagogy หรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิธีการศึกษานี้ตั้งสมมติฐานว่าการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงการเชื่อมต่อในสมองและเกี่ยวข้องกับความคิดอารมณ์และประสบการณ์ที่นำนักเรียนไปสู่ความเข้าใจใหม่เกี่ยวกับตัวเองและโลก พวกเขายืนยันว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นตามยถากรรมและวุ่นวายเป็นการตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล

Nikolovska et al (2019) กล่าวว่า heutagogy คือสถานการณ์การเรียนรู้บางสถานการณ์ควรให้ความสำคัญกับสิ่งที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ไม่ใช่สิ่งที่จะสอน วิธีนี้แตกต่างอย่างมากจากวิธีการ 'สอน' แบบเป็นทางการ ในการเรียนรู้กระบวนการทางการศึกษาเปลี่ยนไปจากการเป็นหนึ่งในบุคคลที่เรียนรู้ ถ่ายทอดข้อมูลไปยังผู้เรียนและไปยังกลุ่มที่ผู้เรียนเลือก สิ่งที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองและแม้กระทั่งวิธีการเรียน Heutagogy แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนรู้ที่เน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลางเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2.3.4.3 ความสำคัญของแนวคิด Heutagogy

กรอบแนวคิดของ Heutagogy คือการดำเนินการและการจัดการเรียนรู้แบบองค์รวม และเป็นการสร้างรากฐานสำหรับการพัฒนาการเรียนรู้ไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Blaschke, 2016) สอดคล้องกับ Halsall et al. (2016) กล่าวว่า Heutagogy สามารถเสริมสร้างประสบการณ์

ของนักเรียนเพื่อพร้อมรับต่อการโลกแห่งการทำงาน หรือการดำเนินชีวิต และช่วยเพิ่มส่งเสริมความสามารถของครู การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะเกิดจากนักเรียนและครูร่วมมือกันในการเรียนรู้ โดยที่นักเรียนจะเป็นผู้ที่แสดงว่าต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งใดและวิธีการใด นักเรียนจะเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้มากกว่าครูหรือหลักสูตร ดังนั้นหลักสูตรจะต้องมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนจะเป็นผู้สร้างเส้นทางการเรียนรู้ และบริบทสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ต้องการ (Blaschke and Hase, 2015)

Heutagogy ประกอบด้วยหลักการสำคัญดังที่ Blaschke (2016) อธิบายดังต่อไปนี้ 1) ความสามารถของบุคคล หรือ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (human agency or learner-centeredness) เป็นความสามารถของมนุษย์ในการตัดสินใจเลือกการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของแนวคิด Heutagogy โดยที่ผู้เรียนจะเป็นผู้ขับเคลื่อนการเรียนรู้ของตนและมีอิสระอย่างมากซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถเพิ่มมากยิ่งอีกถือเป็นการส่งเสริมและพัฒนาแรงจูงใจในตนเอง สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้แบบ Heutagogy ผู้เรียนจะเกิดความรับผิดชอบ เป็นผู้กำหนดสิ่งที่จะเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ 2) ความสามารถ (capability) ผู้เรียนที่มีความสามารถจะแสดงถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ เช่น ทักษะและการใช้ความรู้ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นชิน Stephenson (1996) อธิบายว่า ความสามารถเป็นมากกว่าทักษะและความรู้ ความสามารถเกิดจากความรู้สึกของการรับรู้ถึงความสามารถของตนเอง โดยผู้เรียนที่มีความสามารถจะมีความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้เรียน และความมั่นใจประกอบเข้าด้วยกัน 3) การสะท้อนตนเอง (self-reflection) ผู้เรียนจะไตร่ตรองความรู้ใหม่และวิธีการที่ได้รับความรู้นั้นเพื่อเตรียมพร้อมรับกับสภาพแวดล้อมที่ต้องเจอ เมื่อเจอสถานการณ์หรือเหตุการณ์ในอนาคตผู้เรียนจะใช้สิ่งที่เคยเรียนรู้ประอบการตัดสินใจหรือพิจารณาจากประสบการณ์ที่เคยใช้ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยที่จะมีการพัฒนาปรับปรุงเพื่อนำความรู้ไปใช้ต่อไปในอนาคต 4) อภิปัญญา (metacognition) ความสามารถของบุคคลที่มีต่อกระบวนการคิดของตนเอง รู้ว่าอะไรที่เหมาะสมกับตนเองในการเรียนรู้ สามารถเลือกกลวิธี ในการวางแผน กำกับควบคุม และประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้ (Yimer, 2004) อีกทั้งสามารถตรวจสอบความคิดของตนเองว่าสิ่งที่ตนได้กระทำไปนั้นถูกต้องหรือไม่ หรือผิดพลาดอย่างไร 5) การเรียนรู้แบบสองวงจร (double-loop learning) ผู้เรียนจะค้นหาวิธีแก้ปัญหาโดยการระบุปัญหา พิจารณาขั้นตอนการดำเนินการจากนั้นทำการประเมินผลลัพธ์ จากวิธีการเช่นนี้ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มศักยภาพ และ6) การเรียนรู้แบบไม่คงที่ (non-linear learning) ผู้เรียนจะกำหนดเส้นทางการเรียนรู้ที่แตกต่างในแต่ละบุคคล ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้จากการค้นพบ การตีความ และการสร้างความรู้ใหม่

2.3.4.4 องค์ประกอบของแนวคิด Heutagogy

Blaschke and Hase (2015) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของแนวคิด Heutagogy ที่สามารถออกแบบและพัฒนาสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ได้ ดังนี้

1) การสำรวจ (Exploration) รากฐานของแนวคิด Heutagogy คือ การสำรวจ หมายถึง ผู้เรียนต้องได้รับอิสระและโอกาสในการสำรวจเส้นทางและแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถสร้างและทดสอบสมมติฐานได้ มีการตั้งคำถามและตอบคำถาม ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการสำรวจ โครงสร้างหลักสูตรจะถูกกำหนดโดยผู้เรียน และผู้เรียนจะใช้เครื่องมือที่เหมาะสมเป็นตัวช่วยในการสำรวจด้วยตนเอง เช่น การสืบค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีแหล่งข้อมูลหลักจาก Google และ Wikipedia ห้องสมุดดิจิทัลหรือนิตยสาร แอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น Flipboard ช่วยให้ผู้เรียนจัดระเบียบสิ่งที่ค้นพบและแหล่งข้อมูลได้ในที่เดียว ผู้เรียนอาจไม่สามารถเกิดทักษะการสำรวจได้ เบื้องต้นต้องได้รับคำแนะนำจากครู โดยที่บทบาทของครูคือ การจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้จะสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น และจะเริ่มแสวงหนทางและวิธีการใหม่ ๆ สำหรับการเรียนรู้

2) การสร้างสรรค์ (Creation) องค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการออกแบบ Heutagogy คือการให้อิสระแก่ผู้เรียนในการสร้างสรรค์ สามารถทำได้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายเช่นการเขียน การออกแบบ และการวาดภาพ แนวทางการเรียนรู้ที่มีประโยชน์วิธีหนึ่งคือการสร้างแผนที่ความคิด (mind maps)

3) การร่วมมือ (Collaboration) การทำงานร่วมกันเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญของแนวคิด Heutagogy และมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากกันและกันได้ การทำงานร่วมกันเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาและสร้างองค์ความรู้ของตนเองโดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ โดยมีการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและทดลองโดยการลองผิดลองถูก ผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ชในระหว่างกระบวนการทำงานร่วมกัน โดยให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าด้วยกัน และผู้สอนจะช่วยแนะนำเมื่อมีความจำเป็น

4) การเชื่อมต่อ (Connection) เครือข่ายและการเชื่อมต่อเป็นปัจจัยสำคัญในแนวคิด Heutagogy การเชื่อมต่อในปัจจุบันนี้มีความสะดวก รวดเร็วเนื่องจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างเครือข่ายกับผู้คนทั่วโลก ผู้เรียนควรได้รับการสนับสนุนให้เชื่อมต่อกับผู้อื่นภายในขอบเขตของสื่อที่เขาสามารถเข้าถึงได้

5) การแบ่งปัน (Sharing) เมื่อผู้เรียนสามารถเชื่อมต่อแล้ว ก็จะเริ่มแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้กันได้ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้จากการค้นพบ และประสบการณ์ของกันและกัน รวมทั้งได้พบกับผู้อื่นที่มีความสนใจเหมือนกันซึ่งจะนำไปสู่โอกาสในการทำงานร่วมกันในอนาคต

6) การสะท้อนกลับ (Reflection) ทุกสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ผู้เรียนควรมีโอกาสได้สะท้อนความคิดของกันและกันจะทำให้เกิดศักยภาพในการเรียนรู้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ร่วมกันได้ การสะท้อนกลับทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น เช่น การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ การทำซ้ำ ช่วยทำให้ผู้เรียนจดจำองค์ความรู้ได้ในระยะยาว

2.3.4.5 กระบวนการออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด Heutagogy

Canning & Callan (2010) กล่าวว่าองค์ประกอบของการออกแบบการเรียนรู้แบบ Heutagogy มีดังนี้

1) บันทึกการเรียนรู้ (Learning journals) บันทึกสะท้อนการเรียนรู้ใช้สำหรับเป็นเส้นทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในการพิจารณา ไตร่ตรองเนื้อหาหลักสูตร และใช้บันทึกการค้นพบแนวคิดใหม่ นอกจากนี้บันทึกช่วยสนับสนุนทักษะการเรียนรู้ ความเข้าใจและทักษะอภิปัญญาของผู้เรียน ตลอดจนฝึกการสะท้อนคิดอย่างต่อเนื่อง

2) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ช่วยฝึกการสะท้อนคิด โดยที่สามารถจัดทำเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการทดลองกับสถานการณ์จริงซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การทำงานจริง

3) การประเมินผลระหว่างเรียนและการประเมินผลสรุป (Formative and summative assessment) การประเมินผลหรือข้อเสนอแนะเป็นสิ่งที่ช่วยในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนควรตระหนักและให้ความสำคัญในการประเมินผลระหว่างเรียนโดยให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน

Blaschke (2012) อธิบายถึง การออกแบบการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

1) กำหนดสัญญาการเรียนรู้โดยผู้เรียน การกำหนดสัญญาการเรียนรู้โดยผู้เรียน จะสนับสนุนผู้เรียนในการกำหนดเส้นทางการเรียนรู้ของตนเอง โดยกำหนดสิ่งที่จะเรียนรู้ (เช่น ขอบเขต) และวิธีการเรียนรู้ (เช่น แนวทางการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้) และสิ่งที่จะได้รับการประเมินและวิธีการประเมิน (Kenyon & Hase, 2010; Cristiano, 1993)

2) หลักสูตรแบบยืดหยุ่น ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกำหนดเอง ผู้เรียนจะเป็นผู้ขับเคลื่อนในการสร้างหลักสูตรที่ยืดหยุ่น โดยจะสร้างแผนที่การเรียนรู้และผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นเสมือนเข็มทิศนำทาง หลักสูตรแบบยืดหยุ่นจะปรับเปลี่ยนและพัฒนาตามความต้องการของผู้เรียน

3) การกำหนดคำถามโดยผู้เรียน ผู้เรียนจะเป็นผู้ตั้งคำถามและอภิปรายคำถามเหล่านั้นด้วยตนเอง ซึ่งการทำเช่นนี้เป็นกลไกในการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของหลักสูตร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สร้างความกระจ่างให้กับแนวคิด และส่งเสริมการไตร่ตรองแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม ผู้สอนต้องส่งเสริมและออกแบบแนวทางอย่างสร้างสรรค์ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนถามคำถาม

4) การประเมินแบบยืดหยุ่น ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการประเมินของตนเอง ผู้เรียนสามารถจัดการ เจรจาแนวทางการประเมินที่ตนเองกำหนด โดยการประเมินนี้เป็นการปรับปรุงแรงจูงใจในการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน Eberle (2009) กล่าวว่าการประเมินควรเป็นรูปแบบที่วัดได้ โดยประเมินจากความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงผู้เรียนบรรลุความสามารถตามที่ต้องการหรือไม่ ใช้รูบริกช่วยในการประเมินให้ได้ประสิทธิภาพ สามารถประเมินได้หลายวิธี อาทิ ทักษะการสนทนา คุณภาพของงาน ผลลัพธ์ ความร่วมมือ ความสมบูรณ์ทางวิชาการ และความรู้ด้านเนื้อหา

Blaschke and Hase (2015) ได้อธิบายกระบวนออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด heutagogy ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 Learning Contract การกำหนดสัญญาการเรียนรู้ ในขั้นแรกนี้ผู้เรียนและผู้สอนจะทำงานร่วมกันเพื่อระบุความต้องการในการเรียนรู้และผลลัพธ์ ผู้เรียนต้องการเรียนรู้อะไร และผลลัพธ์ของการเรียนรู้ควรเป็นอย่างไร นอกจากนี้ควรคำนึงถึงผลการเรียนรู้ของหลักสูตรหรือโปรแกรมเฉพาะที่อาจจำเป็นในสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาด้วย จากนั้นผู้เรียนและผู้สอนจะร่วมกันกำหนดขั้นตอนและวิธีการประเมินผล ผู้ประเมินผล หลังจากนั้นควรปรับหลักสูตรให้เข้ากับผลการเรียนรู้ตลอดจนกระบวนการเรียนรู้ ในตอนท้ายของขั้นตอนนี้สัญญาการเรียนรู้จะถูกสร้างขึ้นตามข้อตกลง

ขั้นตอนที่ 2 Learning Activity การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ Dick (2013) ได้ระบุปัจจัยในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ 3 ประการ ได้แก่ ความท้าทาย ความเป็นอิสระ และการสนับสนุน เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ ในกระบวนการออกแบบนี้ผู้สอนต้องสร้างสิ่งที่ท้าทาย สิ่งนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้และมีคุณค่า โดยให้ผู้เรียนมีอิสระมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนและผู้สอนบรรลุข้อตกลงในการออกแบบการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนหรือผู้สอนสามารถเลือกสื่อการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ของตน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนและผู้สอนจะต้องคัดเลือกผู้ที่สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้และเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการ ในระหว่างขั้นตอนนี้ผู้สอนควรสนับสนุนผู้เรียนในการกำหนดกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้ ให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ไตร่ตรองตนเองเกี่ยวกับความรู้ใหม่และกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับ

ขั้นตอนที่ 3 Learning Outcome การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ การเรียนรู้จะได้รับการประเมินเพื่อพิจารณาว่าบรรลุผลตามที่ตกลงกันไว้หรือไม่ วิธีการประเมินการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสัญญาการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ร่วมกันเมื่อเริ่มต้นกระบวนการ ผลการเรียนรู้จะได้รับการพิจารณา

และประเมินความสามารถ ทักษะที่ได้รับ เนื่องจาก Heutagogy เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนจึงมีส่วนสำคัญในการประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

Mohammad et al. (2019) ได้อธิบายถึงการออกแบบหลักสูตรโดยใช้แนวทาง Heutagogy มีรายละเอียดดังนี้

1) แผนการเรียนรู้ (Learning plan) แผนการเรียนรู้ถูกจัดทำขึ้นโดยนักเรียนซึ่งผ่านการพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิดกับครู นักเรียนจะเป็นผู้ออกแบบวิธีการเรียนรู้และสามารถปรับปรุง พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) การออกแบบหลักสูตร (Design course guideline) ครูจะเป็นผู้อธิบายแนวทาง เป้าหมาย วัตถุประสงค์และข้อจำกัดของการจัดทำหลักสูตรให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจนตั้งแต่วันแรกที่พบผู้เรียน ผู้เรียนออกแบบหลักสูตรโดยต้องมีแนวทางและสร้างทางเลือกสำหรับหลักสูตร ภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด

3) การท้าทาย (Challenge) ครูต้องจัดเตรียมโครงการหรือกิจกรรมที่ท้าทายความเข้าใจและความรู้ของผู้เรียนโดยผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเองบนพื้นฐานของประสบการณ์และการทำวิจัย การที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามหลักสูตรที่ตนเองออกแบบไว้ถือเป็นอีกหนึ่งความท้าทายในการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4) การประเมินผล (Assessment) ครูและผู้เรียนต้องพูดคุยถึงการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยที่การประเมินผลนั้นสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การประเมินผลการมีส่วนร่วม โดยผ่านการประเมินตนเองหรือจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน

2.3.4.6 อารยสถาปัตย์สำหรับการเรียนรู้: Universal Design for Learning

1) ความหมายของอารยสถาปัตย์สำหรับการเรียนรู้

พระราชบัญญัติเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกปี ค.ศ. 1998 ของสหรัฐอเมริกา ตามความในมาตรา 3 ได้ให้นิยามของคำว่า “อารยสถาปัตย์” หมายถึง แนวคิดหรือปรัชญาสำหรับการออกแบบและส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการ ที่ใช้งานได้โดยผู้ที่มีความสามารถในการทำงานที่หลากหลายที่สุด ซึ่งรวมถึงผลิตภัณฑ์ บริการที่เข้าถึงได้โดยตรง (โดยไม่ต้องใช้เทคโนโลยีช่วยเหลือ) และผลิตภัณฑ์และบริการที่ทำงานร่วมกันได้ด้วยเทคโนโลยีช่วยเหลือ” (CAST, 2010)

Kennette et al. (2019) กล่าวว่า อารยสถาปัตย์ : Universal Design (UD) หมายถึง แนวคิดในการสร้างพื้นที่ทางกายภาพที่สามารถใช้งานได้สูงสุดสำหรับผู้คนจำนวนมากที่สุด และมีรากฐานมาจากแนวคิดในแวดวงสถาปัตยกรรมช่วงทศวรรษ 1980 โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่ก่อตั้งโดย Ron Mace แห่งมหาวิทยาลัยแห่งรัฐนอร์ทแคโรไลนา จากสาขาวิชาสถาปัตยกรรม ต่อมานักการศึกษาได้ปรับเปลี่ยนและนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้กับสภาพแวดล้อม

การเรียนรู้ ปรับกรอบใหม่เป็นการออกแบบอารยสถาปัตย์สำหรับการเรียนรู้ : Universal Design for Learning (UDL) เปลี่ยน ครู เป็น ผู้ออกแบบการเรียนการสอน

อารยสถาปัตย์สำหรับการเรียนรู้ หมายถึง กรอบการทำงานที่ถูกต้องทางวิทยาศาสตร์สำหรับแนวทางปฏิบัติด้านการศึกษาที่ ให้ความยืดหยุ่นในวิธีการนำเสนอข้อมูล ในวิธีที่นักเรียนตอบสนองหรือแสดงความรู้และทักษะ และในวิธีที่นักเรียนมีส่วนร่วม และลดอุปสรรคในการสอน จัดหาที่พัก การสนับสนุนและความท้าทายที่เหมาะสม และรักษาความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ในระดับสูงสำหรับนักเรียนทุกคน รวมถึงนักเรียนที่มีความพิการและนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษจำกัด

2) กรอบแนวคิดของอารยสถาปัตย์สำหรับการเรียนรู้

Elizabeth M. Dalton (2017) ได้อธิบาย อารยสถาปัตย์สำหรับการเรียนรู้ (UDL) ว่าเป็นกรอบงานสำหรับการออกแบบการสอนเพื่อจัดการกับความผันแปรของผู้เรียนในห้องเรียนที่ครอบคลุมในปัจจุบัน สามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อขยายการเข้าถึงความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการรู้หนังสือดิจิทัลและสื่อ การเรียนรู้สำหรับทุกคน UDL สนับสนุนหลักการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ กลยุทธ์และวิธีการของ UDL ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนที่เชี่ยวชาญผ่านการมีส่วนร่วมและแรงจูงใจส่วนบุคคล UDL เปลี่ยนการสอนในขนาดเดียวให้เหมาะกับทุกรูปแบบเป็นโอกาสการเรียนรู้ที่หลากหลาย หลากหลาย และเข้าถึงได้ซึ่งเปิดรับความผันแปรของนักเรียน หลักการและแนวทางของ UDL นำเสนอวิธีการที่ไม่เหมือนใครสำหรับนักการศึกษาในสาขาการรู้เท่าทันสื่อและดิจิทัล เพื่อให้แน่ใจว่างานของพวกเขาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในวงกว้างที่สุด รวมถึงผู้ที่มีความท้าทายในการเรียนรู้และความทุพพลภาพ หลักการสำคัญของผลลัพธ์หลักสามประการของ UDL (Hall, Strangman, & Meyer, 2003) หลักการสามข้อ ได้แก่

(1) วิธีการนำเสนอที่หลากหลาย: วิธีการเรียนรู้ (Multiple Means of Representation) เพื่อจัดการกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย วิธีการนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลที่หลากหลายและยืดหยุ่นได้ถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การรับรู้ ตัวอย่างเช่น ครูสามารถนำเสนอสื่อการเรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย (ภาพ การได้ยิน หรือการสัมผัส) และจัดเตรียมตัวอย่างต่าง ๆ ที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ในความซับซ้อนเพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ที่หลากหลาย

(2) วิธีการดำเนินการและการแสดงออกที่หลากหลาย: สิ่งที่เรียนรู้ (Multiple Means of Action) เพื่อจัดการกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย วิธีการดำเนินการและการแสดงออกที่หลากหลายและยืดหยุ่นในการเรียนรู้ของนักเรียนจะรวมอยู่ในการสอนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ ครูสามารถใช้กลยุทธ์ที่ช่วยให้ผู้เรียน

ได้ฝึกปฏิบัติงานโดยมีระดับการสนับสนุนที่แตกต่างกัน และเพื่อแสดงความรู้และทักษะของตนในหลากหลายวิธี

(3) วิธีการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย: เหตุผลของการเรียนรู้ (Multiple Means of Engagement) เพื่อจัดการกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย ตัวเลือกที่หลากหลายและยืดหยุ่นสำหรับการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยอารมณ์ ครูสามารถออกแบบและวางแผนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโอกาสการเรียนรู้ที่น่าสนใจและหลากหลายซึ่งกระตุ้นและกระตุ้นผู้เรียนตามภูมิหลังและความสนใจส่วนตัว

2.4. แนวคิดการพัฒนานวัตกรรม

2.4.1 ความหมายของนวัตกรรม

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2549) ได้ให้ความหมายว่า “นวัตกรรม” คือ การใช้ความรู้และความคิดเพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ โดยเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อสังคม และเศรษฐกิจ

จิตรวรร ณ เอกพันธ์ (2562) ให้ความหมายของนวัตกรรมว่าเป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้น อาจอยู่ในรูปของความคิด วิธีปฏิบัติ กระบวนการ การบริการ วัตถุสิ่งของ โดยเกิดขึ้นจากการใช้ความรู้ ความคิด การเรียนรู้ การคิดค้น การผลิต การพัฒนา การปรับปรุง และการประยุกต์ใช้ โดยสิ่งใหม่ของนวัตกรรมในที่นี้มีลักษณะเป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นครั้งแรกเป็นสิ่งใหม่ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดจากของเดิมที่มีอยู่ หรือเป็นสิ่งที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วแต่ได้รับการรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ โดยนวัตกรรมจะต้องสามารถนำไปใช้ได้จริง พัฒนาสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น เกิดผลดี มีมูลค่า มีประโยชน์ทางสังคม เศรษฐกิจ

วัชราภรณ์ อมรศักดิ์ (2562) กล่าวว่า นวัตกรรม หมายถึง สิ่งใหม่ที่ไม่ว่าจะเป็น แนวคิด วิธีการ หรือว่าผลิตภัณฑ์ ที่ส่งผลให้การปฏิวัติ การเปลี่ยนแปลง ริเริ่มใหม่เกิดผลใหม่ในทางสร้างสรรค์ให้สิ่งที่มีอยู่เดิมนั้นพัฒนา หรือดีขึ้นกว่าเดิม

จึงสรุปได้ว่า นวัตกรรม หมายถึง การใช้ความรู้และความคิดเพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ไม่ว่าจะเป็น แนวคิด วิธีการ หรือว่าผลิตภัณฑ์ ที่ส่งผลให้การปฏิวัติ การเปลี่ยนแปลง ริเริ่มใหม่เกิดผลใหม่ในทางสร้างสรรค์ให้สิ่งที่มีอยู่เดิมนั้นพัฒนา หรือดีขึ้นกว่าเดิม โดยนวัตกรรมจะต้องสามารถนำไปใช้ได้จริง พัฒนาสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น เกิดผลดี มีมูลค่า มีประโยชน์ทางสังคม เศรษฐกิจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.4.2 นวัตกรรมการศึกษา

สำนักงานพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ได้ให้ความหมายของ นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง แนวคิด ทฤษฎี ระบบ กระบวนการ แนวปฏิบัติและสิ่งประดิษฐ์ที่พัฒนาขึ้นใหม่ เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ประภัสสร ดิษสกุ (2562) ให้ความหมายของ นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง การนำเอาสิ่งใหม่ ๆ ทั้งแนวคิด ทฤษฎี กระบวนการและสิ่งประดิษฐ์ที่เกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์มาใช้ประโยชน์ในระบบการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

สุกัญญา แชมช้อย (2555) ได้สรุปแนวคิดที่เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาไว้ว่า ในองค์กรทางการศึกษาสามารถผลิตนวัตกรรมได้หลากหลายรูปแบบ จำแนกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1) นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) หมายถึง สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นต้น

2) นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation) หมายถึง กระบวนการให้บริการทางวิชาการ การจัดกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น

3) นวัตกรรมทางการบริหาร (Administrative Innovation) ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้นำในองค์การทางการศึกษาคิดค้นวิธีการ แนวทางการบริหารการจัดการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลในการดำเนินงาน โดยนวัตกรรมทางการบริหารนี้จะกลายเป็นเป็นตัวแปรต้นหรือกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนในเกิดนวัตกรรมอื่น ๆ ในองค์การทางการศึกษา

จึงสรุปได้ว่า นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง การนำเอาสิ่งใหม่ ๆ แนวคิด ทฤษฎี ระบบ กระบวนการ แนวปฏิบัติและสิ่งประดิษฐ์ที่พัฒนาขึ้นใหม่ เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยอาจเป็น นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) เช่น สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation) เช่น กระบวนการให้บริการทางวิชาการ การจัดกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และนวัตกรรมทางการบริหาร (Administrative Innovation) ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้นำในองค์การทางการศึกษาคิดค้นวิธีการ แนวทางการบริหารการจัดการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลในการดำเนินงาน

2.4.3 การพัฒนานวัตกรรม

นักวิชาการได้กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมอย่างหลากหลาย แนวทางการพัฒนานวัตกรรมที่สำคัญจะมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยวิธีการดังกล่าวคือการพัฒนานวัตกรรมโดยใช้การคิดเชิงออกแบบ (Design thinking)

Gavin Ambrose and Paul Harris (2010) ได้เสนอ 7 ขั้นตอนของกระบวนการคิดเชิงออกแบบซึ่งใช้ในการทำงานของนักออกแบบ ได้แก่ 1) นิยามตีกรอบ (Define) รวบรวมข้อมูลปัญหา ความต้องการ เป้าหมาย เพื่อระบุ ปัญหาให้ชัดเจน 2) ค้นคว้า (Research) ค้นหารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ 3) ระดมความคิด Ideate) ระดมความคิด คิดหาแนวทาง รูปแบบในการแก้ปัญหา 4) สร้างต้นแบบ (Prototype) สร้างต้นแบบแนวความคิดที่คิดได้แต่ละแบบ และทดลองใช้ 5) เลือก Select) เลือกแนวทาง หรือรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดกับปัญหา หรือบริบทของเรา 6) นำไปใช้ Implement) นำแนวทาง หรือรูปแบบที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหาจริง 7) ศึกษาสะท้อนกลับ (Learn) สังเกตผลสะท้อนกลับ

Hasso Plattner Institute of Design. (2018). ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการคิดเชิงออกของ Stanford D. School แบบว่า แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ความเข้าอกเข้าใจ (Empathy) เป็นหัวใจของกระบวนการออกแบบที่เน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลางความเข้าอกเข้าใจ คือการทำความเข้าใจบุคคลเป้าหมายภายใต้บริบทความท้าทายที่ต้องการออกแบบ ผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจแนวคิด พฤติกรรมและแรงจูงใจความต้องการทางร่างกายและอารมณ์ วิธีคิดเกี่ยวกับโลกรวมถึงทำความเข้าใจสิ่งที่มีความหมาย (meaningful) ของกลุ่มเป้าหมาย เอาใจเขา มาใส่ใจเรา เพื่อให้สามารถออกแบบทางแก้ไขหรือผลลัพธ์ที่ดีและเหมาะสมที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การระบุปัญหา (Define) หลังจากที่เราเรียนรู้และทำเข้าใจต่อกลุ่มบุคคล เป้าหมายแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการทำความเข้าข้อมูลที่ได้เพื่อระบุปัญหา สร้างความชัดเจนและกำหนดขอบข่ายความสนใจ (Focus) ในการศึกษาหรือการออกแบบ เป็นการวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ของต้นเหตุ หรือสาเหตุปัญหาที่แท้จริง การสังเคราะห์และสรุปแนวทางความเป็นไปได้ของปัญหา โดยสรุปออกมาเป็นข้อความที่ระบุปัญหาที่ชัดเจนและสามารถนำไปดำเนินการต่อได้ (Actionable Problem Statement) หรือ เรียกอีกอย่างได้ว่า มุมมอง (point of View) ที่เป็นความต้องการของผู้ใช้โดยตรง

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างแนวคิดใหม่ (Ideate) การสร้าง หรือ การระดมความคิดใหม่ ๆ อย่างไม่มีขีดจำกัดเพื่อตอบโจทย์หรือแก้ไขปัญหาที่ระบุไว้ในขั้นตอน Define โดยมุ่งเน้นการหาแนวคิดและแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาให้มีปริมาณมากที่สุด มีความหลากหลายที่สุด โดยข้อมูลเหล่านี้มาจากการคิดวิเคราะห์ และต่อยอดข้อมูลความต้องการจากขั้นตอนการเข้าอกเข้าใจ

(Empathize) และประเด็นปัญหาจากขั้นตอนระบุปัญหา (Define) ควบรวมและสร้างไอเดียใหม่ ๆ ที่มีความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 การทำต้นแบบ (Prototype) เพื่อให้ผู้ใช้สามารถทดสอบและตอบคำถามหรือ กระตุ้นให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อที่เราจะได้เข้าใจสิ่งที่เราอยากรู้มากยิ่งขึ้น และยิ่งสร้างเร็วเท่าไรก็ยิ่งได้ ลองหาข้อผิดพลาด และเรียนรู้เกี่ยวกับไอเดียของเราได้เร็วเท่านั้น โดยต้นแบบนี้อาจเป็นอะไรที่ง่าย และยังไม่เสร็จสมบูรณ์ก็สามารถนำมาทดสอบ โดยเป้าหมายหลักของขั้นตอนนี้ ได้แก่ การสร้างแนวคิดใหม่และแนวทางแก้ปัญหา การสื่อสาร การเรียนรู้ การทดสอบความเป็นไปได้ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 การทดสอบ (Test) โดยนำแบบจำลองที่สร้างขึ้นมาทดสอบกับผู้ใช้หรือกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสังเกตประสิทธิภาพการใช้งาน และรับข้อมูลตอบกลับ (Feedback) นำผลตอบรับข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนคำแนะนำมาใช้ในการพัฒนา และปรับปรุงต่อไป

IDEOU (2022) ได้ระบุถึงวิธีการคิดเชิงออกแบบในมุมของ IDEOU โดยมีลักษณะใกล้เคียงกับแนวคิดของ Stanford แต่มีจำนวนขั้นตอนที่มากขึ้น โดยกล่าวว่าการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เป็นกระบวนการสร้างนวัตกรรมที่ใช้มนุษย์เป็นศูนย์กลาง คือ ผู้ออกแบบจะใช้เครื่องมือในการบูรณาการความต้องการของคน (Desirability) ความเป็นไปได้ของเทคโนโลยี (Feasibility) และปัจจัยสำเร็จของธุรกิจ (Viability) IDEOU ไม่ได้เป็นผู้ริเริ่มการคิดเชิงออกแบบ แต่ได้รับการยอมรับจากการนำแนวคิดมาใช้ในการแก้ปัญหาทั้งปัญหาระดับเล็กจนถึงระดับใหญ่ การคิดเชิงออกแบบจะสนับสนุนให้ทีมค้นหาความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง (Unmet Needs) ช่วยลดความเสี่ยงในการทดลองหรือการออกสินค้าใหม่ การหาคำตอบ (Solution) ที่ปฏิวัติวิธีเดิมหรือความเชื่อเดิมที่เป็นอยู่ และเป็นการสร้างให้องค์กรเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งมีการประยุกต์ใช้การคิดเชิงออกแบบมากมายในมุมของการออกแบบสินค้า การปรับกระบวนการการบริการ การออกแบบธุรกิจภาวะผู้นำหรือการเปลี่ยนแปลงองค์กร วิธีการคิดเชิงออกแบบในมุมของ IDEOU ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้

1) การวางกรอบคำถาม (Frame a Question) คือ การวางกรอบคำถามที่กระตุ้นความคิด หรือแรงบันดาลใจในการมองหาทางออกที่สร้างสรรค์

2) การรวบรวมแรงบันดาลใจ (Gather Inspiration) คือ การสร้างแนวคิดแบบใหม่เพื่อค้นหาความต้องการที่แท้จริง

3) การสร้างแนวคิดใหม่ (Generate Ideas) คือ มองข้ามทางออกหรือแนวคิดแบบเก่าเพื่อเปิดโอกาสให้เกิดแนวคิดหรือทางออกแบบใหม่

4) การทำให้แนวคิดเป็นรูปธรรม (Makes Ideas Tangible) คือ การสร้างงานต้นแบบ เพื่อเรียนรู้และปรับปรุงให้สินค้าให้ดีกว่าเดิม

5) การทดสอบเพื่อเรียนรู้ (Test to Learn) คือ การเรียนรู้และเก็บข้อมูลจากการทดลองสินค้าต้นแบบ

6) การแลกเปลี่ยนเรื่องราว (Share the Story) คือ การบรรยายเรื่องราวของบุคคลเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการลงมือปฏิบัติ

Design Council (2004) ได้นำเสนอกระบวนการออกแบบที่เรียกว่า the Double Diamond โดยเริ่มต้นจากปัญหา และมีการคัดและการระบุปัญหาหลักจากการออกแบบความเชื่อ และระบุปัญหาที่ชัดเจน จากนั้นก็เข้าสู่เพชรชิ้นที่สองคือการพัฒนาทางแก้ไขและการส่งมอบทางแก้ไข กระบวนการคิดเชิงออกแบบ ของ Design council แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก มีรายละเอียดดังนี้

1) การค้นหา (Discover) ปัญหา หรือความเข้าใจของปัญหา เป็นการเริ่มต้นโครงการด้วยมุมมองที่เปิดกว้าง มองมุมใหม่อย่างไม่มีอคติ และรวบรวมความคิดอ่านและความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาหรือความต้องการที่เกิดขึ้น โดยผ่านกระบวนการวิจัยทางการตลาด การวิจัยผู้ใช้งาน การสังเกตการณ์ผู้ใช้งาน เป็นต้น

2) การระบุ (Define) ขอบข่ายของปัญหา เป็นขั้นตอนของการระบุความหมาย ทำความเข้าใจ วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของข้อมูลที่ได้มาจากขั้นตอนการค้นหา มีการเรียงลำดับความสำคัญ ลำดับความเร่งด่วน และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ โดยเป้าหมายของขั้นตอนนี้คือ การพัฒนากรอบแนวคิดของความท้าทายหรือปัญหาให้มีความชัดเจนและสร้างสรรค์ เครื่องมือที่ใช้ในการระบุ ได้แก่ การบริหารจัดการโครงการ (Project Management)

3) การพัฒนา (Develop) ทางแก้ไขที่เป็นไปได้ เป็นขั้นตอนที่มีการพัฒนาทางออกหรือแนวคิดที่จะแก้ไขปัญหาหรือความท้าทาย มีการทำแบบตั้งต้น ทดสอบ และปรับแก้ไขเป็นขั้นตอนของการทดสอบและแก้ไขใหม่ (Trial and Error) เพื่อการพัฒนาและทำให้ทางออกนั้นมีความเหมาะสมที่สุด โดยเครื่องมือในการพัฒนา ได้แก่ การระดมสมอง การทำแบบจำลองตั้งต้น การบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ในการทำงาน เป็นต้น

4) การส่งมอบ (Delve) ทางแก้ไขที่มีประสิทธิภาพ เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ทางออกหรือสิ่งที่ออกแบบมาได้รับการตรวจสอบ ผลิต และนำออกมาใช้งาน

Dimitri (2014) ได้นำเสนอโครงสร้างนวัตกรรมของ BMGI และวิธีการ D4 ได้เสนอกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรม ชื่อว่า BMGI’s Rapid Innovation Cycle โดยอธิบายว่าการจะได้มาซึ่งนวัตกรรมหรือการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์นั้นไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการแก้ปัญหาเดิม แต่สามารถค้นหาและสร้างสรรค์วิธีการใหม่ หรือวิธีการเดิมที่เคยมีอยู่ในสาขาอื่นนำมาแก้ปัญหา ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) การระบุปัญหาที่แท้จริง (Define) อันเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

2) การค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับปัญหาดังกล่าว (Discover)

3) การนำแนวทางเหล่านั้นจะต้องนำมาถูกกลั่นกรองและคัดเลือกแนวทางที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติมากที่สุดเพื่อพัฒนาเป็นนวัตกรรม (Develop)

4) การนำนวัตกรรมที่สร้างสรรค์มาแล้วนั้นนำไปทดลองปฏิบัติว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่อย่างไร (Demonstrate)

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมตามแนวคิดของการคิดเชิงออกแบบข้างต้นผู้วิจัยจึงพิจารณาถึงความเหมาะสมของแต่ละกระบวนการ โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปกระบวนการพัฒนานวัตกรรมออกมาเป็น 3 ขั้นตอน ซึ่งจะนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับกระบวนการวิจัย โดยแต่ละขั้นตอนมีกระบวนการพัฒนานวัตกรรม ได้แก่

ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize)

ขั้นที่ 2 การกำหนดกรอบปัญหา (Define)

ขั้นที่ 3 การระดมสร้างความคิด (Ideate)

ขั้นที่ 4 การสร้างนวัตกรรมต้นแบบ (Prototype)

และขั้นที่ 5 ทดสอบ (Test)

2.5 การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

David W. Drewery. (2020) ได้ศึกษาเรื่อง“ชุดความคิดในการเรียนรู้ตลอดชีวิตและความสำเร็จในอาชีพ: หลักฐานจากสาขาการบัญชีและการเงิน” เพื่อนำเสนอการตรวจสอบเชิงประจักษ์ครั้งแรกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชุดความคิดในการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับความสำเร็จในอาชีพ พบว่าการพัฒนาความคิดในการเรียนรู้ตลอดชีวิตช่วยเพิ่มความสำเร็จในอาชีพทั้งแบบมีวัตถุประสงค์และอัตนัย ความคิดในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เข้าร่วมมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในอาชีพ

Saemah Rahman et al (2010) ได้ศึกษาการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ในห้องเรียนโดบสามารถติดตามได้จากการเคลื่อนไหวที่เน้นความสำคัญกลยุทธ์การเรียนรู้และแนวทาง "การเรียนรู้วิธีการเรียนรู้" ผลลัพธ์ของการศึกษาพบว่าการใช้กลยุทธ์อภิปัญญาในหมู่ผู้เรียนมีน้อยมากและมีจำนวนมากครูไม่ทราบถึงประโยชน์ของการทำให้ผู้เรียนมองเห็นกระบวนการเรียนรู้การนำแนวทาง “เรียนรู้เพื่อเรียนรู้” มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนยังคงเป็นแนวทางหนึ่งปัญหาสำคัญจะต้องได้รับการแก้ไขเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในห้องเรียนต่อไป

Craig A. Talmage et al. (2015) ได้ศึกษาเรื่องการดึงดูดผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของกลุ่มคนวัยที่สาม (third age) หรือกลุ่มคนที่พ้นวัยทำงานและผ่านประสบการณ์ชีวิตมาแล้ว จากการศึกษาบทเรียนเรียนรู้จากสถาบันในมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า ที่ผู้เรียนตลอดชีวิตสนใจชั้นเรียนเกี่ยวกับปัญหาโลก ศาสนา/ปรัชญาและประเด็นทางสังคมที่เน้นเฉพาะกลุ่มและบุคคล และการศึกษายังพบว่า การจัดโครงสร้างการเรียนรู้ เช่น เวลาเรียน จำนวนวันเรียนต่อสัปดาห์ จำนวนชั้นเรียนและสถานที่ ยังคงมีความสำคัญในการจูงใจผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

Betsy Ng (2019) ได้ศึกษาเรื่อง การระบุโปรไฟล์ของผู้ที่มีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดเผยความเข้าใจเชิงลึกและมีความหมายของผู้เรียนที่แตกต่างกันพฤติกรรมตั้งแต่รูปแบบที่ปรับเปลี่ยนได้จนถึงรูปแบบการวางเป้าหมายที่ไม่เหมาะสมเพื่อระบุการควบคุมตนเองและพฤติกรรมที่กำหนดด้วยตนเองของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผลการศึกษาพบว่า โปรไฟล์ของผู้เรียนเหล่านี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญคือ ปัจจัยพื้นฐานทางจิตวิทยา (เช่น ความอิสระ ความสามารถและความสัมพันธ์) และการวางแนวทางของเป้าหมาย (เช่น ความชำนาญเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพในการเรียนรู้)

นฤดี โสรัตน์ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในบริบทสังคมไทย พบว่าโดยผลการวิจัย ข้อที่ 1 พบว่าลักษณะความเข้มแข็งของครอบครัว มี 9 ประการ ดังนี้ 1) มีสัมพันธภาพที่ดี 2) รู้บทบาทหน้าที่ของตน 3) การยึดมั่นคำสัญญา เชื่อใจ และมีความเชื่อ 4) มีการสื่อสารระหว่างกันและกันในด้านบวก 5) มีทุนทางสังคม 6) มีความสามารถในการพึ่งตนเอง 7) มีความสามารถในการจัดการปัญหา 8) มีหลักคำสอนศาสนายึดเหนี่ยวจิตใจในครอบครัว 9) มีลักษณะความเป็นพ่อแม่ต้นแบบและเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อที่ 2 พบว่าวิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในบริบทสังคมไทย มี 6 ประการ ดังนี้ 1) การพูดคุย สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 2) การทำตัวเป็นแบบอย่าง 3) การปรับตัว การปรับวิธีคิด การปรับความเชื่อ และความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง 4) การเรียนรู้ในครอบครัว 5) การปลูกฝังให้เป็นครอบครัวคุณธรรม 6) การเรียนรู้ทักษะชีวิตและทักษะการอยู่ร่วมกันกับคนอื่น ข้อที่ 3 พบว่าปัจจัยการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในบริบทสังคมไทย มี 8 ปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม 2) ปัจจัยด้านการดำเนินชีวิต 3) ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ 4) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของครอบครัว 5) ปัจจัยด้านสุขภาพของครอบครัว 6) ปัจจัยด้านการสื่อสารทัศนคติเชิงบวก 7) ปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมการเรียนรู้ 8) ปัจจัยด้านความมีศาสนา ข้อที่ 4 กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในบริบทสังคมไทยมี 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ทำความเข้าใจและ

ยอมรับซึ่งกันและกัน 2) วางเป้าหมาย 3) กำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกัน 4) ปฏิบัติตามแนวคิดร่วมกัน 5) ร่วมพูดคุยกันหลังปฏิบัติ 6) ทบทวนและปรับพัฒนา

ยเวหา เกษมสุข (2562) ได้ศึกษาแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้การเรียนรู้ตลอดชีวิตของโรงเรียนผู้สูงอายุ พบว่า โดยภาพรวมโรงเรียนผู้สูงอายุมีสภาพการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า ด้านสุขภาพกาย ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน และด้านกระบวนการการดำเนินงาน มีความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ใน ระดับมาก ตามลำดับ จากการสังเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของโรงเรียน ผู้สูงอายุผลพบว่าควรใช้แนวทาง SENIOR LEARNER (S-E-N-I-O-R L-E-A-R-N-E-R) โดยแนวทางนี้เป็น แนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมให้เป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ มีพลัง เปลี่ยนจากภาระเป็นพลังตามองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ด้านสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความมั่นคงปลอดภัย โดยใช้บูรณาการกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ผู้สูงอายุต้องรู้ควรรู้และอยากรู้เพื่อเป็น แนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของโรงเรียนผู้สูงอายุที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอาย

ประกายดาว แก้วชัยเถร (2561) ได้ศึกษาแนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่าผลการวิจัยพบว่า 1) เยาวชนเลือกใช้วิธีการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุดและเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่ตรงตามความต้องการและความสนใจของตนเองในการส่งเสริมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากที่สุดในทุกแหล่งเรียนรู้เยาวชนมีปัญหาในเรื่องอุปกรณ์ใช้สอยไม่เพียงพอต่อผู้ใช้บริการในการใช้แหล่งเรียนรู้และเยาวชนมีความต้องการในเรื่องการจัดเตรียมสถานที่ให้บริการของแหล่งการเรียนรู้อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก 2) แนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ เนื้อหากิจกรรมทรัพยากรการเรียนรู้สถานที่และการบริหารจัดการ ในส่วนของแผนที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นเว็บไซต์แนะนำแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เยาวชนนิยมเลือกใช้จำนวน 20 แหล่งเรียนรู้ซึ่งในเว็บไซต์บอกข้อมูลเบื้องต้นของแหล่งเรียนรู้ที่เยาวชนต้องการทราบ ได้แก่ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้วันเวลาที่เปิดให้บริการ ค่าบริการ สถานีรถไฟฟ้า รูปภาพแหล่งเรียนรู้การเดินทางทั้งนี้ได้เชื่อมโยงกับ google map เพื่อให้ทิศทางไปยังแหล่งเรียนรู้และเชื่อมโยงกับเว็บไซต์หลักของแหล่งเรียนรู้เพื่อให้สามารถข้าไปดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ตามความต้องการ

ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย และคณะ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับเยาวชนไทย การศึกษาในครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอคุณลักษณะโดยใช้วิธีวิจัยแบบสำรวจ ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สำหรับเยาวชนไทย ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) คุณลักษณะด้านพฤติกรรมซึ่งหมายถึงการกระทำหรือความประพฤติในเชิงการเรียนรู้ที่บุคคลปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอ ประกอบด้วย รักการอ่าน สงสัยและซักถาม ฟังและคิดตามอย่างมีวิจารณญาณ การเขียนและบันทึก การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ปรับตัวและมีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์และประยุกต์ แสวงหาความรู้ สะท้อนผลการเรียนรู้ เป็นนักปฏิบัติ 2) คุณลักษณะด้านเจตคติ หมายถึงกรอบความเชื่อหรือแนวความคิดของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้หรือสังสมประสบการณ์ซึ่งมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย เห็นคุณค่าและศักยภาพในตนเอง มีทัศคติเชิงบวก กระหายในความรู้ มีแรงจูงใจใฝ่สำเร็จ เชื่อในคุณค่าการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตระหนักในคุณค่าของผู้อื่น ตระหนักในคุณค่าของสังคมและสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะ ยอมรับข้อจำกัดของสังคม 3) คุณลักษณะด้านทักษะ หมายถึงความสามารถอันเกิดจากกระบวนการฝึกฝน และเรียนรู้ของบุคคลจนมีความชำนาญ ส่งผลให้สามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำของตนเอง สามารถควบคุมตนเองให้เรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการใช้ภาษาแม่และภาษาต่างประเทศติดต่อสื่อสารได้อย่างเข้าใจ ทักษะสังคมการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะทางสื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ 4) คุณลักษณะด้านความรู้ หมายถึงเนื้อหาข้อมูลหรือความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าสำหรับการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ประกอบด้วยความรู้ทางวิชาการ ความรู้จากประสบการณ์ ความรู้ด้านบริบทและชุมชน ความรู้ด้านอาชีพ ความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงของโลก ความรู้ด้านสื่อ เทคโนโลยี และสารสนเทศ ความรู้ด้านการเป็นพลเมือง

อาชัญญา รัตนอุบล (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ปรัชญา แนวคิด และหลักการของการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพที่ดำเนินการวิจัยด้วยการวิเคราะห์เอกสาร และการประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อประเมินผลข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ปรัชญาของการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มี 4 ข้อประกอบด้วย 1) ความเชื่อว่าชุมชนและบุคคลมีศักยภาพ 2) หัวใจของการเปลี่ยนแปลงคือการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 3) บุคคลและชุมชนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมองเห็นคุณค่าและต่างได้รับประโยชน์ตรงตามความต้องการของตนเอง 4) การเรียนรู้ของชุมชนเกิดขึ้นด้วยกลไกการขับเคลื่อนของชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชน แนวคิดของการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มี 4 แนวคิดประกอบด้วย 1) บุคคลมีความเท่าเทียมในการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน 2) บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยใช้วิธีและรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง 3) การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกพื้นที่ของชุมชน

4) การเรียนรู้ต้องสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลโดยไม่ขัดแย้งกับวัฒนธรรมของชุมชนและสังคม หลักการของการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มี 6 หลักการ ประกอบด้วย1) หลักการเรียนรู้ ได้แก่ มีการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมและเรียนรู้อย่างเรียบง่าย สอดคล้องกับธรรมชาติในชุมชน 2)หลักการด้านประโยชน์ตอบแทน ได้แก่ ชุมชนต้องได้รับประโยชน์จาก การแลกเปลี่ยนของบุคคลซึ่งเห็นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก 3) หลักการคิดและลงมือทำ ได้แก่ ชุมชนเรียนรู้การแก้ปัญหาด้วยการมองเห็นภาพปัญหาควบคู่ไปกับการคิดอย่างเป็นองค์รวม การลงมือปฏิบัติจริงที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน 4) หลักการความเป็นผู้นำ ได้แก่ มีผู้ปฏิบัติที่เป็นต้นแบบของการเรียนรู้ 5) หลักการสื่อสารได้แก่ การทำความเข้าใจเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกัน และ 6) หลักการระเบิดจากภายใน ได้แก่ การสร้างภูมิต้านทานที่เข้มแข็งภายในชุมชนก่อนที่จะนำความเจริญจากภายนอกเข้ามาทั้งนี้ จากปรัชญา แนวคิดและหลักการของการศึกษาตลอดชีวิตจะขับเคลื่อนชุมชนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการเกิดขึ้นในชุมชน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วม 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) กิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) ภาคีเครือข่าย

ปิยะ ศักดิ์เจริญ (2558) ศึกษาเรื่ององค์ประกอบสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในการศึกษานี้ผู้เขียนได้นำเสนอการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ของการเรียนรู้ตลอดชีวิตหรือการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งนับเป็นกระแสหลักของสังคมในปัจจุบันที่ต้องการให้ประชาชนในสังคมได้ตระหนักถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องที่ไม่ได้สิ้นสุดลงหลังจบการศึกษา ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้นมีหลายกิจกรรม องค์ประกอบที่สำคัญต่อการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การฝึกปฏิบัติจากการทำงานจริง หรือการฝึกอบรมในงาน การที่บุคคลถูกกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อยู่อย่างต่อเนื่องย่อมทำให้คนเหล่านั้นกลายเป็นผู้เรียนรู้ได้ตลอดชีวิต นับได้ว่าการฝึกปฏิบัติจากการทำงานจริงหรือการฝึกอบรมในที่ทำงานมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเช่นกัน องค์ประกอบที่สำคัญต่อมาคือ การพัฒนาแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่หรือการศึกษาผู้ใหญ่อย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้เรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมย่อมนำมาซึ่งการสร้างผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตแม้จะจบการศึกษาไปแล้วก็ยังสามารถกลับมาเรียนรู้ใหม่ไม่จบสิ้นทั้งยังเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีว่าการเรียนรู้ไม่มีจำกัดอายุมนุษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการและตามศักยภาพของตนเอง และองค์ประกอบที่สำคัญลำดับสุดท้ายคือกิจกรรมการเรียนรู้นอกระบบหรือการศึกษานอกระบบ ซึ่งมีความเกี่ยวพันกับการศึกษาผู้ใหญ่ แนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ยังคงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษานอกระบบอย่างเห็นได้ชัด แต่ที่จำเป็นต้องเรียกชื่อต่างกันเพียงเพราะว่านักการศึกษาต้องการสร้างความชัดเจนให้กับแต่ละระบบการศึกษาซึ่งคนที่พลาดโอกาสในการเรียนรู้ไม่ได้มีเพียงแต่ผู้ใหญ่อย่างเดียวแต่ยังรวมถึงเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้

สำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การจัดการศึกษานอกระบบจึงเป็นวิวัฒนาการของการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ในประเทศกำลังพัฒนาเพื่อให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึงกับกลุ่มผู้ที่มีความต้องการเรียนรู้เพื่อต้องการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ นับได้ว่าการศึกษานอกระบบมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสังคมเช่นกัน ซึ่งเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการศึกษาที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การได้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลาย่อมทำให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตและการที่สังคมมีประชาชนจำนวนมากที่เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตจะทำให้สังคมแห่งนั้นกลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน องค์กร จนถึงสังคมเมือง กลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 3
ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบวิจัยผสมวิธีพหุระยะ (Multi – Phase Mixed Methods Design) ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) เพื่อศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยนำแนวคิดการคิดเชิงออกแบบ (Design thinking) มาออกแบบกระบวนการวิจัย โดยการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นขั้นการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize) โดยศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสร้างและยืนยันกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ระยะที่ 2 เป็นขั้นการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize) และการกำหนดกรอบปัญหา (Define) ประกอบด้วย ระยะที่ 2.1 ศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และระยะที่ 2.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณโดยนำกรอบแนวคิดพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบ และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้จากการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 มาสร้างแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และมาใช้สร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต นำไปศึกษาระดับกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ/เขต ทั้งประเทศ

ระยะที่ 3 พัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวิจัยในขั้นตอนนี้ให้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยจะนำเอาผลของการศึกษาในระยะที่ 1 และ 2 มาสร้างเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์สถานศึกษานอกระบบที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case) ซึ่งเป็นขั้นการระดมสร้างความคิด (Ideate) เพื่อศึกษาหาแนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษานอกระบบตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต และนำผลที่ได้มาสร้างเป็นร่างต้นแบบนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นขั้นการสร้างนวัตกรรมต้นแบบ (Prototype) จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินเพื่อทำการปรับปรุงนวัตกรรมต้นแบบ ก่อนนำไปรับฟังความคิดเห็นจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นขั้นทดสอบ (Test) ก่อนนำเสนอและเผยแพร่ต่อไป

โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยในแต่ระยะตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

3.1 ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ระยะที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในระยะนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อสร้างและยืนยันกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากนั้นจึงนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของกรอบการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ก่อนนำไปผลที่ได้ไปสร้างเป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัยในระยะถัดไป

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

โดยการวิจัยขั้นตอนนี้ มีรายละเอียดการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ศึกษา วิเคราะห์ เอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2) กำหนดกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเบื้องต้น

3) นำมาสร้างเป็นแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเบื้องต้น

4) นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประเมินกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5) ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดที่ได้มาสร้างเป็นแบบวัดระดับคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาขอคำแนะนำเพิ่มเติม จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไข

ผู้ให้ข้อมูลคือ

ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารการศึกษาและด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 2 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน 2 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย จำนวน 1 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ตารางสังเคราะห์ เพื่อใช้ในการสังเคราะห์กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตจากการวิเคราะห์ เอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) แบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด ได้แก่ +1 หมายถึง เหมาะสม, 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ และ (-1) หมายถึง ไม่เหมาะสม และคำถาม ปลายเปิด (Open Ended Question) โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมินกรอบแนวคิดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตอนที่ 3 ความเหมาะสมของกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) ศึกษา วิเคราะห์ เอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเบื้องต้น

2) นำมาสร้างเป็นแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเบื้องต้น

3) เสนอแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเบื้องต้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาขอคำแนะนำเพิ่มเติม จากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอหนังสือขอความร่วมมือในการประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัยจากฝ่ายวิชาการ งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อประสานขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินและให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2) ดำเนินการนัดหมายและประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อนำส่งและรับคืนแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดในการวิจัยให้กับทุกท่านด้วยตนเอง โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 1 สัปดาห์ในการตอบแบบสอบถาม

3) รวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับความเหมาะสมของกรอบแนวคิด

2) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3.2 ศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ระยะที่ 2.1 ศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในระยะนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยสร้างแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและนำไปศึกษาระดับกับศูนย์การศึกษานอกระบบและ

การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ/เขต ทั้งประเทศ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์แล้วนำเสนอต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

โดยการวิจัยขั้นตอนนี้ มีรายละเอียดการวิจัยดังต่อไปนี้

1) นำกรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 มาสร้างเป็นร่างแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2) นำแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความถูกต้องและความชัดเจนของภาษาและรูปแบบของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบวัดระดับมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3) นำร่างแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาระหว่างองค์ประกอบ/ตัวชี้วัดและนิยามกับข้อคำถาม เพื่อหาค่าดัชนี ความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้และตรวจสอบความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

4) นำแบบแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

5) วิเคราะห์ข้อมูลระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบละการศึกษาตามอัธยาศัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ/เขต จำนวน 928 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

1) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร่ยามาเน่ จากกลุ่มประชากร 928 แห่ง ได้ 280 แห่ง โดยคำนวณจากสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยผู้วิจัยใช้ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ โดยกำหนดไว้ที่ร้อยละ 5

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

2) แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 ภูมิภาค ตามการแบ่งภูมิภาคของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ คือ 2.1) ภาคกลาง 2.2) ภาคเหนือ 2.3) ภาคตะวันออก 2.4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2.5) ภาคใต้ และกำหนดสัดส่วนจากจำนวนจังหวัดในแต่ละภูมิภาค จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 280 แห่ง แบ่งจำนวนการเก็บข้อมูล ตามสัดส่วนจังหวัดในแต่ละภูมิภาค แล้วจึงใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายในการกำหนดการเก็บข้อมูล

3) กำหนดการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาระดับประถมศึกษา นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเก็บข้อมูลสถานศึกษาละ 15 คน รวมทั้งสิ้น 4,200 คน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและรูปแบบการสุ่มตัวอย่าง

ภูมิภาค	**จำนวนจังหวัด**	**จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (กศน. อำเภอ)**	**จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)**			
			ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย	รวมทั้งสิ้น
1) ภาคกลาง	18	65	5	5	5	975
2) ภาคเหนือ	17	62	5	5	5	930
3) ภาคตะวันออก	8	29	5	5	5	435
4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	20	73	5	5	5	1,095
5) ภาคใต้	14	51	5	5	5	765
รวม	77	280		รวม		4,200

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สำหรับเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล โดยมีประเด็นคำถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (คำถามปลายเปิด)

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินระดับสมรรถนะในตอนที่ 2 ไว้ ดังนี้

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

ระดับ 5 หมายถึง ท่านมีการแสดงพฤติกรรมในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ท่านมีการแสดงพฤติกรรมในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง ท่านมีการแสดงพฤติกรรมในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ท่านมีการแสดงพฤติกรรมในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง ท่านมีการแสดงพฤติกรรมในระดับ น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) ผู้วิจัยจัดทำร่างแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2) นำแบบวัดระดับที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความถูกต้อง และความชัดเจนของภาษาและรูปแบบของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบประเมินมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3) นำร่างแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิง เนื้อหาและพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถาม โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ คือ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 2 ท่าน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน 2 ท่าน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย จำนวน 1 ท่าน

4) นำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยมีเกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ โดยใช้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จากผลการตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถาม พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.50 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกที่เหมาะสมและมี

ความตรงเชิงเนื้อหา สามารถ นำไปใช้ได้ แต่มีบางข้อที่ปรับปรุงการใช้ภาษาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

จากนั้นจึงนำแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง และดำเนินการปรับปรุงพัฒนาแบบสอบถามให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดแสดงผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของแบบแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังในตารางที่ 6 ต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ได้รับการพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิ

ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	**ค่า IOC**			**จำนวนข้อ**
	< 0.60	**0.60 – 0.80**	**1**	
1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)	0	2	2	4
2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)	0	0	4	4
3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)	0	1	3	4
4) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner)	0	2	2	4
5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)	0	2	3	4

5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิและปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะแล้ว นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง จากนั้นนำไปทดลองใช้ กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป SPSS for windows version 29.0 ผลการตรวจสอบพบว่า แบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.986 จึงนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวมรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ขอหนังสือขอความร่วมมือในการประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัยจากฝ่ายวิชาการ งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อประสานขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย จากกลุ่มตัวอย่างข้างต้น

2) ประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผ่านระบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Form

4) ติดตามและทำการตรวจสอบข้อมูลที่เก็บได้จากแบบสอบถาม

5) นำแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมาวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for Social Science) แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรโดยใช้สถิติ เชิงบรรยายได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และความโด่ง

2) การวิเคราะห์ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมิน ตามเกณฑ์ระดับคุณภาพดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง ผู้เรียนมีระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต สูงมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง ผู้เรียนมีระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต สูง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ผู้เรียนมีระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง ผู้เรียนมีระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง ผู้เรียนมีระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต น้อยมาก

3.3 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ระยะที่ 2.2 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในระยะที่ 3 นี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยนำกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบ และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้จากการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 มาใช้สร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยกระบวนการวิจัยขั้นนี้เป็นขั้นการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize) และขั้นกำหนดปัญหา (Define) ของการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) การวิจัยในระยะนี้มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

โดยการวิจัยขั้นตอนนี้ มีรายละเอียดการวิจัยดังต่อไปนี้

1) นำกรอบแนวคิดที่ศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2) เลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาระหว่างองค์ประกอบ ตัวชี้วัด และนิยามกับข้อคำถาม เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้และตรวจสอบความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s alpha coefficient)

3) ดำเนินการเก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้

4) วิเคราะห์ข้อมูลและจัดลำดับความต้องการจำเป็น

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ/เขต จำนวน 928 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร่ยามาเน่จากกลุ่มประชาการ 928 แห่ง ได้ 280 แห่ง โดยคำนวณจากสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยผู้วิจัยใช้ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ โดยกำหนดไว้ที่ร้อยละ 5

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

2) แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 ภูมิภาค คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ จากนั้นจำแนกกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บข้อมูลออกเป็น 5 ภาคตามสัดส่วนจากทั้งหมด 280 แห่ง แล้วจึงใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายในการกำหนดการเก็บข้อมูล

3) กำหนดการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 280 แห่ง โดยผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 1 ท่าน 2) ข้าราชการครู จำนวน 1 ท่าน และ 3) ครู กศน.ตำบล จำนวน 1 ท่าน รวมแห่งละ 3 ท่าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 840 ท่าน รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 7

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 7 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและรูปแบบการสุ่มตัวอย่าง

ภูมิภาค	จำนวนจังหวัด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (กศน. อำเภอ)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)			
			ผู้อำนวยการสถานศึกษา	ข้าราชการครู	ครู กศน. ตำบล	รวมทั้งสิ้น
1) ภาคกลาง	18	65	1	1	1	196
2) ภาคเหนือ	17	62	1	1	1	185
3) ภาคตะวันออก	8	29	1	1	1	87
4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	20	73	1	1	1	218
5) ภาคใต้	14	51	1	1	1	153
รวม	77	280	5	5	5	840

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) สร้างเครื่องมือวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1.1) กำหนดประเด็นหลักในการสร้างแบบสอบถาม สร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิดวิจัย และนิยามตัวแปร

1.2) จัดทำร่างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคำตอบดังนี้

5	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ มากที่สุด
4	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ มาก
3	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ ปานกลาง
2	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ น้อย
1	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ น้อยที่สุด

2) ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

2.1) นำเสนอเครื่องมืออาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมเพื่อรับคำแนะนำในขั้นต้นและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบค่าความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 2 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน 2 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย จำนวน 1 คน

จากผลการตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถาม พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.50 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกที่เหมาะสมและมีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ได้ แต่มีบางข้อที่ปรับปรุงการใช้ภาษาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง และดำเนินการปรับปรุงพัฒนา แบบสอบถามให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3) นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try Out) กับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และครูผู้สอน รวม 30 คน และนำแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยง (reliability) โดยใช้วิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป SPSS for windows version 29.0 ผลการตรวจสอบพบว่า แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.984 จึงนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอหนังสือขอความร่วมมือในการประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัยจากฝ่ายวิชาการ งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อประสานขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย จากกลุ่มตัวอย่างข้างต้น

2) ประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านระบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Form

4) ติดตามและทำการตรวจสอบข้อมูลที่เก็บได้จากแบบสอบถาม

5) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยโปรแกรม สำเร็จรูป SPSS โดยค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือค่าความถี่ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) การวิเคราะห์ข้อมูลสสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ ดังนี้

5	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ มากที่สุด
4	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ มาก
3	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ ปานกลาง
2	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ น้อย
1	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ น้อยที่สุด

4) การวิเคราะห์ข้อมูลค่าดัชนีความต้องการจำเป็น นำค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$) เพื่อระบุความต้องการจำเป็นจากสูตร $PNI_{modified}$

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

3.4 พัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ระยะที่ 3 พัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวิจัยในขั้นตอนนี้ให้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยจะนำเอาผลของการศึกษาในระยะที่ 2 มาสร้างเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์สถานสถานศึกษานอกระบบที่มีการแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case) เพื่อศึกษาหาแนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษานอกระบบตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตและนำผลที่ได้มาสร้างเป็นร่างต้นแบบนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยให้ผู้เกี่ยวข้องนำเสนอข้อคิดเห็นอย่างละเอียดเพื่อพัฒนานวัตกรรมต้นแบบ ก่อนนำไปทดสอบ โดยการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหนึ่งเพื่อปรับปรุงนวัตกรรมต้นแบบ ก่อนนำเสนอและเผยแพร่ต่อไป โดยกระบวนการวิจัยขั้นนี้เป็นตอนการระดมและสร้างความคิด (Ideate) สร้างนวัตกรรมต้นแบบ (Prototype) และทดสอบ (Test) ของการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) การวิจัยในระยะนี้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 4.1 ศึกษาการบริหารวิชาการตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสถานศึกษานอกระบบที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case)

โดยการวิจัยขั้นตอนนี้ มีรายละเอียดการวิจัยดังต่อไปนี้

1) นำผลจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 และ 3 มาสร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสถานศึกษานอกระบบ โดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

2) นำเสนอแบบสัมภาษณ์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อให้คำแนะนำในขั้นต้น จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสม มาปรับปรุง และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3) สัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case) ถึงแนวทางการบริหารวิชาการการศึกษานอกระบบตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4) วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลแนวทางการบริหารวิชาการการศึกษานอกระบบตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สถานศึกษาที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case)

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ผู้เรียนมีระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด หรือสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ หรือมีนโยบายการบริหารเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือที่ได้รับรางวัล หรือ ได้รับการยอมรับในด้านเสริมสร้างความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในวงกว้าง

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case) หรือผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) นำผลจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 และ 3 มาสร้างเครื่องมือวิจัย โดย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว และสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียน

2) ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1) อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมให้คำแนะนำในขั้นต้นและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2) คัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสมและมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา มาปรับปรุงจัดความเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอหนังสือจากฝ่ายวิชาการ งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อประสานขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลข้างต้น

2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษา โดยเข้าไปแนะนำตัวต่อผู้บริหารสถานศึกษา ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขออนุญาตเพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหาร

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิชาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียน ทั้งจากการศึกษาเอกสาร รายงานของสถานศึกษาและการสัมภาษณ์ โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการ ดังนี้

2.1) ศึกษาข้อมูลด้านการบริหารวิชาการของสถานศึกษาจากเอกสารรายงานของสถานศึกษาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2.2) การสัมภาษณ์ ซักถาม จดบันทึก บันทึกภาพและเสียง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจากสถานศึกษาที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case) มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และจำแนกข้อมูลเป็น หมวดหมู่ตามประเด็นการบริหารวิชาการที่สำคัญเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียนต่อไป

ขั้นตอนที่ 4.2 พัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลเชิงปริมาณจากการศึกษา ที่ได้ศึกษาในขั้นตอนที่ 2 และ 3 มาวิเคราะห์ควบคู่กับแนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case) ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพในขั้นตอนที่ 4.1 มาวิเคราะห์ควบคู่กันและสังเคราะห์ข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยจึงยกร่างนวัตกรรมต้นแบบฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) นำระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มาประกอบกับดัชนีความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากขั้นตอนการวิจัยที่ 3 มาเป็นฐานในการกำหนดองค์ประกอบของร่างนวัตกรรม ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์สถานศึกษาต้นแบบที่มีการบริหารวิชาการตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต มาเป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

3) ศึกษาตัวอย่างนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการต่าง ๆ โดยศึกษาจากเอกสาร บทความ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อมาพัฒนาร่างนวัตกรรมที่มีความสอดคล้องกับยุคสมัย

โดยนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

1. ชื่อนวัตกรรม
2. ความเป็นมาและความสำคัญของนวัตกรรม
3. ลักษณะของนวัตกรรม
4. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม (ในภาพรวม)
5. รายละเอียดของนวัตกรรม
    5.1 วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม (รายด้าน)
    5.2 แนวทางปฏิบัติ
    5.3 ตัวชี้วัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางสังเคราะห์นวัตกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต มาประกอบกับดัชนีความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจากสถานศึกษาต้นแบบ (Best Practice) มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นการบริหารวิชาการที่สำคัญเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อเสริมสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียนต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ขั้นตอนที่ 4.3 ทดสอบนวัตกรรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ขั้นตอนที่ 4.3.1 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเป็นรายบุคคล

โดยการวิจัยขั้นตอนนี้ มีรายละเอียดการวิจัยดังต่อไปนี้

1) นำร่างนวัตกรรมต้นแบบ ฯ ผู้วิจัยจึงยกร่างจากข้อ ขั้นตอนที่ 4.2 มาสร้างเป็นแบบประเมินนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2) อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมให้คำแนะนำในขั้นต้นและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3) เสนอผู้ทรงคุณวุฒิตอบแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 20 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหาร กศน. จำนวน 5 คน 2) นักวิชาการ จำนวน 5 คน 3) ครู กศน. จำนวน 5 คน และ 4) ผู้เรียน กศน. จำนวน 5 คน

4) ปรับปรุงนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ก่อนนำไปทดสอบทดสอบโดยการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในขั้นตอนต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 20 คน โดยผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ 1) ผู้บริหาร กศน. จำนวน 5 คน 2) นักวิชาการ จำนวน 5 คน 3) ครู กศน. จำนวน 5 คน และ 4) ผู้เรียน กศน. จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของการนำไปใช้ของนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ โดยกำหนดรายละเอียดของนวัตกรรม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นลงในแบบประเมินตามที่กำหนด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) นำผลจาการศึกษาขั้นตอนที่ 4.2 มาสร้างเครื่องมือวิจัย โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2) ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1) อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมให้คำแนะนำในขั้นต้นและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2) คัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสมและมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา มาปรับปรุงจัดความเหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) และการบรรยายสรุปความเรียง

2) ข้อมูลการประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) ประมวลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องกับการนำนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตต้นแบบ ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำมาดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1) ปรับปรุงนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอนวัตกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา

โดยนำข้อแนะนำที่ได้ไปปรับปรุงนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้สมบูรณ์

3.2) ปรับปรุง “ร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ” ก่อนนำไปทดสอบทดสอบ โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 4.3.2 การประเมินนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการประชุมสนทนากลุ่ม

โดยการวิจัยขั้นตอนนี้ มีรายละเอียดการวิจัยดังต่อไปนี้

1) นำนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ได้จาก ขั้นตอนที่ 4.2 มาทดสอบในการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยเป็นกระบวนการทดสอบแบบอัลฟา (Alpha Test)

2) จัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนำเสนอร่างนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงข้อคิดเห็นอย่างละเอียดเพื่อนำไปพัฒนานวัตกรรมฯ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) นักวิชาการ จำนวน 3 คน 2) ผู้บริหาร กศน. จำนวน 3 คน3) ครู กศน. จำนวน 3 คน และ 4) ผู้เรียน กศน. จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 12 คน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ โดยการประชุมจะให้ผู้เข้าร่วมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะและให้ความเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในแต่ประเด็นของแต่ละนวัตกรรมอย่างละเอียด

3) นำข้อคิดเห็นไปพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้สมบูรณ์ก่อนดำเนินการเผยแพร่ต่อไป

ผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive

Sampling) ทั้งหมด 12 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหาร กศน. จำนวน 3 คน 2) นักวิชาการ จำนวน 3 คน 3) ครู กศน. จำนวน 3 คน และ 4) ผู้เรียน กศน. จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินนวัตกรรมต้นแบบ/แบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และจำแนกข้อมูลเป็น หมวดหมู่ตามประเด็นการบริหารวิชาการที่สำคัญ

2) ปรับปรุงนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอนวัตกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา โดยนำข้อแนะนำที่ได้ไปปรับปรุงนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้สมบูรณ์

2) นำเสนอ “นวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ในรายงานวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ และเผยแพร่ต่อไป

โดยสามารถแสดงรายละเอียดขั้นตอนการวิจัยได้โดยสรุปได้ในตารางสรุปขั้นตอนการวิจัยและผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย รายละเอียดดังตารางที่ 8

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 8 ตารางสรุปขั้นตอนการวิจัยและผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย	การดำเนินการ	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลลัพธ์
3.1 ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	**ขั้นตอนที่ 1** ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1) ศึกษา วิเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดกรอบแนวคิดฯ เบื้องต้น 3) นำมาสร้างเป็นแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดเบื้องต้น 4) นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประเมินกรอบแนวคิดฯ 5) ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดที่ได้มาสร้างเป็นแบบวัดระดับฯ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาขอคำแนะนำเพิ่มเติม จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไข	**ผู้ให้ข้อมูลคือ** ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารการศึกษาและด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 2 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน 2 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย จำนวน 1 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดในการวิจัย	แบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1) วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับความเหมาะสมของกรอบแนวคิด 2) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)	1) กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย	การดำเนินการ	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลลัพธ์
3.2 ศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	**ขั้นตอนที่ 2** ศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	1) นำกรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 มาสร้างเป็นร่างแบบวัดระดับฯ 2) นำแบบวัดระดับฯ ที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำแบบวัดระดับมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 3) นำร่างแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้และตรวจสอบความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) 4) นำแบบแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 5) วิเคราะห์ข้อมูลระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบละการศึกษาตามอัธยาศัย	**ประชากร** ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ/เขต จำนวน 928 แห่ง **กลุ่มตัวอย่าง** 1) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร่ยามาเน่จากกลุ่มประชากร 928 แห่ง ได้ 280 แห่ง 2) โดยเก็บข้อมูลสถานศึกษาละ 15 คน รวมทั้งสิ้น 4,200 คน	แบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย 2) การวิเคราะห์ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2. ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย	การดำเนินการ	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลลัพธ์
3.3 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	**ขั้นตอนที่ 3** ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1) นำกรอบแนวคิดที่ศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) เลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจงจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาระหว่างองค์ประกอบ/ตัวชี้วัดและนิยามกับข้อคำถามเพื่อหาค่าดัชนี ความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้และตรวจสอบความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) 3) ดำเนินการเก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ 4) วิเคราะห์ข้อมูลและจัดลำดับความต้องการจำเป็น	**ประชากร** ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กศน. อำเภอ/เขต จำนวน 928 แห่ง **กลุ่มตัวอย่าง** 1) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร่ยามาเน่ ได้ 280 แห่ง 2) แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 ภูมิภาคแล้วจึงใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายในการกำหนดการเก็บข้อมูล 3) โดยผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 1 ท่าน 2) ข้าราชการครู จำนวน 1 ท่าน และ 3) ครู กศน.ตำบล จำนวน 1 ท่าน รวมแห่งละ 3 ท่าน รวมทั้งสิ้น จำนวน 840 ท่าน	แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1) การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ 4) วิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$) เพื่อระบุความต้องการจำเป็นจากสูตร $PNI_{modified}$	3. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4. ลำดับความต้องการจำเป็น Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$)การพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย	การดำเนินการ	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลลัพธ์
3.4 พัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	**ขั้นตอนที่ 4.1** ศึกษาการบริหารวิชาการตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสถานศึกษานอกระบบที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case)	1) นำผลจาการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 และ 3 มาสร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสถานศึกษานอกระบบโดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง 2) นำเสนอแบบสัมภาษณ์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อให้คำแนะนำในขั้นต้น จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสม มาปรับปรุง และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 3) สัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case) ถึงแนวทางการบริหารวิชาการการศึกษานอกระบบตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4) วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลแนวทางการบริหารวิชาการการศึกษานอกระบบตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	**สถานศึกษาที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case)** ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ผู้เรียนมีระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด หรือสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ หรือมีนโยบายการบริหารเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือที่ได้รับรางวัล หรือ ได้รับการยอมรับในด้านเสริมสร้างความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในวงกว้าง **ผู้ให้ข้อมูล** ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case) หรือผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง	นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และจำแนกข้อมูลเป็น หมวดหมู่ตามประเด็นการบริหารวิชาการที่สำคัญเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อเสริมสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียนต่อไป	5.แนวปฏิบัติที่ดีของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ผู้เรียนมีระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย	การดำเนินการ	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลลัพธ์
	ขั้นตอนที่ 4.2 พัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1) นำระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาประกอบกับดัชนีความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการ จากขั้นตอนการวิจัยที่ 3 มาเป็นฐานในการกำหนดองค์ประกอบของร่างนวัตกรรม ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล 2) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์สถานศึกษาต้นแบบที่มีการบริหารวิชาการตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต มาเป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล 3) ศึกษาตัวอย่างนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการต่าง ๆ โดยศึกษาจากเอกสาร บทความ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อมาพัฒนาร่างนวัตกรรมที่มีความสอดคล้องกับยุคสมัย	-	ตารางสังเคราะห์นวัตกรรม	นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาประกอบกับดัชนีความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจากสถานศึกษาต้นแบบ (Best Practice) มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นการบริหารวิชาการที่สำคัญ	6. ร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย		การดำเนินการ	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลลัพธ์
	ขั้นตอนที่ 4.3 ทดสอบนวัตกรรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	**ขั้นตอนที่ 4.3.1** การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเป็นรายบุคคล	1) นำร่างนวัตกรรมต้นแบบ ฯ ผู้วิจัยจึงยกร่างจากข้อ ขั้นตอนที่ 4.2 มาสร้างเป็นแบบประเมินนวัตกรรมต้นแบบ 2) อาจารย์ที่ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมให้คำแนะนำในขั้นต้นและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 3) เสนอผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตอบแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ของนวัตกรรมต้นแบบ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 20 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหาร กศน. จำนวน 5 คน 2) นักวิชาการ จำนวน 5 คน 3) ครูผู้สอน กศน. จำนวน 5 คน และ 4) ผู้เรียน กศน. จำนวน 5 คน 4) ปรับปรุงนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ก่อนนำไปทดสอบทดสอบในการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในขั้นตอนต่อไป	**ผู้ให้ข้อมูล** ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 20 คน โดยผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ 1) นักวิชาการ จำนวน 5 คน 2) ผู้บริหาร กศน. จำนวน 5 คน 3) ครูผู้สอน กศน. จำนวน 5 คน และ 4) ผู้เรียน กศน. จำนวน 5 คน	แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1) ข้อมูลพื้นฐานวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการบรรยายสรุปความเรียง 2) ข้อมูลการประเมินวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) ประมวลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องและนำไป วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)	7. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย		การดำเนินการ	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลลัพธ์
		ขั้นตอนที่ 4.3.2 การประเมินนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยการประชุมสนทนากลุ่ม	1) นำนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการฯ ที่ได้จากขั้นตอนที่ 4.2 มาทดสอบในการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยเป็นกระบวนการทดสอบแบบอัลฟา (Alpha Test) 2) จัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนำเสนอนวัตกรรมต้นแบบฯ รวมถึงข้อคิดเห็นอย่างละเอียดเพื่อนำไปพัฒนานวัตกรรมฯ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) ผู้บริหาร กศน. จำนวน 3 คน 2) นักวิชาการ จำนวน 3 คน 3) ครูผู้สอน กศน. จำนวน 3 คน และ 4) ผู้เรียน กศน. จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 12 คน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ โดยการประชุมจะให้ผู้เข้าร่วมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ ในแต่ประเด็นของแต่ละนวัตกรรมอย่างละเอียด 3) นำข้อคิดเห็นไปพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้สมบูรณ์ก่อนดำเนินการเผยแพร่ต่อไป	**ผู้ให้ข้อมูล** กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งหมด 12 คน โดยผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ 1) นักวิชาการ จำนวน 3 คน 2) ผู้บริหาร กศน.จำนวน 3 คน 3) ครูผู้สอน กศน. จำนวน 3 คน และ 4) ผู้เรียน กศน. จำนวน 3 คน	แบบบันทึกประเด็นการสนทนา	นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และจำแนกข้อมูลเป็น หมวดหมู่ตามประเด็นการบริหารวิชาการที่สำคัญ	นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัย แบบวิจัยผสมวิธีพหุระยะ (Multi – Phase Mixed Methods Design) โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 4 ประการ ดังนี้ 1) ผลการศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) ผลการศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4) ผลการพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยรายละเอียดของผลการศึกษาในแต่ละขั้นตอนมี ดังต่อไปนี้

4.1 กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.2 ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.4 ผลการพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยรายละเอียดของผลการศึกษาในแต่ละขั้นตอนมี ดังต่อไปนี้

4.4.1 นวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.4.2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.4.3 นวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตฉบับสมบูรณ์

4.1 กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดจากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นได้มีการ สังเคราะห์แนวคิด สรุปตัวแปรด้านต่าง ๆ และนำไปประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 2 คน ด้านผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน 2 คน การวิจัย จำนวน 1 คน โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังตารางที่ 9 ต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ผลการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	**ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ (n = 5)**					
	เหมาะสม (+1)		**ควรปรับปรุง (0)**		**ไม่เหมาะสม (-1)**	
	ความถี่	**ร้อยละ**	**ความถี่**	**ร้อยละ**	**ความถี่**	**ร้อยละ**
1. กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ						
1.1 การพัฒนาหลักสูตร	5	100	-	-	-	-
1.2 การจัดการเรียนรู้	5	100	-	-	-	-
1.3 การวัดและประเมินผล	5	100	-	-	-	-
รวม		100	-	-	-	-
2. กรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต						
2.1 ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)	5	100	-	-	-	-
2.2 ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)	5	100	-	-	-	-
2.3 ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)	5	100	-	-	-	-
2.4 ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner)	4	80	1	20	-	-
2.5 ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)	5	100	-	-	-	-
รวม		96		4		

จากตารางที่ 9 พบว่า กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผล ความเหมาะสมร้อยละ 100 และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ประกอบด้วย1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) 2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) 3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) 4) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner) 5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีความเหมาะสมร้อยละ 96 และควรปรับปรุงร้อยละ 4 ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำ

4.2 ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การนำเสนอผลการศึกษาในส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล ผล การศึกษาเกี่ยวกับระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีรายละเอียดการศึกษาในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลของผู้ตอบระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยแบบสอบถามทั้งสองฉบับจำแนกข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาปัจจุบัน อาชีพปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 10 ต่อไปนี้

ตารางที่ 10 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลพื้นฐาน		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	1,269	38.0
	หญิง	1,776	62.0
	รวม	3,045	100
อายุ	น้อยกว่า 15 ปี	159	5.2
	15 - 20 ปี	1,346	44.2
	21 - 30 ปี	869	28.5
	31 - 40 ปี	302	9.9
	41 – 50 ปี	280	9.2
	50 – 60 ปี	89	2.9
	61 ปีขึ้นไป	-	-
	รวม	3,045	100

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อมูลพื้นฐาน		จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาปัจจุบัน	ประถมศึกษา	1,015	33.3
	มัธยมศึกษาตอนต้น	1,015	33.3
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	1,015	33.3
	รวม	3,045	100
อาชีพปัจจุบัน	ว่างงาน	793	26.0
	ค้าขาย	257	8.4
	รับจ้างทั่วไป	858	28.2
	พนักงานบริษัท	479	15.7
	เกษตรกร	291	9.6
	อื่น ๆ	367	12.1
	รวม	3,045	100

จากตารางที่ 10 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3,045 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 62.0 เป็นเพศชาย ร้อยละ 38.0 ส่วนใหญ่มีอายุ 15 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมาอายุ 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.5 มีสัดส่วนการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายเท่ากันที่ร้อยละ 33.3 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 28.2 รองลงมาเป็นผู้ว่างงาน ร้อยละ 26.0

4.2.2 ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในส่วนนี้ ผู้วิจัยนำเสนอค่าสถิติพื้นฐานของการตอบข้อคำถามประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลเพื่อให้แสดงให้เห็นถึงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง ในภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง สูงมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง สูง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยมาก

ตารางที่ 11 แสดงระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในภาพรวม

ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)	3,045	3.97	0.92	สูง
2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)	3,045	3.65	0.91	สูง
3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)	3,045	3.66	0.91	สูง
4. ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner)	3,045	3.63	0.91	สูง
5. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)	3,045	3.69	0.92	สูง
รวม	3,045	3.72	0.91	สูง

จากตารางที่ 11 พบว่า จากกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 3,045 คน มีค่าเฉลี่ยของระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.72, S.D. = 0.91) และเมื่อพิจารณาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในแต่ละคุณลักษณะ พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยองค์ประกอบความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.92) รองลงมา คือ ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง ($\bar{X}$ = 3.69, S.D. = 0.92) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 3.66, S.D. = 0.91) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 0.91) และผู้เรียนอย่างไตร่ตรองที่สุด ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 0.91) ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 12 แสดงระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย **ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)**

ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)	3,045	3.98	0.924	สูง
1) มีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้	3,045	3.89	1.076	สูง
2) จุดมุ่งหมายในการเรียนที่มีความหมายต่อความใฝ่ฝันของตนเอง	3,045	3.98	1.043	สูง
3) ความใฝ่ฝันของตนเป็นชีวิตที่มีคุณค่าในอนาคต	3,045	4.07	1.044	สูง
4) ชีวิตที่มีคุณค่าคือชีวิตที่ทำประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อนมนุษย์และโลก	3,045	3.98	1.027	สูง

จากตารางที่ 12 พบว่า ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.563) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับสูง โดยความใฝ่ฝันของตนเป็นชีวิตที่มีคุณค่าในอนาคต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 1.044) รองลงมา คือ จุดมุ่งหมายในการเรียนที่มีความหมายต่อความใฝ่ฝันของตนเอง ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 1.043) เท่ากับ ชีวิตที่มีคุณค่าคือชีวิตที่ทำประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อนมนุษย์และโลก ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 1.027) และมีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 3.89, S.D. = 1.076)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 13 แสดงระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย **ด้านผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)**

ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)	3,045	3.65	0.917	สูง
5) มีความรู้ในศาสตร์ที่หลากหลายและกว้างขวาง	3,045	3.51	1.064	สูง
6) บูรณาการความรู้ที่หลากหลายเพื่อนำไปใช้ประโยชน์	3,045	3.70	1.040	สูง
7) มีไหวพริบในการนำไปประยุกต์หรือใช้ในชีวิตจริง	3,045	3.73	1.023	สูง
8) ปรับใช้ความรู้กับบริบทที่แตกต่างได้อย่างเหมาะสม	3,045	3.66	1.020	สูง

จากตารางที่ 13 พบว่า ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 0.917) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับสูง โดยมีไหวพริบในการนำไปประยุกต์หรือใช้ในชีวิตจริง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.73, S.D. = 1.023) รองลงมา คือ บูรณาการความรู้ที่หลากหลายเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X}$ = 3.70, S.D. = 1.040) ลำดับที่สาม ปรับใช้ความรู้กับบริบทที่แตกต่างได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ = 3.66, S.D. = 1.020) และมีความรู้ในศาสตร์ที่หลากหลายและกว้างขวาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 3.51, S.D. = 1.064)

ตารางที่ 14 แสดงระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย **ด้านผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)**

ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)	3,045	3.66	0.911	สูง
9) เข้าใจสภาพแวดล้อมและความต้องการจำเป็นของการเรียนรู้	3,045	3.71	1.029	สูง
10) เข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามการเรียนรู้	3,045	3.70	1.031	สูง
11) สามารถเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์	3,045	3.65	1.014	สูง
12) มีความฉลาดรู้ในการเรียนรู้ (learn smarter) อย่างคุณค่า	3,045	3.59	1.045	สูง

จากตารางที่ 14 พบว่า ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.66, S.D. = 0.911) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับสูง โดยเข้าใจสภาพแวดล้อมและความต้องการจำเป็นของการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.71, S.D. = 1.029) รองลงมา คือ เข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.70, S.D. = 1.031) ลำดับที่สาม สามารถเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 1.014) และมีความฉลาดรู้ในการเรียนรู้ (learn smarter) อย่างคุณค่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 3.59, S.D. = 1.045)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 15 แสดงระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย **ด้านผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner)**

ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	N	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner)	3,045	3.64	0.918	สูง
13) มีความสามารถในการไตร่ตรอง	3,045	3.62	1.038	สูง
14) สามารถตรวจสอบสิ่งที่เรียนรู้เพื่อตั้งคำถามและหาคำตอบที่หลากหลาย	3,045	3.59	1.030	สูง
15) สามารถควบคุมกระบวนการทางความคิดและการเรียนรู้ของตน	3,045	3.67	1.019	สูง
16) สามารถคิดทบทวนเพื่อพัฒนาและแก้ไขกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของตน	3,045	3.68	1.016	สูง

จากตารางที่ 15 พบว่า ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.64, S.D. = 0.918) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับสูง โดยสามารถคิดทบทวนเพื่อพัฒนาและแก้ไขกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของตน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.68, S.D. = 1.016) รองลงมา คือ สามารถควบคุมกระบวนการทางความคิดและการเรียนรู้ของตน ($\bar{X}$ = 3.67, S.D. = 1.019) ลำดับที่สาม มีความสามารถในการไตร่ตรอง ($\bar{X}$ = 3.62, S.D. = 1.038) และสามารถตรวจสอบสิ่งที่เรียนรู้เพื่อตั้งคำถามและหาคำตอบที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 3.59, S.D. = 1.030)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 16 แสดงระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย **ด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)**

ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	N	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)	3,045	3.70	0.922	สูง
17) สามารถริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3,045	3.69	1.063	สูง
18) สามารถริเริ่มและดำเนินการวางแผนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้	3,045	3.68	1.029	สูง
19) สามารถประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3,045	3.65	1.025	สูง
20) สามารถเรียนรู้อย่างมีความรับผิดชอบต่อชุมชนสังคมและโลก	3,045	3.78	1.031	สูง

จากตารางที่ 16 พบว่า ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.70, S.D. = 0.922) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับสูง โดยสามารถเรียนรู้อย่างมีความรับผิดชอบต่อชุมชนสังคมและโลก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.78, S.D. = 1.031) รองลงมา คือ สามารถริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}$ = 3.67, S.D. = 1.063) ลำดับที่สาม สามารถริเริ่มและดำเนินการวางแผนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.68, S.D. = 1.038) และสามารถประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 1.025)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4.3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.3.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ผู้อำนวยการและข้าราชการครู และครู กศน.ตำบล โดยจำแนกข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลพื้นฐาน/ผู้ให้ข้อมูล		ผู้อำนวยการ		ข้าราชการครู		ครู กศน.ตำบล		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	83	40.1	83	40.1	70	33.8	236	38.0
	หญิง	124	59.9	124	59.9	137	66.2	385	62.0
รวม		207	100	207	100	207	100	621	100
อายุ	ต่ำกว่า 35 ปี	1	0.5	46	22.2	53	25.6	100	16.1
	36 - 40 ปี	4	1.9	72	34.8	45	21.7	121	19.4
	41 - 45 ปี	24	11.6	37	17.9	48	23.2	109	17.6
	46 - 50 ปี	58	28.0	30	14.5	30	14.5	118	19.0
	มากกว่า 50 ปี	120	58.0	22	10.6	31	15.0	173	27.9
รวม		207	100	207	100	207	100	621	100
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	-	-	207	100	207	100	414	66.7
	ปริญญาโท	205	99.0	-	-	-	-	205	33.0
	ปริญญาเอก	2	1	-	-	-	-	2	0.3
	อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม		207	100	-	-	-	-	207	100
ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน	ต่ำกว่า 10 ปี	90	43.5	151	72.9	83	40.1	324	52.2
	11 – 20 ปี	60	29.0	38	18.4	82	39.6	180	29.0
	21 – 30 ปี	40	19.3	15	7.3	40	19.3	95	15.3
	มากกว่า 30 ปี	17	8.3	3	1.4	2	1.0	22	3.5
รวม		207	100	207	100	207	100	621	100

จากตารางที่ 17 มีผู้ตอบแบบสอบถามจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 207 แห่ง โดยมีผู้ตอบจำนวน 621 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 385 คน คิดเป็นร้อยละ 62.0 เป็นเพศชาย จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 ส่วนใหญ่อายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9 รองลงมาอายุ 36 - 40 ปี จำนวน 121 คนคิดเป็นร้อยละ 19.5 และน้อยที่สุดอายุ ต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบ

การศึกษาปริญญาตรี จำนวน 414 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาจบการศึกษาปริญญาโท จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 และจบการศึกษาปริญญาเอกน้อยที่สุดจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 52.2 รองลงมามีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน 11 – 20 ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 และน้อยที่สุด มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันมากกว่า 30 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5

4.3.2 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ผลการวิเคราะห์ภาพรวมของข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เกณฑ์ประเมิน

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 18 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต **แยกตามการบริหารวิชาการ**

การพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$ (ลำดับ)
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. การพัฒนาหลักสูตร	3.96	0.61	มาก	4.43	0.58	มาก	0.121 (1)
1.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.97	0.62	มาก	4.44	0.59	มาก	0.118 (2)
1.2 การจัดทำเนื้อหาสาระ	3.95	0.63	มาก	4.43	0.59	มาก	0.122 (1)
2. การจัดการเรียนรู้	4.02	0.59	มาก	4.47	0.58	มาก	0.111 (3)
2.1 การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้	4.00	0.60	มาก	4.46	0.59	มาก	0.115 (2)
2.2 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	4.07	0.63	มาก	4.49	0.59	มาก	0.103 (3)
2.3 การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้	4.00	0.62	มาก	4.47	0.60	มาก	0.118 (1)
3. การวัดและประเมินผล	4.01	0.62	มาก	4.46	0.57	มาก	0.112 (2)
3.1 การกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล	4.05	0.62	มาก	4.48	0.58	มาก	0.106 (2)
3.2 การเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์	3.97	0.67	มาก	4.44	0.60	มาก	0.118 (1)
รวม	4.00	0.57		4.45	0.56		

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารวิชาการของ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันของของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = 0.62) รองลงมา ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.01, S.D. = 0.62) และ ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = 0.61) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.59) รองลงมา ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.57) และด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในภาพรวม พบว่า การบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีค่าดัชนี ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{modified}$ = 0.121) รองลงมา คือ ด้าน การวัดและประเมินผล($PNI_{modified}$ = 0.112) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.111) ตามลำดับ

ตารางที่ 19 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมตามองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ (ลำดับความต้องการจำเป็น) ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต					เฉลี่ยรวม
	ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)	ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)	ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)	ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner)	ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)	
1. การพัฒนาหลักสูตร	0.112 (4)	0.122 (3)	0.137 (1)	0.128 (2)	0.104 (5)	0.121 (1)
2. การจัดการเรียนรู้	0.106 (4)	0.113 (3)	0.118 (1)	0.115 (2)	0.105 (5)	0.111 (3)
3. การวัดและประเมินผล	0.106 (3)	0.110 (2)	0.118 (1)	0.118 (1)	0.110 (2)	0.112 (2)
เฉลี่ยรวม	0.108	0.115	0.124	0.120	0.106	0.115

จากตารางที่ 19 พบว่าลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมตามองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมคือ 0.115 ($PNI_{modified}$ = 0.115) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีผลดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.121) เป็นด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดอันดับแรก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถสรุปลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) ($PNI_{modified}$ = 0.137) ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner) ($PNI_{modified}$ = 0.128) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) ($PNI_{modified}$ = 0.122) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) ($PNI_{modified}$ = 0.112) และผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) ($PNI_{modified}$ = 0.104)

ด้านการวัดและประเมินผล ($PNI_{modified}$ = 0.112) เป็นด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นอันดับที่สอง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถสรุปลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) และผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner) มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดเท่ากัน ($PNI_{modified}$ = 0.118) และผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) และผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีลำดับความต้องการจำเป็นอันดับสองเท่ากัน ($PNI_{modified}$ = 0.110) และผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) มีลำดับความต้องการจำเป็นอันดับต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.106)

ด้านการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified}$ = 0.111) เป็นด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถสรุปลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) ($PNI_{modified}$ = 0.118) ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner) ($PNI_{modified}$ = 0.115) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) ($PNI_{modified}$ = 0.113) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) ($PNI_{modified}$ = 0.106) และผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) ($PNI_{modified}$ = 0.105)

ตารางที่ 20 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) แยกตามองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต **โดยภาพรวม**

ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner)	**สภาพปัจจุบัน**			**สภาพที่พึงประสงค์**			**$PNI_{modified}$ (ลำดับ)**
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)	4.04	0.57	มาก	4.48	0.55	มาก	0.108 (4)
2. ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)	3.99	0.58	มาก	4.45	0.57	มาก	0.115 (3)
3. ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)	3.95	0.60	มาก	4.44	0.58	มาก	0.124 (1)

ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner)	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$ (ลำดับ)
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
4. ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner)	3.97	0.60	มาก	4.44	0.58	มาก	0.118 (2)
5. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)	4.05	0.59	มาก	4.48	0.56	มาก	0.106 (5)
รวม	4.00	0.58	มาก	4.46	0.63	มาก	

จากตารางที่ 20 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีค่าเฉลี่ยสภาพสภาพปัจจุบันสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05, S.D. = 0.59) รองลงมา ได้แก่ ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) เชื่อมโยง มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = 0.57) ด้านผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = 0.439) ด้านผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.60) และด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.95, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.56) และผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.55) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุดเท่ากันอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.57) และลำดับสุดท้าย ด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) และผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์เท่ากัน ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในภาพรวม พบว่า ทักษะการค้นหานวัตกรรม ที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) ($PNI_{modified}$ = 0.123) รองลงมา คือ ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner) ($PNI_{modified}$ = 0.118) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and

Resourceful learner) ($PNI_{modified}$ = 0.115) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) (PNI Modified = 0.108) และผู้เรียนที่พึ่งตนเอง(Independent learner) ($PNI_{modified}$ = 0.106) ตามลำดับ

ตารางที่ 21 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) พิจารณารายาย **ด้านการจัดการเรียนรู้**

การพัฒนาหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร								
1. ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย	4.02	0.67	มาก	4.46	0.64	มาก	0.109	4
2. ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ	3.95	0.70	มาก	4.43	0.64	มาก	0.122	3
3. ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์	3.89	0.71	มาก	4.41	0.63	มาก	0.134	1
4. ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด	3.92	0.69	มาก	4.42	0.63	มาก	0.128	2
5. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง	4.07	0.68	มาก	4.48	0.64	มาก	0.101	5
เฉลี่ยรวม	3.97	0.62	มาก	4.44	0.59	มาก	0.118	
1.2 การจัดทำเนื้อหาสาระ								
1. ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย	4.02	0.67	มาก	4.48	0.62	มาก	0.114	4
2. ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ	3.94	0.68	มาก	4.43	0.65	มาก	0.124	3
3. ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์	3.87	0.73	มาก	4.41	0.63	มาก	0.140	1
4. ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด	3.90	0.70	มาก	4.40	0.65	มาก	0.128	2
5. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง	4.03	0.69	มาก	4.46	0.62	มาก	0.107	5
เฉลี่ยรวม	3.95	0.63	มาก	4.43	0.59	มาก	0.122	

จากตารางที่ 21 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.79) และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเอง ($\bar{x}$ = 4.12, S.D. = 0.70) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 3.80, S.D. = 0.82) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการจัดทำเนื้อหาสาระในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเองมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด คือ มีความมุ่งมั่นตั้งใจ

($\bar{X}$ = 4.16, S.D. = 0.77) และ ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = 0.83)

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการ ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเอง ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.70) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 3.80, S.D. = 0.82) มีค่าเฉลี่ยนต่ำสุด

และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการ การจัดทำเนื้อหาสาระ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเองมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.16, S.D. = 0.77) และ ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = 0.83)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ด้านการจัดทำเนื้อหาสาระ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.122) และ ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีลำดับความต้องการจำเป็นรองลงมาตามลำดับ ($PNI_{modified}$ = 0.118)

ด้านการจัดทำเนื้อหาสาระ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด ($PNI_{modified}$ = 0.142) มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.104) มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

และด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ($PNI_{modified}$ = 0.140) มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.107) มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 22 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) พิจารณาราย **ด้านการจัดการเรียนรู้**

การจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
2.1 การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้								
1. ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย	4.05	0.65	มาก	4.49	0.61	มาก	0.109	4
2. ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ	4.00	0.66	มาก	4.46	0.64	มาก	0.115	3
3. ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์	3.94	0.67	มาก	4.44	0.65	มาก	0.127	1
4. ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด	3.98	0.65	มาก	4.44	0.64	มาก	0.116	2
5. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง	4.06	0.65	มาก	4.50	0.62	มาก	0.108	5
เฉลี่ยรวม	4.00	0.60	มาก	4.46	0.59	มาก	0.115	
2.2 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน								
1. ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย	4.10	0.66	มาก	4.50	0.62	มาก	0.098	4
2. ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ	4.07	0.67	มาก	4.49	0.63	มาก	0.103	3
3. ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์	4.04	0.69	มาก	4.47	0.64	มาก	0.106	2
4. ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด	4.05	0.68	มาก	4.49	0.63	มาก	0.109	1
5. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง	4.13	0.67	มาก	4.52	0.63	มาก	0.094	5
เฉลี่ยรวม	4.07	0.63	มาก	4.49	0.59	มาก	0.103	
2.3 การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้								
1. ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย	4.04	0.66	มาก	4.50	0.63	มาก	0.114	3
2. ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ	3.99	0.67	มาก	4.48	0.64	มาก	0.123	1
3. ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์	3.97	0.68	มาก	4.46	0.64	มาก	0.123	1
4. ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด	3.98	0.68	มาก	4.45	0.64	มาก	0.118	2
5. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง	4.03	0.66	มาก	4.49	0.62	มาก	0.114	3
เฉลี่ยรวม	4.00	0.62	มาก	4.47	0.60	มาก	0.118	

จากตารางที่ 22 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.60) และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเอง ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.65) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.65) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ

ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเองมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.60) และ ด้านผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.64) และด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.65) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุดเท่ากัน

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเอง ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = 0.69) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = 0.69) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเองมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.63) และ ด้านผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.64)

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = 0.66) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.68) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.63) และ ด้านผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.64)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการ ด้านด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.118) ด้านการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้ มีลำดับความต้องการจำเป็นรองลงมา($PNI_{modified}$ = 0.115) และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุดตามลำดับ ($PNI_{modified}$ = 0.103)

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้พบว่า ด้านผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ และผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเท่ากัน ($PNI_{modified}$ = 0.123) และด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย และด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.114) มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

และด้านการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ($PNI_{modified}$ = 0.127) มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และผู้เรียนที่พึ่งตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.108) มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด ($PNI_{modified}$ = 0.140) มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.094) มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

ตารางที่ 23 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) พิจารณาราย **ด้านการวัดและประเมินผล**

การวัดและประเมินผล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
3.1 การกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล								
1. ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย	4.11	0.65	มาก	4.51	0.60	มาก	0.097	
2. ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ	4.05	0.65	มาก	4.47	0.61	มาก	0.104	
3. ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์	4.03	0.67	มาก	4.47	0.63	มาก	0.109	
4. ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด	4.03	0.68	มาก	4.48	0.61	มาก	0.112	
5. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง	4.05	0.65	มาก	4.48	0.62	มาก	0.106	
เฉลี่ยรวม	4.05	0.62	มาก	4.48	0.58	มาก	0.106	
3.2 การเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์								
1. ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย	4.00	0.73	มาก	4.46	0.65	มาก	0.115	
2. ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ	3.99	0.72	มาก	4.45	0.63	มาก	0.115	
3. ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์	3.94	0.71	มาก	4.44	0.65	มาก	0.127	
4. ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด	3.94	0.72	มาก	4.43	0.65	มาก	0.124	
5. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง	3.99	0.74	มาก	4.44	0.65	มาก	0.113	
เฉลี่ยรวม	3.97	0.67	มาก	4.44	0.60	มาก	0.118	

จากตารางที่ 23 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05, S.D. = 0.62) และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียน

อย่างมีจุดมุ่งหมาย ($\bar{X}$ = 4.11, S.D. = 0.65) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.67) และด้านผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.68) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.11, S.D. = 0.65) และ ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.61) และผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.63) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการ ด้านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 0.71) และผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 0.72) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด

และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการ การเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.65) และผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.65)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ด้านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.118) และ ด้านการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นรองลงมาตามลำดับ ($PNI_{modified}$ = 0.106)

ด้านการการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้พบว่า ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด ($PNI_{modified}$ = 0.124) มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และด้านผู้เรียนที่พึ่งตนเอง ($PNI_{modified}$ = 0.113) มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

และด้านการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด ($PNI_{modified}$ = 0.112) มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย ($PNI_{modified}$ = 0.097) มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

ตารางที่ 24 ลำดับต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต **โดยภาพรวม**

การบริหารวิชาการ	ประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต					เฉลี่ยรวมรายด้านการบริหารวิชาการ	แปลผล	ลำดับความต้องการจำเป็น
		ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย	ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ	ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์	ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด	ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง			
1.ด้านการพัฒนาหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน	4.02	3.95	3.85	3.91	4.05	3.96	มาก	1
	สภาพที่พึงประสงค์	4.47	4.43	4.41	4.41	4.47	4.44	มาก	
	$PNI_{modified}$	0.112	0.123	0.145	0.128	0.104	0.121		
	ลำดับ	(4)	(3)	(1)	(2)	(5)	-		
1.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน	4.02	3.95	3.83	3.92	4.07	3.97	มาก	
	สภาพที่พึงประสงค์	4.46	4.43	4.41	4.42	4.48	4.44	มาก	
	$PNI_{modified}$	0.109	0.122	0.134	0.128	0.101	0.118	-2-	
	ลำดับ	(4)	(3)	(1)	(2)	(5)	-		
1.2 การจัดทำเนื้อหาสาระ	สภาพปัจจุบัน	4.02	3.94	3.87	3.90	4.03	3.95	มาก	
	สภาพที่พึงประสงค์	4.48	4.43	4.41	4.40	4.46	4.43	มาก	
	$PNI_{modified}$	0.114	0.124	0.140	0.128	0.107	0.122	-1-	
	ลำดับ	(4)	(3)	(1)	(2)	(5)	-		
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน	4.06	4.02	3.98	4.00	4.07	4.02	มาก	3
	สภาพที่พึงประสงค์	4.50	4.48	4.46	4.46	4.50	4.47	มาก	
	$PNI_{modified}$	0.107	0.114	0.119	0.114	0.106	0.111		
	ลำดับ	(3)	(2)	(1)	(2)	(4)	-		
2.1 การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน	4.05	4.00	3.94	3.98	4.06	4.00	มาก	
	สภาพที่พึงประสงค์	4.49	4.46	4.44	4.44	4.50	4.46	มาก	
	$PNI_{modified}$	0.109	0.115	0.127	0.116	0.108	0.115	-2-	
	ลำดับ	(4)	(3)	(1)	(2)	(5)	-		
2.2 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน	4.10	4.07	4.04	4.05	4.13	4.07	มาก	
	สภาพที่พึงประสงค์	4.50	4.49	4.47	4.49	4.52	4.49	มาก	
	$PNI_{modified}$	0.098	0.103	0.106	0.109	0.094	0.103	-3-	
	ลำดับ	(4)	(3)	(2)	(1)	(5)	-		
2.3 การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน	4.04	3.99	3.97	3.98	4.03	4.00	มาก	
	สภาพที่พึงประสงค์	4.50	4.48	4.46	4.45	4.49	4.47	มาก	
	$PNI_{modified}$	0.114	0.123	0.123	0.118	0.114	0.118	-1-	
	ลำดับ	(3)	(1)	(1)	(2)	(3)	-		
3. ด้านการวัดและประเมินผล	สภาพปัจจุบัน	4.06	4.02	3.99	3.99	4.02	4.01	มาก	2
	สภาพที่พึงประสงค์	4.49	4.46	4.46	4.46	4.46	4.46	มาก	
	$PNI_{modified}$	0.106	0.109	0.118	0.118	0.109	0.112		
	ลำดับ	(3)	(2)	(1)	(1)	(2)	-		
3.1 การกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์แนวปฏิบัติฯ	สภาพปัจจุบัน	4.11	4.05	4.03	4.03	4.05	4.05	มาก	
	สภาพที่พึงประสงค์	4.51	4.47	4.47	4.48	4.48	4.48	มาก	
	$PNI_{modified}$	0.097	0.104	0.109	0.112	0.106	0.106	-2-	
	ลำดับ	(5)	(4)	(2)	(1)	(3)	-		
3.2 การเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์	สภาพปัจจุบัน	4.00	3.99	3.94	3.94	3.99	3.97	มาก	
	สภาพที่พึงประสงค์	4.46	4.45	4.44	4.43	4.44	4.44	มาก	
	$PNI_{modified}$	0.115	0.115	0.127	0.124	0.113	0.118	-1-	
	ลำดับ	(3)	(3)	(1)	(2)	(4)	-		
เฉลี่ยรวม	สภาพปัจจุบัน	4.05	4.00	3.94	3.97	4.05	4.00	มาก	
	สภาพที่พึงประสงค์	4.48	4.46	4.44	4.44	4.48	4.46	มาก	
	$PNI_{modified}$	0.108	0.115	0.127	0.120	0.106	0.115		
	ลำดับ	(4)	(3)	(1)	(2)	(5)	-		

จากตารางที่ 24 พบว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ตามลำดับดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.121) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดลำดับแรก โดยด้านการวัดและประเมินผล ($PNI_{modified}$ = 0.112) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาลำดับสอง และด้านการจัดการเรียนรู้อันดับสามตามลำดับ ($PNI_{modified}$ = 0.111) โดยมีรายละเอียดดังนี้

การพัฒนาหลักสูตร พบว่าองค์ประกอบด้านการจัดทำเนื้อหาสาระ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดลำดับแรก ($PNI_{modified}$ = 0.122) และด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.118) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาลำดับสองเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบย่อย มีผลดังนี้ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พบว่าคุณลักษณะด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.134) และผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.101) และการจัดทำเนื้อหาสาระ พบว่าคุณลักษณะด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.140) และผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.107)

การจัดการเรียนรู้ พบว่าองค์ประกอบด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดลำดับแรก ($PNI_{modified}$ = 0.118) ด้านการวางแผนและจัดการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาลำดับสอง ($PNI_{modified}$ = 0.115) และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.103) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบย่อย มีผลดังนี้ การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) และด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดเท่ากัน ($PNI_{modified}$ = 0.123) ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) และผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุดเท่ากัน ($PNI_{modified}$ = 0.114) การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.127) และผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.108) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.109) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.094)

การวัดและประเมินผล พบว่าองค์ประกอบด้านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดลำดับแรก ($PNI_{modified}$ = 0.118) และด้านการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาลำดับสอง ($PNI_{modified}$ = 0.106) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบย่อย มีผลดังนี้ การกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล พบว่าผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด ($PNI_{modified}$ =0.112) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.097) การเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ พบว่าผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.127) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.106)

จากนั้นนำข้อมูลจากการสรุปความต้องการจำเป็นการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการสัมภาษณ์สถานศึกษามีแนวปฏิบัติน่าสนใจ (Interesting Case) นำไปยกร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.4 ผลการพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.4.1 แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Cases) ตามแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การนำเสนอผลการศึกษาการบริหารวิชาการของโรงเรียนต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติ ที่น่าสนใจตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในขั้นตอนนี้ เป็นการนำเสนอผลจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้วิจัยได้เลือกศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่นักศึกษาที่มีระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุด หรือศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีวิสัยทัศน์หรือนโยบายการบริหารเพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน 5 แห่ง โดยใช้ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในขั้นตอนต่อไป โดยมีผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

4.4.1.1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 5 คน โดยได้นำข้อมูลพื้นฐานมาจำแนกตาม ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉลี่ยของผู้เรียน วุฒิการศึกษาสูงสุด ความเชี่ยวชาญพิเศษ ตำแหน่งงานปัจจุบัน ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ดังรายละเอียดในตารางที่ 25 ดังนี้

ตารางที่ 25 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	**ผู้อำนวยการสถานศึกษาแห่งที่ 1**	**ผู้อำนวยการสถานศึกษาแห่งที่ 2**	**ผู้อำนวยการสถานศึกษาแห่งที่ 3**	**ผู้อำนวยการสถานศึกษาแห่งที่ 4**	**ผู้อำนวยการสถานศึกษาแห่งที่ 5**
ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉลี่ยของผู้เรียน	สูงมาก ($\bar{X}$ = 4.51)	สูงมาก ($\bar{X}$ = 4.63)	สูงมาก ($\bar{X}$ = 4.53)	สูงมาก ($\bar{X}$ = 4.70)	สูงมาก ($\bar{X}$ = 4.51)
วุฒิการศึกษาสูงสุด	ปริญญาโท	ปริญญาโท	ปริญญาโท	ปริญญาโท	ปริญญาโท
ความเชี่ยวชาญพิเศษ	การบริหารการศึกษา	ด้านภาคีเครือข่าย	บริหารการศึกษา	การวิจัยทางการศึกษา	การบริหารการศึกษา
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง	9 ปี	2 ปี 9 เดือน	4 ปี	3 ปี	3 ปี

4.4.1.2 แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ เป็น 3 ประเด็น เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาต้นแบบใน 5 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีรายละเอียดคำให้สัมภาษณ์ ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 วิเคราะห์แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ					
สถานศึกษาที่ 1	**สถานศึกษาที่ 2**	**สถานศึกษาที่ 3**	**สถานศึกษาที่ 4**	**สถานศึกษาที่ 5**	**สรุปแนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบ**
การพัฒนาหลักสูตร					
ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
1) ใช้หลักปรัชญาเศรษกิจพอเพียงและหลักปรัชญาคิดเป็นในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) กำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนต้องนำความรู้ไปใช้ศึกษาต่อหรือไปประกอบอาชีพได้ 3) กำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้ ไม่หลงผิด ไม่หลงไปในอบายมุข สามารถพึ่งตนเองสามารถดูแลตนเองในการศึกษาเรียนรู้ได้	1) กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างผู้เรียนให้มีจิตอาสา 2) ให้ผู้เรียนมีพุทธพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ในแบบที่สถานศึกษาต้องการและเป็นไปตามที่หลักสูตรต้องการ 3) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ศึกษาต่อด้านอาชีพ หรือเข้าเรียนมหาลัยได้ สามารถบูรณาการความรู้และนำไปใช้ได้จริง 4) ต้องเป็นคนคิดเป็น และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้คู่คุณธรรม 5) ต้องสามารถถอดบทเรียน ต้องรู้จักวางเป้าหมาย และวิธีการหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้	1) การกำหนดหลักสูตรอิงตามหลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก แต่จะมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ที่หลากหลายและนำไปประยุกต์ใช้ได้ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา 2) เน้นคุณธรรม นำความรู้ ผู้เรียนต้องมีคุณธรรม มีความรู้ และมีความสามารถในการประกอบอาชีพ	1) ทบทวนสิ่งที่ได้ดำเนินการที่แล้วมา 2) ผู้เรียนต้องตระหนักและรู้จักตัวเองก่อน 3) ผู้เรียนต้องเท่าทันต่อพัฒนาการหรือความก้าวหน้า พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง และเข้าใจศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเอง 3) มีการประเมินผลสะท้อนกลับ (feedback) ทุกอาทิตย์	1) วิเคราะห์ผู้เรียนว่าจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถอะไร 2) วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางต้องการให้เกิดผลลัพธ์อย่างไรกับผู้เรียน 2) จึงกำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนด 2) ต้องให้ครูเป็นผู้ชี้นำ ชี้แนะให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้และให้มีความสามาถตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	1) วิเคราะห์บริบทและความจำเป็นของผู้เรียน 2) นำหลักปรัชญาเศรษกิจพอเพียงและหลักปรัชญาคิดเป็นในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) สนับสนุนผู้เรียนต้องนำความรู้ไปใช้ศึกษาต่อหรือไปประกอบอาชีพได้ 4) สนับสนุนให้ผู้เรียนต้องมีคุณธรรม ปรับตัวรับความเปลี่ยนแปลงและเข้าใจศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเอง 5) พัฒนาครูให้เป็นผู้ชี้นำ ชี้แนะ ประเมินผล สะท้อนกลับ (feedback) ให้ผู้เรียนมีความสามารถตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ					
สถานศึกษาที่ 1	**สถานศึกษาที่ 2**	**สถานศึกษาที่ 3**	**สถานศึกษาที่ 4**	**สถานศึกษาที่ 5**	**สรุปแนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบ**
ด้านการจัดทำเนื้อหาสาระ					
1) สัมภาษณ์ผู้เรียนเพื่อหาความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียนและจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) การจัดสาระการเรียนรู้ต้องเน้นคุณธรรมและการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการคิดเป็น	1) วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) เน้นการจัดทำเนื้อหาสาระแบบบูรณาการ 3) การจัดทำสาระเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็นอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม	1) ใช้วิธีการวิเคราะห์กลุ่มผู้เรียน 2) ใช้เนื้อหาสาระจากหลักสูตรแกนกลาง เป็นหลักแต่จะไปแตกต่างการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแต่ละกลุ่มผู้เรียน 3) มีการวิเคราะห์เนื้อหาก่อนสำหรับเตรียมแผนการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนให้หลากหลายทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ 4) จัดทำเนื้อหาเรียนรู้โดยร่วมกับภาคีเครือข่าย	1) วิเคราะห์ปัญหาและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาก่อนแล้วจึงนำมาจัดทำเนื้อหาสาระ เน้นที่ผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งเนื้อหาต้องคลอบคลุมการทำงาน วิถีชีวิต และนำไปใช้งานได้ เน้นผู้เรียนสามารถใช้ได้จริง 2) มีการทำแบบสอมถามความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียน อยากรู้อะไร จะเอาไปใช้ในชีวิต พัฒนาวิชาเลือกเสรีและเพิ่มเติมที่สาระการเรียนรู้	1) การจัดทำเนื้อหาสาระยึดจากหลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก 2) จากนั้นจึงมาจัดทำให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ปัจจุบัน ให้มีความทันสมัย 3) จัดทำเนื้อหาลงในสื่อออนไลน์ เช่น YouTube เพื่อให้กลุ่มผู้เรียน สามารถเข้าไปดู หรือไปดาวโหลดใบงานย้อนหลังได้	1) ดำเนินการวิเคราะห์สภาพบริบทของสถานศึกษา ปัจจัยภายในและภายนอก และความต้องการ ความถนัด และจุดมุ่งหมายของผู้เรียน 2) จัดทำเนื้อหาสาระให้เหมาะสมตามบริบทและจุดมุ่งหมายของผู้เรียน 3) จัดทำเนื้อหาลงในสื่อที่หลากหลายและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย 4) บูรณาการเนื้อหาสาระและมุ่งเน้นให้ผู้เรียน คิดเป็น มีคุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม
ด้านการจัดการเรียนรู้					
ด้านการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้					
1) การวางแผนจัดการเรียนรู้จะยึดจากการสัมภาษณ์ของผู้เรียน 2) มีการทำสัญญาการเรียนรู้	1) มีการวิเคราะห์ผู้เรียนและจัดทำแผนการเรียนรู้เป็นรายสัปดาห์ 2) ครูจะวิเคราะห์ผู้เรียนในการพบกลุ่มครั้งแรก มีการจัดทำ	1) เมื่อลงทะเบียนเรียนแล้วครูและผู้เรียนจะทราบเนื้อหาสาระและรายวิชาที่ต้องเรียน	1) วิเคราะห์เนื้อหา จัดทำเนื้อหาสาระในแผนการเรียน 2) วิชาบังคับเรียนออนไซต์ วิชาที่ไม่บังคับจะจัดเนื้อหาที่เหมาะสม	1) ครูกับผู้เรียนต้องมาวางแผนร่วมกัน ผู้เรียนจะรู้ว่าตนเองจะได้เรียนอะไรในสัปดาห์ที่เท่าไร	1) วิเคราะห์ผู้เรียนและจัดทำแผนการเรียนรู้ แยกเป็นรายสัปดาห์และรายภาคเรียน ให้ครบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ					
สถานศึกษาที่ 1	**สถานศึกษาที่ 2**	**สถานศึกษาที่ 3**	**สถานศึกษาที่ 4**	**สถานศึกษาที่ 5**	**สรุปแนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบ**
เมื่อเริ่มเรียนจะมีการนำสัญญาการเรียนรู้มาพูดคุยกับเด็ก และอธิบายการจัดการเรียนรู้ให้เด็กรู้ว่าจะต้องมาเรียนอะไรตามสัญญาการเรียนรู้ 3) สามารถออกแบบให้จบได้เร็วขึ้นโดยการเทียบได้ในความรู้บางอย่างที่นักเรียนมี โดยสามารถรู้ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ผู้เรียน	แผนรายภาคและรายสัปดาห์ 3) มีการนำเข้าสู่บทเรียนที่หลากหลาย ผสานเข้ากับการเรียนแบบออนไลน์ที่ครูสามารถทำสื่อการสอนในแพลทฟอร์มได้ตามความเหมาะสมของเด็กแต่ละกลุ่ม	2) หลังจากนั้นจะประชุมคณะครูเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ 3) กระบวนการสอนจะให้ครูเป็นหลักในการออกแบบ โดยให้มีความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ทั้งจากภูมิปัญญาและครูในระบบเพื่อช่วยในการจัดการเรียนรู้ เช่น การติวในบางรายวิชา หรือวิชาลูกเสือ เป็นต้น	นำไปทำเป็นสื่อออนไลน์ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก 3) ให้ผู้เรียนรู้จักใฝ่รู้ใฝ่เรียน และหาข้อมูลด้วยตนเองเป็น 4) ครูแต่ละคนแต่จะมีวิธีการที่แต่ต่างกันตามความชอบและความเหมาะสมและตามกลุ่มผู้เรียน 4) ต้องจัดรูปแบบตามสภาพผู้เรียนแต่ละเทอม เช่น ออนไลน์ ออนไซต์ หรือนอกสถานที่ เป็นต้น	2) ในเนื้อหารายวิชาที่ยากอาจมีการสอนเสริม 3) รายวิชาหรือเนื้อหาที่ง่ายสามารถจัดให้ไปศึกษาด้วยตนเองได้	2) ให้ครูกับผู้เรียนปรับปรุงแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน 3) ให้ครูกับผู้เรียนทำสัญญาการเรียนรู้และอธิบายการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบว่าต้องเรียนอะไรบ้างในช่วงเวลาไหนบ้าง 4) ให้ครูเป็นผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มผู้เรียนและความยากง่ายของเนื้อหาแต่ละวิชาเช่น การใช้สื่อออนไลน์ ความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย และการค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง
ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้					
1) จัดสถานศึกษาให้มีสภาพแวดล้อมน่าเข้ามาเรียน 2) ครูต้องมีความเมตตา เอื้อเฟื้อ ครูต้องเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะแนวได้ผ่านศูนย์แนะแนวใน กศน.	1) จัดสภาพแวดล้อมแบบ 5 Good ได้แก่ 1) Good Teacher 2) Good Place 3) Good Activity 4) Good Partnership 5) Good Innovation 2) จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อแก่การเรียนรู้ให้ดูดี น่าเข้ามาอยู่มา	1) มีห้องเรียนครบทุกตำบล บริการผู้เรียน ผู้เรียนสามารถไปเรียนกับศูนย์การเรียนใกล้เคียงได้ในบางครั้ง และมีสื่อเทคโนโลยีสัญญาณอินเตอร์เน็ตเหมาะสม	1) ใช้ภาคีเครือข่าย กลุ่มพี่เลี้ยงและจาก กศน. ตำบล กลุ่มโซนเข้าไปช่วยเหลือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมรวมทั้งสื่อการเรียนรู้ สื่อการ	1) แต่ละ กศน. ตำบล จะมีสื่อการเรียนรู้ หนังสือต่าง ๆ มีอินเตอร์เน็ตให้ผู้เรียนใช้ได้ 2) มีการหมุนเวียนมาใช้ห้องสมุดประชาชน และเข้ามาใช้ กศน.	1) จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้สวยงามน่าเข้ามาเรียน มีสื่อเทคโนโลยีสัญญาณอินเตอร์เน็ตเหมาะสมต่อการค้นคว้าหาความรู้ 2) ให้ครูเป็นผู้สื่อสารกับผู้เรียนและสามารถสร้างแรง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ					
สถานศึกษาที่ 1	**สถานศึกษาที่ 2**	**สถานศึกษาที่ 3**	**สถานศึกษาที่ 4**	**สถานศึกษาที่ 5**	**สรุปแนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบ**
ตำบล (Advice Center) 3) มีการนำตัวแทนศิษย์เก่าที่ประสบผลสำเร็จมาพูดสร้างแรงบรรดาลใจและเป็นต้นแบบ 4) มีการนำผู้เรียนออกไปเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น ศูนย์วิทย์ ห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	เรียน น่าภาคภูมิใจที่จะศึกษาเรียนรู้ 3) ใช้ห้องสมุดเป็นคลังความรู้ให้ผู้เรียนเข้ามาใช้ มาเป็นสมาชิกของห้องสมุด 4) ให้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในตำบลเป็นแหล่งเรียนรู้ 5) มีการนำสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้มาใช้ในการจัดสภาพแวดล้อม เช่น QR Cord ติดอยู่ที่ กศน.ตำบล 6) การแสดงให้เห็นเด็กที่เป็นต้นแบบที่น่ายกย่อง เช่น กิจกรรม To be no.1 มีมุมการเรียนรู้ที่หลากหลายเช่น มุมรักการอ่าน มุมประชาธิปไตย 7) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ผู้เรียน และเพื่อนๆ อยู่เสมอ	2) พัฒนาครู ต้องมีทัศนติที่ดีในการเรียนรู้ มีทัศนคติเชิงบวก ซึ่งส่งผลต่อเด็ก สมารถมองหาศักยภาพที่ซ่อนอยู่ในตัวเด็ก 3) มีทีมโคชชิ่งเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่เด็กต้องการเรียน หรือต้องการเข้าร่วมแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ 4) มีการให้เพื่อนช่วยเพื่อในการเรียน โดยให้เด็กกลุ่มเก่งมาช่วยกลุ่มอ่อน	สอน หลากหลายขึ้น 2) มีการนำสื่อการสอนใหม่ ๆ มาใช้ และพาเด็กไปใช้แหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ 3) ผู้เรียนเป็นผู้ออกแบบแหล่งการเรียนรู้เอง โดยออกแบบสถานแวดล้อมการเรียนรู้เอง ตามความสนใจ เช่น แปลงสาธิตการเกษตร เป็นต้น	อำเภอเป็นที่เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นสภาพแวดล้อมห้องเรียนของอำเภอ กระตุ้นให้อยากเรียนรู้	บรรดาลในและแนะแนวให้ผู้เรียนได้ 3) ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 4) นำผู้เรียนออกไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกทั้งของ กศน. และภาคีเครือข่ายภายนอก 5) จัดให้มีสื่อนวัตกรรมกรรมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ เช่น การใช้ QR Code 6) จัดมุมเรียนรู้หรือแหล่งตามความสนใจของผู้เรียนโดยผู้เรียนเป็นผู้ร่วมออกแบบการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้
ด้านการวัดและประเมินผล					
ด้านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์					
1) มีการสัมภาษณ์ผู้สมัครเพื่อค้นหาความรู้และประสบการณ์เพื่อใช้ในการเทียบโอน	1) ให้คำแนะนำตั้งแต่วันที่สมัคร และให้คำปรึกษารายบุคคลในการลงทะเบียนเพื่อเทียบโอนก่อนเข้าศึกษา	1) เทียบโอนตามหลักฐานและข้อกำหนด 2) มีการอธิบายให้ผู้เรียนรับทราบเหตุผลในการ	1) มีระบบการเทียบโอนเครดิตแบงก์ โดยใช้การเรียนรู้ออนไลน์และเก็บเป็นเครดิตไว้ ซึ่งเป็น	1) เมื่อสมัครเรียนจะมีการเทียบโอนจากการจบของผู้เรียนแต่ละบุคคล สำหรับ	1) มีการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับข้อ กำหนด วิธีการ ขั้นตอนในการเทียบโอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ					
สถานศึกษาที่ 1	**สถานศึกษาที่ 2**	**สถานศึกษาที่ 3**	**สถานศึกษาที่ 4**	**สถานศึกษาที่ 5**	**สรุปแนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบ**
2) ช่วยเหลือผู้เรียนในการเทียบโอน เช่น การนำเด็กไปโรงเรียนเดิมเพื่อช่วยในการนำข้อมูลจากโรงเรียนเดิมมาเทียบ	2) มีการให้คู่มือ จัดกิจกรรมฐานการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทราบสิทธิของตัวเองได้และตอบข้อสงสัยต่าง ๆ 2) ติดตามแนะนำผู้เรียนเป็นรายบุคคลจากความแตกต่างในการเทียบโอนแต่ละรายวิชา	เทียบโอนว่าสามารถโอนได้หรือไม่ได้โดยให้ผู้เรียนนำผู้ปกครองมาด้วยในเวลาที่ชี้แจงจะได้สร้างความเข้าใจ 3) การแต่งตั้งคณะกรรมการมาพิจารณาการเทียบโอนของเด็กแต่ละราย 4) การเทียบระดับมีการตั้งเจ้าหน้าที่ผู้มีความเชี่ยวชาญในสถานศึกษาเป็นผู้สัมภาษณ์	การเรียนโดยตนเอง 2) ระบบการเรียนออนไลน์ โดยผู้เรียนล๊อกอินด้วยรหัสประชาชน ก่อนที่จะเรียนแต่ละวิชาเมื่อสำเร็จสามารถนำใบกระกาศที่ได้จากการเรียนออนไลน์มาใช้สอบเพื่อโอนหน่วยกิตในรายวิชานั้นได้ 3) โดยสามารถเรียนได้ทั้งผู้เรียนของ กศน. และผู้ที่ไม่ใช่ผู้เรียน กศน.	ผู้เรียนซึ่งเป็นเด็กที่หลุดออกมาจากระบบโรงเรียน 2) มีการแนะแนวหลักเกณฑ์ในการเทียบโอนให้ผู้เรียนทราบก่อนที่จะสมัครเรียน หรือการเทียบประสบการณ์	2) มีการอธิบายทำความเข้าใจแก่ผู้เรียนและผู้ปกครองให้ชัดเจน 3) มีระบบเครดิตแบงก์ (Credit Bank) โดนนำการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านระบบที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อนำมาเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่กำหนด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากการศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สามารถสรุปได้ประเด็นดังต่อไปนี้

การพัฒนาหลักสูตร

ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 1) วิเคราะห์บริบทและความจำเป็นของผู้เรียน 2) นำหลักปรัชญาเศรษกิจพอเพียงและหลักปรัชญาคิดเป็นในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) สนับสนุนผู้เรียนต้องนำความรู้ไปใช้ศึกษาต่อหรือไปประกอบอาชีพได้ 4) สนับสนุนให้ผู้เรียนต้องมีคุณธรรม ปรับตัวรับความเปลี่ยนแปลง และเข้าใจศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเอง 5) พัฒนาครูให้เป็นผู้ชี้นำ ชี้แนะ ประเมินผล สะท้อนกลับ (feedback) ให้ผู้เรียนมีความสามารถตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ด้านการจัดทำเนื้อหาสาระ 1) ดำเนินการวิเคราะห์สภาพบริบทของสถานศึกษา ปัจจัยภายในและภายนอก และความต้องการ ความถนัด และจุดมุ่งหมายของผู้เรียน 2) จัดทำเนื้อหาสาระ

ให้เหมาะสมตามบริบทและจุดมุ่งหมายของผู้เรียน 3) จัดทำเนื้อหาลงในสื่อที่หลากหลายและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย 4) บูรณาการเนื้อหาสาระและมุ่งเน้นให้ผู้เรียน คิดเป็น มีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม

ด้านการจัดการเรียนรู้

ด้านการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้ 1) วิเคราะห์ผู้เรียนและจัดทำแผนการเรียนรู้แยกเป็นรายสัปดาห์และรายภาคเรียน ให้ครบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ 2) ให้ครูกับผู้เรียนปรับปรุงแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน 3) ให้ครูกับผู้เรียนทำสัญญาการเรียนรู้และอธิบายการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบว่าต้องเรียนอะไรบ้างในช่วงเวลาไหนบ้าง 4) ให้ครูเป็นผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มผู้เรียนและความยากง่ายของเนื้อหาแต่ละวิชา เช่น การใช้สื่อออนไลน์ ความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย และการค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ 1) จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้สวยงามน่าเข้ามาเรียน มีสื่อเทคโนโลยี สัญญาณอินเตอร์เน็ตเหมาะสมต่อการค้นคว้าหาความรู้ 2) ให้ครูเป็นผู้สื่อสารกับผู้เรียนและสามารถสร้างแรงบรรดาลในและแนะแนวให้ผู้เรียนได้ 3) ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 4) นำผู้เรียนออกไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกทั้งของ กศน. และภาคีเครือข่ายภายนอก 5) จัดให้มีสื่อนวัตกรรมกรรมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ เช่น การใช้ QR Code 6) จัดมุมเรียนรู้หรือแหล่งตามความสนใจของผู้เรียนโดยผู้เรียนเป็นผู้ร่วมออกแบบการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ 1) มีการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับข้อกำหนด วิธีการ ขั้นตอนในการเทียบโอน 2) มีการอธิบายทำความเข้าใจแก่ผู้เรียนและผู้ปกครองให้ชัดเจน 3) มีระบบเครดิตแบงก์ (Credit Bank) โดนนำการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านระบบที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อนำมาเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่กำหนด

โดยผู้วิจัยสามารถนำผลจากการศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลมาวิเคราะห์ร่วมกันกับผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสังเคราะห์เป็นร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.4.2 การสังเคราะห์นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การสังเคราะห์นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ยกร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฉบับที่ 1 โดยนำข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่อยู่ในระดับสูง จากแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์และข้อมูลเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาในการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจนำมาเป็นฐานในการร่างต้นแบบนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนานวัตกรรมมีรายละเอียดตามตารางที่ 27 ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 27 การสังเคราะห์นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการ	แนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case)	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ร่างนวัตกรรม
การพัฒนาหลักสูตร		Halsall et al. (2016) กล่าวว่า Heutagogy สามารถเสริมสร้างประสบการณ์ของนักเรียนเพื่อพร้อมรับต่อการโลกแห่งการทำงาน หรือการดำเนินชีวิต และช่วยเพิ่มส่งเสริมความสามารถของครู การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะเกิดจากนักเรียนและครูร่วมมือกันในการเรียนรู้ โดยที่นักเรียนจะเป็นผู้ที่แสดงว่าต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งใดและวิธีการใด นักเรียนจะเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้มากกว่าครูหรือหลักสูตร	**1. นวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน** **ลักษณะของนวัตกรรม :** เป็นหลักสูตรที่กำหนดจุดมุ่งหมายและจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง **แนวทางในการดำเนินการ :** ดำเนินการดังนี้ **1.1. จัดทำหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 1.1.1 สถานศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรตามที่สำนักงาน กศน. กำหนด โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักปรัชญาคิดเป็นเป็นฐาน 1.1.2 สถานศึกษาดำเนินการประชุมกรรมการสถานศึกษาและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อระบุสภาพความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียนที่จำเป็นในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ รวมถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย 1.1.3 จัดทำหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต **1.2 การจัดทำเนื้อหาสาระหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 1.2.1 สำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อออกแบบและจัดกลุ่มการจัดทำเนื้อหาสาระที่เหมาะสมของผู้เรียนในพื้นที่
การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร			
โดยรวม : สภาพปัจจุบัน 3.97 สภาพที่พึงประสงค์ 4.44 PNI 0.118 **รายองค์ประกอบ :** ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (1) PNI 0.140 ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (2) PNI 0.128 ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (3) PNI 0.124	1) วิเคราะห์บริบทและความจำเป็นของผู้เรียน 2) นำหลักปรัชญาเศรษกิจพอเพียงและหลักปรัชญาคิดเป็นในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) สนับสนุนผู้เรียนต้องนำความรู้ไปใช้ศึกษาต่อหรือไปประกอบอาชีพได้ 4) สนับสนุนให้ผู้เรียนต้องมีคุณธรรม ปรับตัวรับความเปลี่ยนแปลง และเข้าใจศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเอง 5) พัฒนาครูให้เป็นผู้ชี้นำ ชี้แนะ ประเมินผล สะท้อนกลับ (feedback) ให้ผู้เรียนมีความสามารถตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร		
การจัดทำเนื้อหาสาระ			
โดยรวม สภาพปัจจุบัน 3.95 สภาพที่พึงประสงค์ 4.43 PNI 0.122 **รายองค์ประกอบ :** ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (1) PNI 0.134 ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (2) PNI 0.128	1) ดำเนินการวิเคราะห์สภาพบริบทของสถานศึกษา ปัจจัยภายในและภายนอก และความต้องการ ความถนัด และจุดมุ่งหมายของผู้เรียน 2) จัดทำเนื้อหาสาระให้เหมาะสมตามบริบทและจุดมุ่งหมายของผู้เรียน 3) จัดทำเนื้อหาลงในสื่อที่หลากหลายและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย 4) บูรณาการเนื้อหาสาระและมุ่งเน้นให้ผู้เรียน คิดเป็น มีคุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม		

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการ	แนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case)	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ร่างนวัตกรรม
ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (3) PNI 0.122			1.2.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เรียนก่อนเข้าเรียนเพื่อให้คำแนะนำในการวางแผนเลือกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง
การจัดการเรียนรู้		Elizabeth M. Dalton (2017) ได้อธิบายอารยสถาปัตย์สำหรับการเรียนรู้ (UDL) ว่าเป็นกรอบงานสำหรับการออกแบบการสอนเพื่อจัดการกับความผันแปรของผู้เรียนในห้องเรียนที่ครอบคลุมในปัจจุบัน สามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อขยายการเข้าถึง ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการรู้หนังสือดิจิทัลและสื่อ	**2. นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน** **ลักษณะของนวัตกรรม :** เป็นการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน โดยเรียนสามารถร่วมวางแผนและจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกับครูเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง **แนวทางในการดำเนินการ :** **2.1 การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 2.1.1 ครูวิเคราะห์ผู้เรียนและจัดทำแผนการเรียนรู้ แยกเป็นรายสัปดาห์และรายภาคเรียน ให้ครบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ 2.1.2 ครูกับผู้เรียนปรับปรุงแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน 2.1.3 ครูกับผู้เรียนทำสัญญาการเรียนรู้และทำความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ตามสัญญาให้ผู้เรียนทราบ 2.1.4 ให้ครูและผู้เรียนร่วมกันผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน **2.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 2.2.1 ครูดำเนินการสำรวจความต้องการในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2.2.2 สถานศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและแสวงหาแนวทาง วิธีการ
การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้			
โดยรวม สภาพปัจจุบัน 4.00 สภาพที่พึงประสงค์ 4.47 PNI 0.118 **รายองค์ประกอบ :** ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (1) PNI 0.127 ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (2) PNI 0.116 ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (3) PNI 0.115	1) วิเคราะห์ผู้เรียนและจัดทำแผนการเรียนรู้ แยกเป็นรายสัปดาห์และรายภาคเรียน ให้ครบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ 2) ให้ครูกับผู้เรียนปรับปรุงแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน 3) ให้ครูกับผู้เรียนทำสัญญาการเรียนรู้และอธิบายการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบว่าต้องเรียนอะไรบ้างในช่วงเวลาไหนบ้าง 4) ให้ครูเป็นผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มผู้เรียนและความยากง่ายของเนื้อหาแต่ละวิชาเช่น การใช้สื่อออนไลน์ ความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย และการค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง		
การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้			
โดยรวม สภาพปัจจุบัน 4.00 สภาพที่พึงประสงค์ 4.47 PNI 0.118 **รายองค์ประกอบ :** ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (1) PNI 0.123	1) จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้สวยงามน่าเข้ามาเรียน มีสื่อเทคโนโลยีสัญญาณอินเตอร์เน็ตเหมาะสมต่อการค้นคว้าหาความรู้ 2) ให้ครูเป็นผู้สื่อสารกับผู้เรียนและสามารถสร้างแรงบันดาลใจและแนะแนวให้ผู้เรียนได้ 3) ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้		

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการ	แนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case)	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ร่างนวัตกรรม
ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (1) PNI 0.123 ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (2) PNI 0.118	4) นำผู้เรียนออกไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกทั้งของ กศน. และภาคีเครือข่ายภายนอก 5) จัดให้มีสื่อนวัตกรรมกรรม ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ เช่น การใช้ QR Code 6) จัดมุมเรียนรู้หรือแหล่งตามความสนใจของผู้เรียนโดยผู้เรียนเป็นผู้ร่วมออกแบบการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้		องค์ประกอบที่เหมาะสมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 2.2.3 ครูและผู้เรียนร่วมพิจารณาแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษา 2.2.4 ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียนและแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้
การวัดและประเมินผล			**3. นวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)** **ลักษณะของนวัตกรรม :** เป็นการวัดและประเมินผลโดยเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำมาทดสอบความรู้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง **แนวทางในการดำเนินการ :** 1. สถานศึกษาดำเนินการกำหนดแนวทางวิธีการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) 2. สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนสำหรับให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาเรียนรู้ด้วยตนเองได้ 3. ตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่รับรองแหล่งเรียนรู้หรือช่องทางการเรียนรู้ที่สามารถเทียบโอนได้
การเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์			
โดยรวม สภาพปัจจุบัน 3.97 สภาพที่พึงประสงค์ 4.44 PNI 0.118 **รายองค์ประกอบ :** ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (1) PNI 0.127 ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (2) PNI 0.124	1) มีการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับข้อ กำหนด วิธีการ ขั้นตอนในการเทียบโอน 2) มีการอธิบายทำความเข้าใจแก่ผู้เรียนและผู้ปกครองให้ชัดเจน 3) มีระบบเครดิตแบงก์ (Credit Bank) โดนนำการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านระบบที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อนำมาเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่กำหนด	รูปแบบการเรียนแบบไมโครเลิร์นนิง (Micro learning) เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ออกแบบโดยใช้ชุดเนื้อหาการเรียนรู้เป็นหน่วยประกอบด้วยกิจกรรมขนาดเล็กเป็นหลักสูตรระยะสั้นที่มีการวางแผนเป็นอย่างดี และออกแบบมาเพื่อให้เหมาะกับขีดจำกัดของสมองมนุษย์ (ศยามน อินสะอาด, 2021) ระบบสะสมความรู้ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียนรู้และประสบการณ์การทำงาน/อาชีพที่สะสมไว้ทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย มาเทียบโอนกันได้เพื่อการ	

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการ	แนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case)	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ร่างนวัตกรรม
		เรียนรู้และการทำงาน/อาชีพ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานมีโอกาส เชื่อมโยงการเรียนรู้และ/หรือประสบการณ์การทำงาน/อาชีพ (พิณสุดา สิริธรังศรี, 2559)	4. ดำเนินการจัดทำข้อมูลการรับรองช่องทางหรือแหล่งการเรียนรู้ 5. จัดทำคู่มือแนวทางและเจ้าหน้าที่สำหรับให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank) 6. จัดการทดสอบผู้เรียนก่อนเทียบโอนหน่วยกิตในการเรียนรู้นั้น 7. ดำเนินการเทียบโอนหน่วยกิตแก่ผู้ผ่านการทดสอบ

จากการสังเคราะห์นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยสามารถสรุปรายละเอียดได้ ดังนี้ นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนรายบุคคล ประกอบด้วย 3 นวัตกรรมย่อย ได้แก่ นวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน และนวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) จากนั้นผู้วิจัยจึงนำนวัตกรรมดังกล่าวมาพัฒนาเป็นรายละเอียดนวัตกรรมต้นแบบเพื่อให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.4.3. ร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฉบับที่ 1

4.4.3.1 ชื่อนวัตกรรม “นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนรายบุคคล”

4.4.3.2 ความสำคัญและความเป็นมา

โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นเป็นโลกที่มีความผันผวน ไม่มีโครงสร้าง มีความซับซ้อน และมีความคลุมเครือ หรือที่เรียกว่า “โลกวูก้า” หรือ “the VUCA

world.” (Johansen and Euchner, 2015) อีกทั้งในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน (Technology Disruption) ทำให้เกิดการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้อย่างแพร่หลาย เกิดการปรับเปลี่ยนสู่ความเป็นดิจิทัล (Digital transformation) สิ่งเหล่านี้ได้เร่งให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วยิ่งขึ้น ทำให้ความรู้ที่มีในปัจจุบันมีอายุการใช้งานที่สั้นลง ผู้เรียนต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แต่ปัญหาสำคัญของการเรียนรู้จะเห็นว่าการศึกษาแบบเดิมกำลังเผชิญกับการระเบิดของข้อมูลจำนวนมหาศาล ความรู้มีความสำคัญน้อยกว่าการที่ผู้เรียนรู้ว่าจะนำความรู้ไปใช้ได้อย่างไร (Wagner, 2012) การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของโลกสมัยใหม่ ทำให้การศึกษากลายเป็นหัวใจของการพัฒนาทั้งตัวผู้เรียนและชุมชน หน้าที่ของการศึกษาคือการทำให้ทุกคนพัฒนาความสามารถของตนอย่างเต็มที่และตระหนักถึงศักยภาพในการสร้างสรรค์ของตนเองโดยไม่มีข้อยกเว้น รวมถึงความรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเองและความสำเร็จตามเป้าหมายส่วนตัวของแต่ละบุคคล (Stobart, 2014) ประกอบกับปัจจุบันเกิดแหล่งเรียนรู้จำนวนมากทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ ทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ขอบเขตของการเรียนรู้จึงขยายออกมานอกห้องเรียน การเพิ่มขึ้นของความรู้เช่นนี้ทำให้ผู้คนมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ ลืมสิ่งที่เรียนรู้ และเรียนรู้ซ้ำ (learn, Unlearn and Relearn) รวมถึงต้องมีการเพิ่มทักษะและเปลี่ยนทักษะ (Upskill and Reskill) อยู่ตลอดเวลาวิธีการศึกษาแบบเดิมไม่สามารถเตรียมผู้เรียนให้เข้าสู่สภาพแวดล้อมการทำงานได้สำเร็จ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาและการเรียนรู้แบบดังเดิมที่ใช้เวลาเรียนเป็นลำดับขั้นตามระบบการศึกษาเป็นเวลายาวนาน (Eachempati et al., 2017) ปัจจุบันจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงของการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดวิธีการ ช่องทาง และรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้วิธีการและกลยุทธ์ในการเรียนรู้ที่ได้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรอง วิธีการเรียนรู้ของตนเองตลอดจนสามารถตระหนักรู้ในตนเองและวิเคราะห์ความรู้และทักษะที่ตนเองต้องการจำเป็นในการเรียนรู้ได้ตลอดช่วงชีวิต โดยมีครูผู้สอนเป็นโค้ชและผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Expert Learner) สอดคล้องกับการจัดการศึกษานอกระบบโดยสถานศึกษาที่ทำหน้าที่จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบ คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต ซึ่งจัดตั้งอยู่ในทุกอำเภอและเขตของประเทศไทยโดยจัดการศึกษานอกระบบตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาพื้นฐานของการศึกษานอกโรงเรียน "คิดเป็น" แต่อย่างไรก็ตามศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นที่ยอมรับอยู่เสมอ จึงต้องอาศัย

การบริหารวิชาการ ที่จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างรากฐานการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Expert Learner) ด้วยการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ

นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ได้จากกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสร้างและยืนยันกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากนั้นศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณโดยสร้างแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและนำไปศึกษาระดับกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ/เขตทั้งประเทศ เป็นขั้นการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize) และการกำหนดกรอบปัญหา (Define) จากนั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นขั้นการกำหนดกรอบปัญหา (Define)พัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวิจัยในขั้นตอนนี้ให้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์สถานสถานศึกษานอกระบบที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case) ซึ่งเป็นขั้น การระดมสร้างความคิด (Ideate) เพื่อศึกษาหาแนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษานอกระบบตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตและนำผลที่ได้มาสร้างเป็นร่างต้นแบบนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นขั้นการสร้างนวัตกรรมต้นแบบ (Prototype) จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินเพื่อทำการปรับปรุงนวัตกรรมต้นแบบ ก่อนนำไปรับฟังความคิดเห็นจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นขั้นทดสอบ (Test) ขั้นตอนสุดท้าย

นวัตกรรมนี้จะเป็นกระบวนการการบริหารวิชาการที่ส่งเสริมคุณภาพการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน ครูผู้สอน รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นปัญหาวิจัยและสนใจดำเนินการวิจัยเพื่อให้ทราบถึงความต้องการจำเป็น

การพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.4.3.3 วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

เพื่อพัฒนาการบริหารวิชาการของนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้มีแนวทางการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียน

4.4.3.4 รายละเอียดนวัตกรรม

นวัตกรรมหลัก นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนรายบุคคล ประกอบด้วย 3 นวัตกรรมย่อย ดังนี้

นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน

นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน

นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)

โดยมีรายละเอียดดังนี้

นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน

ลักษณะของนวัตกรรม :

เป็นหลักสูตรที่กำหนดจุดมุ่งหมายและจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

วัตถุประสงค์	แนวทางในการดำเนินการ	ตัวชี้วัด
1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายและความถนัด	1.1. จัดทำหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เรียนต่อหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและ

นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน ลักษณะของนวัตกรรม : เป็นหลักสูตรที่กำหนดจุดมุ่งหมายและจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง		
ของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อจัดทำเนื้อหาสาระหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1.1.1 สถานศึกษาเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรตามที่สำนักงาน กศน. กำหนดโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักปรัชญาคิดเป็นเป็นฐาน 1.1.2 สถานศึกษาดำเนินการประชุมกรรมการสถานศึกษาและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อระบุสภาพความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียนที่จำเป็นในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ รวมถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย 1.1.3 จัดทำหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 1.2 การจัดทำเนื้อหาสาระหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 1.2.1 สำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อออกแบบและจัดกลุ่มการจัดทำเนื้อหาสาระที่เหมาะสมของผู้เรียนในพื้นที่ 1.2.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เรียนก่อนเข้าเรียนเพื่อให้คำแนะนำในการวางแผนเลือกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง	ความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เรียนต่อเนื้อหาสาระหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3. ร้อยละของผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ตอบสนองจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของตนเองได้

นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน ลักษณะของนวัตกรรม : เป็นการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน โดยเรียนสามารถร่วมวางแผนและจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกับครู เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง		
วัตถุประสงค์	**แนวทางในการดำเนินการ**	**ตัวชี้วัด**
1. เพื่อพัฒนาการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	2.1 การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2.1.1 ครูวิเคราะห์ผู้เรียนและจัดทำแผนการเรียนรู้ แยกเป็นรายสัปดาห์และรายภาคเรียน ให้ครบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ 2.1.2 ครูกับผู้เรียนปรับปรุงแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน 2.1.3 ครูกับผู้เรียนทำสัญญาการเรียนรู้และทำความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ตามสัญญาให้ผู้เรียนทราบ 2.1.4 ให้ครูและผู้เรียนร่วมกันผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน 2.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1. ระดับความสำเร็จการพัฒนาการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ระดับความสำเร็จการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน ลักษณะของนวัตกรรม : เป็นการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน โดยเรียนสามารถร่วมวางแผนและจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกับครู เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง		
	2.2.1 ครูดำเนินการสำรวจความต้องการในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2.2.2 สถานศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและแสวงหาแนวทางวิธีการ องค์ประกอบที่เหมาะสมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 2.2.3 ครูและผู้เรียนร่วมพิจารณาแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษา 2.2.4 ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียนและแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)

ลักษณะของนวัตกรรม :

เป็นการวัดและประเมินผลโดยเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำมาทดสอบความรู้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

วัตถุประสงค์	แนวทางในการดำเนินการ	ตัวชี้วัด
1. เพื่อพัฒนาการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1. สถานศึกษาดำเนินการกำหนดแนวทางวิธีการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) 2. สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนสำหรับให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาเรียนรู้ด้วยตนเองได้ 3. ตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่รับรองแหล่งเรียนรู้หรือช่องทางการเรียนรู้ที่สามารถเทียบโอนได้ 4. ดำเนินการจัดทำข้อมูลการรับรองช่องทางหรือแหล่งการเรียนรู้ 5. จัดทำคู่มือแนวทางและเจ้าหน้าที่สำหรับให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank) 6. จัดการทดสอบผู้เรียนก่อนเทียบโอนหน่วยกิตในการเรียนรู้นั้น 7. ดำเนินการเทียบโอนหน่วยกิตแก่ผู้ผ่านการทดสอบ	1. ระดับความสำเร็จของการพัฒนาการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เรียนที่เทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.4.4 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเป็นรายบุคคล

การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรม ในขั้นตอนนี้ จะนำเสนอเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ และความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฉบับที่ 1 โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

4.4.4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางที่ 28 สถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลุ่มที่	สถานะภาพผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน (คน)
1.	นักวิชาการ	5
2.	ผู้บริหาร กศน.	5
3.	ข้าราชการครู	5
4.	นักศึกษา กศน.	5
	รวม	20

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตารางที่ 28 สถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวนทั้งหมด 20 ท่าน ได้แก่ 1) นักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญในการด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษานอกระบบ หรือการบริหารการศึกษา จำนวน 5 ท่าน 2) ผู้บริหาร กศน. ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัด หรือผู้อำนวยการ กศน. อำเภอ จำนวน 5 ท่าน 3) ข้าราชการครู กศน. จำนวน 5 ท่าน และ 4) นักศึกษา กศน. จำนวน 5 ท่าน รวมทั้งหมด 20 ท่าน

4.4.4.2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฉบับที่ 1

การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ มีเกณฑ์การประเมินมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เกณฑ์การประเมิน

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยมาก

ตารางที่ 29 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน

รายละเอียดนวัตกรรม	**ความเหมาะสม**			**ความเป็นไปได้**		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ลักษณะของนวัตกรรมนวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน	4.85	0.36	มากที่สุด	4.55	0.68	มากที่สุด
วัตถุประสงค์ของนวัตกรรมนวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน	4.70	0.47	มากที่สุด	4.50	0.60	มาก
แนวทางในการดำเนินการนวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน	4.76	0.34	มากที่สุด	4.73	0.38	มากที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายละเอียดนวัตกรรม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ตัวชี้วัดนวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน	4.66	0.43	มากที่สุด	4.53	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 29 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน พบว่า

ลักษณะของนวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.85 และ S.D. = 0.36) และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.55 และ S.D. = 0.68)

วัตถุประสงค์ของนวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.70 และ S.D. = 0.47) และความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.50 และ S.D. =0.60)

แนวทางในการดำเนินการนวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.76 และ S.D. = 0.34) และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.73 และ S.D. = 0.38)

และตัวชี้วัดนวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.66 และ S.D. = 0.43) และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.53 และ S.D. = 0.50)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 30 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน

รายละเอียดนวัตกรรม	**ความเหมาะสม**			**ความเป็นไปได้**		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ลักษณะของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน	4.80	0.41	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด
วัตถุประสงค์ของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน	4.72	0.44	มากที่สุด	4.52	0.49	มากที่สุด
แนวทางในการดำเนินการนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน	4.48	0.56	มาก	4.48	0.44	มาก
ตัวชี้วัดนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน	4.60	0.57	มากที่สุด	4.30	0.71	มาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากตารางที่ 30 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนพบว่า

ลักษณะของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.80 และ S.D. = 0.41) และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70 และ S.D. = 0.47)

วัตถุประสงค์ของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.72 และ S.D. = 0.44) และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52และ S.D. = 0.49)

แนวทางในการดำเนินการนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48 และ S.D. = 0.56) และความ เป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48 และ S.D. = 0.44)

และตัวชี้วัดนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60 และ S.D. = 0.57) และความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.30 และ S.D. = 0.71)

ตารางที่ 31 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)

รายละเอียดนวัตกรรม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ลักษณะของนวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)	4.85	0.36	มากที่สุด	4.40	0.68	มาก
วัตถุประสงค์ของนวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)	4.62	0.48	มากที่สุด	4.07	0.65	มาก
แนวทางในการดำเนินการนวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)	4.73	0.44	มากที่สุด	4.25	0.65	มาก

รายละเอียดนวัตกรรม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ตัวชี้วัดนวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)	4.75	0.44	มากที่สุด	4.47	0.49	มาก

จากตารางที่ 31 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน พบว่า

ลักษณะของนวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.85 และ S.D. = 0.36) และความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.40 และ S.D. = 0.68)

วัตถุประสงค์ของนวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62 และ S.D. = 0.48) และความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07 และ S.D. = 0.65)

แนวทางในการดำเนินการนวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.73 และ S.D. = 0.44) และความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.25 และ S.D. = 0.65)

และตัวชี้วัดนวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.75 และ S.D. = 0.44) และความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47 และ S.D. = 0.49)

โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) ชื่อนวัตกรรม

1.1) ควรเพิ่มคำว่า “ตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน”

1.2) ควรปรับชื่อเป็น “นวัตกรรมการบริหารวิชาการตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

2) นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน

2.1) ขั้นตอน 1.1.2 ไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษา

2.2) การกำหนดความต้องการของผู้เรียนที่มีความต้องการหลากหลาย ต้องสำรวจให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม

2.3) การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นการสำรวจความต้องการที่เพียงพอหรือไม่

2.4) การพัฒนาหลักสูตรควรให้มีการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการประเมินผลร่วมกัน

3) นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน

3.1) การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้ ขั้นตอนการวิเคราะห์ผู้เรียน ข้อ 2.1.1 ครูควรจะดำเนินการร่วมกับผู้เรียน

3.2) ควรเพิ่มความรู้ทักษะครูที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลเพื่อให้ครูมีแนวทางและความมั่นใจในการจัดกิจกรรม

4) นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)

4.1 การดำเนินการเทียบโอนควรมีแกนกลางในการเทียบโอนผลการเรียน

4.2 แต่ละขั้นตอนควรระบุว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของใคร

4.3 สถานศึกษาบางแห่งอาจไม่มีความพร้อมในการจัดทำแพลตฟอร์ม

4.4 ตัวชี้วัดควรเขียนให้สามารถวัดได้เป็นรูปธรรม

5) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

5.1) ทุกแห่งที่เป็น สำนักงาน กศน. ให้เปลี่ยนเป็นกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เนื่องจากเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2566 พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ได้มีผลบังคับใช้เป็นผลให้สำนักงาน กศน. ยกฐานะเป็นกรมส่งเสริมการเรียนรู้

5.2) นักศึกษามีเป็นจำนวนมาก การจัดให้ตามจุดมุ่งหมายและความถนัดรายบุคคลอาจทำได้ยาก เกิดความยุ่งยากลำบากของครูผู้สอนที่ต้องสอนหลาย ๆ อย่างตามความถนัดของผู้เรียน จึงควรดำเนินการจัดกลุ่มผู้เรียนที่มีความถนัดคล้าย ๆ กันจะเป็นไปได้มากกว่า

5.3) วัตถุประสงค์ดีมากถ้าทำได้จริง แต่ด้วยครูผู้สอนมีจำนวนจำกัดและผู้เรียนมีความหลากหลาย ให้เกิดความยากในการจัดการสอน หรือการออกข้อสอบตามความถนัดของผู้เรียน

จากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็น ร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ฉบับที่ 2) มีรายละเอียด ดังนี้

4.4.5 ร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ฉบับที่ 2)

4.4.5.1 ชื่อนวัตกรรม “นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน”

4.4.5.2 ความสำคัญและความเป็นมา

โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นเป็นโลกที่มีความผันผวน ไม่มีโครงสร้าง มีความซับซ้อน และมีความคลุมเครือ หรือที่เรียกว่า “โลกวูก้า” หรือ “the VUCA world.” (Johansen and Euchner, 2015) อีกทั้งในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน(Technology Disruption) ทำให้เกิดการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้อย่างแพร่หลาย เกิดการปรับเปลี่ยนสู่ความเป็นดิจิทัล (Digital transformation) สิ่งเหล่านี้ได้เร่งให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วยิ่งขึ้น ทำให้ความรู้ที่มีในปัจจุบันมีอายุการใช้งานที่สั้นลง ผู้เรียนต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แต่ปัญหาสำคัญของการเรียนรู้จะเห็นว่าการศึกษาแบบเดิมกำลังเผชิญกับการระเบิดของข้อมูลจำนวนมหาศาล ความรู้มีความสำคัญน้อยกว่าการที่ผู้เรียนรู้ว่าจะนำความรู้ไปใช้ได้อย่างไร (Wagner, 2012) การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของโลกสมัยใหม่ ทำให้การศึกษากลายเป็นหัวใจของการพัฒนาทั้งตัวผู้เรียนและชุมชน หน้าที่ของการศึกษาคือการทำให้ทุกคนพัฒนาความสามารถของตนอย่างเต็มที่และตระหนักถึงศักยภาพในการสร้างสรรค์ของตนเองโดยไม่มีข้อยกเว้น รวมถึงความรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเองและความสำเร็จตามเป้าหมายส่วนตัวของแต่ละบุคคล (Stobart, 2014) ประกอบกับปัจจุบันเกิดแหล่งเรียนรู้จำนวนมากทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ ทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ขอบเขตของการเรียนรู้จึงขยายออกมานอกห้องเรียน การเพิ่มขึ้นของความรู้เช่นนี้ทำให้ผู้คนมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ ลืมสิ่งที่เรียนรู้ และเรียนรู้ซ้ำ (learn, Unlearn and Relearn) รวมถึงต้องมีการเพิ่มทักษะและเปลี่ยนทักษะ (Upskill and Reskill) อยู่ตลอดเวลาวิธีการศึกษาแบบเดิมไม่สามารถเตรียมผู้เรียนให้เข้าสู่สภาพแวดล้อมการทำงานได้สำเร็จ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาและการเรียนรู้แบบดังเดิมที่ใช้เวลาเรียนเป็นลำดับขั้นตามระบบการศึกษาเป็นเวลายาวนาน (Eachempati et al., 2017) ปัจจุบัน

จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงของการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดวิธีการ ช่องทาง และรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้วิธีการและกลยุทธ์ในการเรียนรู้ที่ได้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรอง วิธีการเรียนรู้ของตนเอง ตลอดจนสามารถตระหนักรู้ในตนเองและวิเคราะห์ความรู้และทักษะที่ตนเองต้องการจำเป็นในการเรียนรู้ได้ตลอดช่วงชีวิต โดยมีครูผู้สอนเป็นโค้ชและผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Expert Learner) สอดคล้องกับการจัดการศึกษานอกระบบ โดยสถานศึกษาที่ทำหน้าที่จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบ คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต ซึ่งจัดตั้งอยู่ในทุกอำเภอและเขตของประเทศไทยโดยจัดการศึกษานอกระบบตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาพื้นฐานของการศึกษานอกโรงเรียน "คิดเป็น" แต่อย่างไรก็ตามศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นที่ยอมรับอยู่เสมอ จึงต้องอาศัยการบริหารวิชาการ ที่จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างรากฐานการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Expert Learner) ด้วยการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ

นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ได้จากกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสร้างและยืนยันกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากนั้นศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณโดยสร้างแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและนำไปศึกษาระดับกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ/เขตทั้งประเทศ เป็นขั้นการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize) และการกำหนดกรอบปัญหา (Define) จากนั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นขั้นการกำหนดกรอบปัญหา (Define) พัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวิจัยในขั้นตอนนี้ให้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative

Research) โดยการสัมภาษณ์สถานสถานศึกษานอกระบบที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case) ซึ่งเป็นขั้น การระดมสร้างความคิด (Ideate) เพื่อศึกษาหาแนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษานอกระบบตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต และนำผลที่ได้มาสร้างเป็นร่างต้นแบบนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นขั้นการสร้างนวัตกรรมต้นแบบ (Prototype) จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินเพื่อทำการปรับปรุงนวัตกรรมต้นแบบก่อนนำไปรับฟังความคิดเห็นจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นขั้นทดสอบ (Test) ขั้นตอนสุดท้าย

นวัตกรรมนี้จะเป็นกระบวนการการบริหารวิชาการที่ส่งเสริมคุณภาพการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน ครูผู้สอน รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นปัญหาวิจัยและสนใจดำเนินการวิจัยเพื่อให้ทราบถึงความต้องการจำเป็นการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.4.5.3 วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

เพื่อพัฒนาการบริหารวิชาการของนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้มีแนวทางการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียน

4.4.5.4 รายละเอียดนวัตกรรม

นวัตกรรมหลัก นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคล ตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 นวัตกรรมย่อย ดังนี้

นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)

ดังแสดงในแผนภาพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาพที่ 2 ร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคล ตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน ลักษณะของนวัตกรรม : เป็นหลักสูตรที่กำหนดจุดมุ่งหมายและจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง		
วัตถุประสงค์	**แนวทางในการดำเนินการ**	**ตัวชี้วัด**
1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อจัดทำเนื้อหาสาระหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1.1. การพัฒนาหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 1.1.1 สถานศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรตามที่กรมส่งเสริมการเรียนรู้กำหนด โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักปรัชญาคิดเป็นเป็นฐาน 1.1.2 สถานศึกษาดำเนินการร่วมกับครู ผู้เรียน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์สภาพความเปลี่ยนแปลง และความต้องการของผู้เรียนที่จำเป็นในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ รวมถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ 1.1.3 สถานศึกษาร่วมกับครูและผู้เรียนดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เรียนต่อหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เรียนต่อเนื้อหาสาระหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3. ร้อยละของผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ตอบสนองจุดมุ่งหมาย

นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน ลักษณะของนวัตกรรม : เป็นหลักสูตรที่กำหนดจุดมุ่งหมายและจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง		
	1.2 การจัดทำเนื้อหาสาระหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 1.2.1 สถานศึกษาสำรวจความต้องการของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม เพื่อออกแบบและจัดกลุ่มการจัดทำเนื้อหาสาระที่เหมาะสมของผู้เรียนในพื้นที่ 1.2.2 ครูผู้สอนหรือครูแนะแนวดำเนินการประเมินผู้เรียนผู้เรียนก่อนเข้าเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสม เช่น การสัมภาษณ์ การทำแบบประเมิน หรือการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน สำหรับให้คำแนะนำในการวางแผนการเรียน หรือการเลือกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างเหมาะสม	ในการเรียนรู้ของตนเองได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

ลักษณะของนวัตกรรม :

เป็นการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยเรียนสามารถร่วมวางแผนและจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกับครู เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

วัตถุประสงค์	แนวทางในการดำเนินการ	ตัวชี้วัด
1. เพื่อพัฒนาการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	2.1 การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2.1.1 ครูและผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์และจัดทำแผนการเรียนรู้ แยกเป็นรายสัปดาห์และรายภาคเรียน ให้ครบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ 2.1.2 ครูและผู้เรียนร่วมกันปรับปรุงแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน 2.1.3 ครูกับผู้เรียนทำสัญญาการเรียนรู้และทำความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ตามสัญญาให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ 2.1.4 ครูและผู้เรียนร่วมกันผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน 2.1.5 สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อเชิญผู้มีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ เข้ามาร่วมจัดการเรียนรู้	1. ระดับความสำเร็จการพัฒนาการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ระดับความสำเร็จการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน ลักษณะของนวัตกรรม : เป็นการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยเรียนสามารถร่วมวางแผนและจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกับครู เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง		
	ตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน 2.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2.2.1 ครูดำเนินการสำรวจความต้องการในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2.2.2 สถานศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและแสวงหาแนวทางวิธีการ องค์ประกอบที่เหมาะสมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 2.2.3 ครูและผู้เรียนร่วมพิจารณาแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษา 2.2.4 ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียนและแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) ลักษณะของนวัตกรรม : เป็นการวัดและประเมินผลโดยเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำมาทดสอบความรู้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง		
วัตถุประสงค์	**แนวทางในการดำเนินการ**	**ตัวชี้วัด**
1. เพื่อพัฒนาการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1. สถานศึกษาดำเนินการกำหนดแนวทางวิธีการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) โดยพิจารณาจากหลักสูตรแกนกลางที่กรมส่งเสริมการเรียนรู้กำหนด 2. สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแพลตฟอร์มหรือช่องทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนสำหรับให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาเรียนรู้ด้วยตนเองได้ 3. สถานศึกษาดำเนินการตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่รับรองแหล่งเรียนรู้ แพลตฟอร์มหรือช่องทางการเรียนรู้ที่สามารถเทียบโอนได้ 4. สถานศึกษาดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลการรับรองแหล่งเรียนรู้ แพลตฟอร์มหรือช่องทางการเรียนรู้ของภาคีเครือข่ายที่มีความเหมาะสมสามารถเทียบโอนได้ 5. สถานศึกษาจัดทำคู่มือแนวทางและเจ้าหน้าที่สำหรับให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ	1. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เรียนที่เทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) ลักษณะของนวัตกรรม : เป็นการวัดและประเมินผลโดยเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำมาทดสอบความรู้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง		
	เทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank) แก่ผู้เรียนหรือประชาชนที่สนใจ 6. หลังจากผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านแหล่งเรียนรู้ แพลตฟอร์มหรือช่องทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาหรือภาคีเครือข่ายที่ได้รับการรับรองแล้ว ให้สถานศึกษาดำเนินการทดสอบผู้เรียน เพื่อนำไปสะสมหน่วยกิตหรือเทียบโอนหน่วยกิตในการเรียนรู้ต่อไป 7. สถานศึกษาดำเนินการเทียบโอนหน่วยกิตที่ผู้เรียนผ่านการทดสอบ ให้แก่ผู้เรียนเพื่อออกเป็นเอกสารรับรองความรู้ในรายวิชา หรือเพื่อเทียบโอนให้ได้รับคุณวุฒิตามระดับต่อไป	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.4.6 การประเมินร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ฉบับที่ 2)

ร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ฉบับที่ 2) เพื่อประเมินนวัตกรรมการจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 คน ซึ่งพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเห็นด้วยกับนวัตกรรมดังกล่าว แต่มีประเด็นข้อเสนอแนะในการพัฒนานวัตกรรมและผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขรายละเอียดตามตารางที่ 32

ตารางที่ 32 สรุปประเด็นข้อเสนอแนะร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ฉบับที่ 2) จากการประชุมสนทนากลุ่ม

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	รายละเอียดการปรับแก้ไข
ท่านที่ 1	1) การกำหนด Learning Credit Bank System ควรให้สามารถเชื่อมโยงกับระบบ การสอบออนไลน์การประเมินภาคปฏิบัติ หรือจากผลงาน ชิ้นงานได้ 2) Learning Credit Bank System ควรเพิ่มให้ระบบสามารถให้ Automatic feedback ได้ด้วย	1) เพื่อขั้นตอนการเชื่อมโยงกับระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) กับรูปแบบการสอบออนไลน์ การประเมินภาคปฏิบัติ และการประเมินจากผลงาน หรือชิ้นงาน 2) เพิ่มระบบแจ้งผลการผลลัพธ์การเรียนรู้จากการประเมินแก่ผู้เรียน
ท่านที่ 2	1) การจัดทำเนื้อหาสาระหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรมีแบบวัดความถนัดของกลุ่มเป้าหมาย 2) ในกรณีผู้เรียนที่มีศักยภาพที่ต่างกันจำเป็นต้องมีเครื่องมือเสริมศักยภาพของผู้เรียนให้มีความใกล้เคียงกันก่อน	1) เพิ่มขั้นตอนการประเมินจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน 2) เพิ่มขั้นตอนการดำเนินการเพื่อปรับพื้นฐานของกลุ่มผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพใกล้เคียงกันก่อนเริ่มเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	รายละเอียดการปรับแก้ไข
ท่านที่ 3	1) ควรอธิบายนิยามศัพท์ให้มีความเข้าใจและชัดเจนเพิ่มมากขึ้น โดยฉพาะ คำว่า “จุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพ” เช่น บุคคลผู้เรียนรู้อย่างมีจุดหมาย จุดหมายที่ต้องการให้มีคืออะไร ความถนัดของผู้เรียน คืออะไร ถนัดในด้านใด ศักยภาพของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นคืออะไร ลักษณะอย่างไร เป็นต้น	1) เพิ่มคำอธิบายความของ “จุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน” ในลักษณะของนวัตกรรม
ท่านที่ 4	1) นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญ การเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน แนวทางในการดำเนินการข้อ 2.1.3 ครูกับผู้เรียนทำสัญญาการเรียนรู้และทำความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ตามสัญญาให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ ควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าสัญญาการเรียนรู้ คือ ความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ ไม่ใช่การสัญญาว่าจะมาเรียน มาสอบ มาทำกิจกรรม 2) ตัวชี้วัด 1 ระดับความสำเร็จของการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) ควรกำหนดระดับความสำเร็จของการเทียบโอน 3) ถ้าเป็นไปได้อยากให้มีการทดลองใช้ตัวหลักสูตรกับผู้เรียนจริง ๆ	1) เพิ่มรายละเอียดของสัญญาการเรียนรู้ให้ชัดเจนขึ้น 2) ปรับตัวชี้วัดเป็นนวัตกรรมย่อยที่ 3 ตัวชี้วัดที่ 1 เป็น “ระดับความสำเร็จของการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต”
ท่านที่ 5	1) ตัวชี้วัดในนวัตกรรมย่อยที่ 1 มีจำนวน 3 ตัวชี้วัด อาจจะต้องดำเนินการปรับวัตถุประสงค์ให้เพิ่มขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด	1) เพิ่มวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	รายละเอียดการปรับแก้ไข
	2) แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรใช้ชื่อหลักสูตรตนเองโดยอาจจะไม่ต้องอ้างถึงหลักสูตรของ สกร. 3) การใช้คำว่าสิ่งแวดล้อมกับสภาพแวดล้อมควรต้องเป็นคำเดียวกันหรือไม่ 4) ในข้อ 2.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต และข้อ2.2.1 ครูดำเนินการสำรวจความต้องการในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรให้สอดคล้องกันทั้งหมด 5) ตัวชี้วัดในนวัตกรรมย่อยที่ 2 อาจกำหนดให้จะมีการวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มาเรียนแล้วมีความพึงพอใจอย่างไรต่อสภาพแวดล้อมที่จัด 6) นวัตกรรมย่อยที่ 3 เป็นเรื่องขอการวัดและประเมินผล จึงควรเน้น ในส่วนของการดำเนินการทดสอบผู้เรียนเพื่อเทียบโอนหน่วยกิตต้องมีการกำหนดรูปแบบวิธีการที่ชัดเจน ตามวัตถุประสงค์	2) ปรับการอ้างถึงหลักสูตรของ สกร. เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน 3) ปรับคำว่า “จัดสภาพแวดล้อม” เป็น “จัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้” 4) เพิ่มขั้นตอนและรายยละเอียดการดำเนินการทดสอบผู้เรียนเพื่อเทียบโอนหน่วยกิต ให้มีรูปแบบวิธีการที่ชัดเจนมากขึ้น 5) ปรับจาก “ธนาคารเครดิตการเรียนรู้” เป็น “ธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้”
ท่านที่ 6	1) นวัตกรรมย่อยที่ 2 เป็นการจัดการเรียนรู้ควรจะให้เกิดความเชื่อมโยงไปสู่นวัตกรรมย่อยที่ 3 สามารถเชื่อมโยงไปสู่การใช้ธนาคารเครดิตการเรียนรู้ได้อย่างไร	ปรับให้นวัตกรรมที่ 3 เพิ่มเติมขั้นตอน การเชื่อมโยงไปถึงการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้กับของผู้เรียนได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะ จากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน ร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ฉบับที่ 2) มาพัฒนาเป็นนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฉบับสมบูรณ์ดังนี้

4.4.7 นวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตฉบับสมบูรณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาพที่ 3 นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของเรียน

นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคล ตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

(Innovative Academic Management Creating Personalized Lifelong Expert Learner Based on Learner's Purpose, Aptitude and Potential)

ประกอบด้วย 3 นวัตกรรมย่อย ดังนี้

นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมการบริหารหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน เป็นการบริหารการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง
นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการบริหารการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน เป็นการบริหารการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยเรียนสามารถร่วมวางแผนและจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกับครู เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง
นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการบริหารการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เป็นการบริหารการวัดและประเมินผล โดยเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำมาทดสอบความรู้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ความสำคัญและความเป็นมา

นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ได้จากการศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสร้างและยืนยันกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากนั้นศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณโดยสร้างแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและนำไปศึกษาระดับกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ/เขตทั้งประเทศ เป็นขั้นการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize) และการกำหนดกรอบปัญหา (Define) จากนั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นขั้นการกำหนดกรอบปัญหา (Define)พัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวิจัยในขั้นตอนนี้ให้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์สถานสถานศึกษานอกระบบที่มีแนวการปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Case) ซึ่งเป็นขั้น การระดมสร้างความคิด (Ideate) เพื่อศึกษาหาแนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษานอกระบบตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต และนำผลที่ได้มาสร้างเป็นร่างต้นแบบนวัตกรรมการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นขั้นการสร้างนวัตกรรมต้นแบบ (Prototype) จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินเพื่อทำการปรับปรุงนวัตกรรมต้นแบบ ก่อนนำไปรับฟังความคิดเห็นจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นขั้นทดสอบ (Test) ขั้นตอนสุดท้าย

นวัตกรรมนี้จะเป็นกระบวนการการบริหารวิชาการที่ส่งเสริมคุณภาพการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Expert Learner) ให้เป็นผู้เรียนรู้อย่างมีจุดหมายและมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรองในการเรียนรู้ของตนด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดจนสามารถเรียนรู้

ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเองตลอดชีวิต และสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม โดยมีคุณลักษณะ 5 ประการ คือ 1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) 2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) 3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) 4) เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner) 5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) อันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน ครูผู้สอน รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นปัญหาวิจัยและสนใจดำเนินการวิจัยเพื่อให้ทราบถึงความต้องการจำเป็นการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ลักษณะของนวัตกรรม

นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน (Innovative Academic Management Creating Personalized Lifelong Expert Learner Based on Learner’s Purpose, Aptitude and Potential) คือ นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาการบริหารวิชาการโดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนต้องการเรียนเพื่อนำไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือเพื่อไปประกอบอาชีพ และคำนึงถึงความถนัดในการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ถนัดการเรียนรู้จากครูผู้สอน หรือการศึกษาด้วยตนเอง การศึกษาแบบออนไลน์หรือออนไซต์ การศึกษาจากเอกสารหรือการศึกษาจากประสบการณ์ เป็นต้น และคำนึงถึงศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประเมินคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ของผู้เรียนที่อาจพัฒนาต่อไปได้ในด้านต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์เป็นรายบุคคลเพื่อสร้างผู้เรียนให้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง โดยนวัตกรรมนี้เป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

เพื่อพลิกโฉมการบริหารวิชาการของนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ให้มีการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

รายละเอียดของนวัตกรรม

นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน (Innovative Academic Management Creating Personalized Lifelong Expert Learner Based on Learner's Purpose, Aptitude and Potential) ประกอบด้วย 3 นวัตกรรมย่อย ได้แก่

1) นวัตกรรมการบริหารหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

2) นวัตกรรมการบริหารการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

3) นวัตกรรมการบริหารการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)

คำสำคัญ

1. ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) หมายถึง บุคคลผู้เรียนรู้อย่างมีจุดหมายและมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรองในการเรียนรู้ของตนด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดจนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเองตลอดชีวิตและสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม โดยมีคุณลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ 1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) 2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) 3) ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) 4) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) 5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

2. ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) หมายถึง ผู้มีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้อย่างมีความหมายต่อความใฝ่ฝันในชีวิตที่มีคุณค่าในอนาคต

3. ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) หมายถึง ผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่หลากหลายและกว้างแบบบูรณาการ มีไหวพริบในการนำไปประยุกต์หรือใช้ในชีวิตจริง หรือในบริบทที่แตกต่างได้อย่างเหมาะสม

4. ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) หมายถึง ผู้เข้าใจสภาพแวดล้อมและความต้องการจำเป็นของการเรียนรู้ ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม สามารถเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ หรือมีความฉลาดรู้ในการเรียนรู้ (learn smarter) อย่างที่มีคุณค่า

5. ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการใคร่ครวญตรวจสอบสิ่งที่เรียนรู้ เพื่อตั้งคำถามและหาคำตอบที่หลากหลาย ตลอดจนคิดทบทวนเพื่อพัฒนาและแก้ไขกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของตน

6. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการริเริ่มและดำเนินการวางแผนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความรับผิดชอบต่อชุมชนสังคมและโลก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมการบริหารหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

ลักษณะของนวัตกรรม :

เป็นการบริหารการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

วัตถุประสงค์	แนวทางในการดำเนินการ	ตัวชี้วัด
1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อจัดทำเนื้อหาสาระหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3. เพื่อพัฒนาผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ตอบสนองจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองได้	**1.1. การพัฒนาหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 1.1.1 สถานศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักปรัชญาคิดเป็นเป็นฐาน 1.1.2 สถานศึกษาดำเนินการร่วมกับครูผู้เรียน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์สภาพความเปลี่ยนแปลง และความต้องการของผู้เรียนที่จำเป็นในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ รวมถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถออกแบบและวางแผนกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของตนเองได้ 1.1.3 สถานศึกษาร่วมกับครูและผู้เรียนดำเนินการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของ	1. ระดับความสำเร็จการพัฒนาหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ระดับความสำเร็จการจัดทำเนื้อหาสาระหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3. ร้อยละของผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ตอบสนองจุดมุ่งหมาย

นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมการบริหารหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

ลักษณะของนวัตกรรม :

เป็นการบริหารการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

วัตถุประสงค์	แนวทางในการดำเนินการ	ตัวชี้วัด
	ผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตนเอง **1.2 การจัดทำเนื้อหาสาระหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 1.2.1 สถานศึกษาสำรวจความต้องการของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม เพื่อออกแบบและจัดกลุ่มการจัดทำเนื้อหาสาระที่เหมาะสมของผู้เรียนในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาไหวพริบให้กับผู้เรียนเพื่อสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันได้ 1.2.2 ครูผู้สอนหรือครูแนะแนวดำเนินการประเมินผู้เรียนผู้เรียนก่อนเข้าเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสม เช่น การสัมภาษณ์ การทำแบบประเมิน หรือการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน	ในการเรียนรู้ของตนเองได้

นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมการบริหารหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

ลักษณะของนวัตกรรม :

เป็นการบริหารการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

วัตถุประสงค์	แนวทางในการดำเนินการ	ตัวชี้วัด
	สำหรับให้คำแนะนำในการวางแผนการเรียน หรือการเลือกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีจุดหมายการเรียนรู้ สามารถวางแผนกลยุทธ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความเข้าใจในข้อกำหนดในการประเมินผลการเรียนรู้ตามรายวิชา	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการบริหารการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

ลักษณะของนวัตกรรม :

เป็นการบริหารการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยเรียนสามารถร่วมวางแผนและจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกับครู เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

วัตถุประสงค์	แนวทางในการดำเนินการ	ตัวชี้วัด
1. เพื่อพัฒนาการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	**2.1 การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 2.1.1 ครู วิเคราะห์ ประเมินผู้เรียนและจัดทำแผนการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียนแยกเป็นรายสัปดาห์และรายภาคเรียน ให้ครบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ 2.1.2 ครูและผู้เรียนร่วมกันปรับปรุงแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน 2.1.3 ครูกับผู้เรียนทำสัญญาการเรียนรู้เพื่อสร้างเป้าหมายร่วมกันในการจัดการเยนรู้และทราบถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียน 2.1.4 ครูกับผู้เรียนร่วมทำความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ตามสัญญาการเรียนรู้และแจ้งผู้ปกครองทราบด้วยในกรณีที่ผู้เรียนมีผู้ปกครอง 2.1.5 ครูและผู้เรียนร่วมกันผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตาม	1. ระดับความสำเร็จการพัฒนาการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ระดับความสำเร็จการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการบริหารการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

ลักษณะของนวัตกรรม :

เป็นการบริหารการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยเรียนสามารถร่วมวางแผนและจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกับครู เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

วัตถุประสงค์	แนวทางในการดำเนินการ	ตัวชี้วัด
	จุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน 2.1.6 โดยการร่วมมือระหว่างครูและผู้เรียนข้างต้น ต้องมุ่งเน้นเพื่อให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับจุดมุ่งหมายของตน ตลอดจนส่งเสริมให้ผผู้เรียนสามารถวางแผนและไตร่ตรองการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2.1.5 สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อเชิญผู้มีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ เข้ามาร่วมจัดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายความถนัดและศักยภาพของผู้เรียน 2.1.6 สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ก่อนเข้าเรียนให้กับผู้เรียน เพื่อปรับพื้นฐานของผู้เรียนให้มีสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ **2.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต**	

นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการบริหารการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

ลักษณะของนวัตกรรม :

เป็นการบริหารการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยเรียนสามารถร่วมวางแผนและจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกับครู เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

วัตถุประสงค์	แนวทางในการดำเนินการ	ตัวชี้วัด
	2.2.1 ครูดำเนินการสำรวจความต้องการในการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2.2.2 สถานศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและแสวงหาแนวทางวิธีการ องค์ประกอบที่เหมาะสมในการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้ถึงจุดหมายในการเรียนของตนเอง 2.2.3 ครูและผู้เรียนร่วมพิจารณาแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนออกแบบกลยุทธ์ในการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของตน 2.2.4 ดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียนและแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้ที่จำเป็นและกว้างขวาง รวมถึงสามารถสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนได้	

นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการบริหารการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)

ลักษณะของนวัตกรรม :

เป็นการบริหารการวัดและประเมินผล โดยเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำมาทดสอบความรู้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

วัตถุประสงค์	แนวทางในการดำเนินการ	ตัวชี้วัด
1. เพื่อพัฒนาการเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้(Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้(Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	**3.1 การพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)** 3.1.1 สถานศึกษาดำเนินการกำหนดแนวทางวิธีการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) โดยพิจารณาจากหลักสูตรแกนกลางกระทรวงศึกษาธิการกำหนด 3.1.2 สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแพลตฟอร์มหรือช่องทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนสำหรับให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาเรียนรู้ด้วยตนเองได้ โดยเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนออกแบบแผนกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของตนเอง 3.1.3 การพัฒนาแพลตฟอร์มหรือช่องทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ต้อง	1. ระดับความสำเร็จของการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เรียนที่เทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้(Learning Credit Bank System) เพื่อสร้าง

นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการบริหารการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)

ลักษณะของนวัตกรรม :

เป็นการบริหารการวัดและประเมินผล โดยเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำมาทดสอบความรู้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

วัตถุประสงค์	แนวทางในการดำเนินการ	ตัวชี้วัด
	สามารถให้ผู้เรียนทดสอบผ่านระบบออนไลน์ หรือประเมินภาคปฏิบัติ หรือประเมินจากผลงานได้ และต้องสามารถสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้จากการประเมินแก่ผู้เรียนได้ 3.1.4 สถานศึกษาดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลการรับรองแหล่งเรียนรู้ แพลตฟอร์มหรือช่องทางการเรียนรู้ของภาคีเครือข่ายที่มีความเหมาะสมสามารถเทียบโอนได้ 3.1.5 สถานศึกษาจัดทำระบบคลังข้อมูลเพื่อบันทึกข้อมูลการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) ของผู้เรียนรายบุคคล 3.1.6 สถานศึกษาจัดทำคู่มือแนวทางและเจ้าหน้าที่สำหรับให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนรู้และ	ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการบริหารการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)

ลักษณะของนวัตกรรม :

เป็นการบริหารการวัดและประเมินผล โดยเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำมาทดสอบความรู้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

วัตถุประสงค์	แนวทางในการดำเนินการ	ตัวชี้วัด
	ประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank) แก่ผู้เรียนหรือประชาชนที่สนใจ **3.2 การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่ระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)** 3.2.1 ผู้เรียนที่ประสงค์จะเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่ระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) แจ้งความประสงค์เทียบโอนหน่วยกิตแก่สถานศึกษา โดยแจ้งความประสงค์การเทียบโอนได้ตลอดเวลา 3.2.2 สถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่กำกับดูแลการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และรับรองแหล่งเรียนรู้หรือแพลตฟอร์มหรือช่องทางการเรียนรู้ที่สามารถเทียบโอนได้	

นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการบริหารการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)

ลักษณะของนวัตกรรม :

เป็นการบริหารการวัดและประเมินผล โดยเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำมาทดสอบความรู้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

วัตถุประสงค์	แนวทางในการดำเนินการ	ตัวชี้วัด
	3.2.3 สถานศึกษาดำเนินการทดสอบผู้เรียนเพื่อประเมินผลก่อนนำไปสะสมหน่วยกิตหรือเทียบโอนหน่วยกิตในการเรียนรู้เรียนหรือที่ประสงค์จะเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ โดยผู้เรียนที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านแหล่งเรียนรู้แพลตฟอร์มหรือช่องทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาหรือภาคีเครือข่ายที่ได้รับการรับรองแล้ว เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตัวเองได้ และใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายในการสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ ได้แก่ วิธีการสัมภาษณ์ การประเมินผลงาน หรือวิธีการอื่นที่เหมาะสมนอกจากการทดสอบเพื่อเทียบโอนก็ได้ 3.2.4 สถานศึกษาดำเนินการเทียบโอนหน่วยกิตที่ผู้เรียนผ่านการทดสอบให้แก่ผู้เรียนเพื่อออกเป็นเอกสารรับรองความรู้ใน	

นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการบริหารการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)

ลักษณะของนวัตกรรม :

เป็นการบริหารการวัดและประเมินผล โดยเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำมาทดสอบความรู้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

วัตถุประสงค์	แนวทางในการดำเนินการ	ตัวชี้วัด
	รายวิชา หรือเพื่อเทียบโอนให้ได้รับคุณวุฒิตามระดับต่อไป	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) เพื่อศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ/เขต สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั่วประเทศ จำนวน 928 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 280 แห่งเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยผู้ให้ข้อมูลคือผู้เรียนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ/เขต แห่งละ 15 คน และแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 1 คน และครู กศน. ตำบล จำนวน1 คน แห่ง 3 คน เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และความต้องการจำเป็นการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Modified Priority Needs Index: $PNI_{modified}$) จากนั้นจึงศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพกับสถานศึกษาต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Cases) โดยการเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 แห่ง เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อระดมความคิดในการพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์การบริหารวิชาการตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบกึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำมาสร้างเป็นข้อสรุปที่ได้จากการสัมภาษณ์และเป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากนั้นจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย นักวิชาการ ผู้บริหาร ครู และผู้เรียน ประเมินความเหมาะสมและควาเป็นไปได้ก่อน จะนำไปประเมินโดยวิธีการประชุมสนทนากลุ่มอีกครั้งหนึ่ง โดยเครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฉบับที่ 1 และแบบประเมินร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฉบับที่ 2 โดยมีรายละเอียดสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.1 กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ได้แนวคิดในการวิจัย เบื้องต้น จากนั้นนำข้อค้นพบเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาเป็นร่างกรอบแนวคิดและประเมิน ความเหมาะสมของร่างกรอบแนวคิด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน นำผลการประเมินความ เหมาะสมของร่างกรอบแนวคิดในการวิจัย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิ พัฒนากรอบ แนวคิดและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย (1) การพัฒนาหลักสูตร (2) การจัดการเรียนรู้ และ (3) การวัดและประเมินผล

2) กรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย (1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) (2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) (3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) (4) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner) (5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

5.1.2 ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 3.72, S.D. = 0.91) และเมื่อพิจารณาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในแต่ละคุณลักษณะ พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับสูง

โดยองค์ประกอบความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สูงสุด คือ ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.92) รองลงมา คือ ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง ($\bar{X}$ = 3.69, S.D. = 0.92) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ ($\bar{x}$= 3.66, S.D. = 0.91) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 0.91) และผู้เรียนอย่างไตร่ตรองต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 0.91) ตามลำดับ

5.1.3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นตามลำดับดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.121) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดลำดับแรก โดยด้านการวัดและประเมินผล ($PNI_{modified}$ = 0.112) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาลำดับสอง และด้านการจัดการเรียนรู้อันดับสามตามลำดับ ($PNI_{modified}$ = 0.111) โดยมีรายละเอียดดังนี้

การพัฒนาหลักสูตร พบว่าองค์ประกอบด้านการจัดทำเนื้อหาสาระ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดลำดับแรก ($PNI_{modified}$ = 0.122) และด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.118) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาลำดับสองเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบย่อย มีผลดังนี้ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พบว่าคุณลักษณะด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.134) และผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.101) และการจัดทำเนื้อหาสาระ พบว่าคุณลักษณะด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.140) และผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.107)

การจัดการเรียนรู้ พบว่าองค์ประกอบด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดลำดับแรก ($PNI_{modified}$ = 0.118) ด้านการวางแผนและจัดการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาลำดับสอง ($PNI_{modified}$ = 0.115) และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.103) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบย่อย มีผลดังนี้ การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ พบว่าผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) และด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดเท่ากัน ($PNI_{modified}$ = 0.123) ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) และผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent

learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุดเท่ากัน ($PNI_{modified}$ = 0.114) การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.127) และผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.108) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.109) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.094)

การวัดและประเมินผล พบว่าองค์ประกอบด้านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดลำดับแรก ($PNI_{modified}$ = 0.118) และด้านการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาลำดับสอง ($PNI_{modified}$ = 0.106) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบย่อย มีผลดังนี้ การกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล พบว่า ผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด ($PNI_{modified}$ =0.112) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.097) การเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ พบว่า ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.127) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.106)

5.1.4 นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นนวัตกรรมที่ได้มาจากการศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากนั้น ศึกษาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีผู้เรียนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต เป็นผู้ตอบแบบประเมิน และศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยมีผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต ข้าราชการครู และครู กศน.ตำบล เป็นผู้ให้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม นำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้มาเพื่อทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย

(Empathize) และนำมาวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งเพื่อกำหนดกรอบปัญหา (Define) จากนั้นจึงนำปัญหาที่ค้นพบไปศึกษาวิธีการบริหารวิชาการของสถานศึกษาต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ (Interesting Cases) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบคือ เป็นศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ผู้เรียนมีระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด หรือสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์หรือมีนโยบายการบริหารเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือที่ได้รับรางวัล หรือ ได้รับการยอมรับในด้านเสริมสร้างความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในวงกว้าง เป็นการระดมสร้างความคิด (Ideate) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนดังกล่าวมาออกแบบเป็นร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฉบับที่ 1 ซึ่งเป็นขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมต้นแบบ (Prototype) จากนั้นนำนวัตกรรมต้นแบบที่ออกแบบได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้องและความเป็นไปได้ จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงยกร่างเป็นร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฉบับที่ 2 ซึ่งเป็นขั้นตอนของการทดสอบ (Test) เพื่อปรับปรุงให้เป็นนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ โดยการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้เป็นการพัฒนาการบริหารวิชาการ ในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต นำไปสู่การสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม และร่วมพัฒนาประเทศชาติต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ชื่อนวัตกรรม: นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน (Innovative Academic Management Creating Personalized Lifelong Expert Learner Based on Learner's Purpose, Aptitude and Potential)

2) วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม: เพื่อพลิกโฉมการบริหารวิชาการของนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้มีนวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

3) รายละเอียดของนวัตกรรม: ประกอบด้วย 3 นวัตกรรมย่อย ได้แก่

นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมการบริหารหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน เป็นการบริหารการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการบริหารการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน เป็นการบริหารการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยเรียนสามารถร่วมวางแผนและจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกับครู เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการบริหารการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เป็นการบริหารการวัดและประเมินผล โดยเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำมาทดสอบความรู้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4) แผนภาพนวัตกรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล จากผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นว่าเป็นกรอบที่มีความเหมาะสมตาม องค์ประกอบของขอบข่ายงานวิชาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยกรอบแนวคิด ดังกล่าวได้มาจากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารวิชาการของนักวิชาการที่ได้รับการยอมรับและศึกษาเอกสารทางวิชาการเพิ่มเติมจากหลายแหล่งที่มาแสดงให้เห็นว่า กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ วลีรัตน์ ฉิมน้อย (2562) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาที่ เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก และผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการวางแผนพัฒนางาน วิชาการให้มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับ Fry, Ketteridge, and Marshall (2009) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด

กรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย (1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) (2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) (3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) (4) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner) และ(5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) โดยผู้วิจัยศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ซึ่ง ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสม โดยกรอบแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้มาจากข้อมูลทางวิชาการและการศึกษางานวิจัยที่หลากหลาย และยังพบว่ากรอบแนวคิดดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ Ertmer & Newby (1996) กล่าวว่า ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ หมายถึง คนที่แสดงการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรอง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความรู้และทักษะที่ผู้เรียนมีหรือขาดหายไป และใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เหล่านั้น นอกจากนี้กรอบแนวคิดดังกล่าวยังสอดคล้องกับ Meyer, Rose, & Gordon (2014) กล่าวว่า ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่ต้องการเรียนรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจ บุคคลที่รู้วิธีเรียนรู้ โดยมีการวางแผนกลยุทธ์และการกำหนดเป้าหมายและเป็นบุคคลที่เตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีไหวพริบและมีความรู้หากพิจารณากระบวนการของการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่าผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ต้อง 1) มีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจ 2) มีไหวพริบและมีความรู้ และ3) มีกลยุทธ์และการกำกับเป้าหมาย

5.2.2 ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.72, S.D. = 0.91) และเมื่อพิจารณาระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในแต่ละคุณลักษณะ พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาจำแนกตามองประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในแต่ละคุณลักษณะ พบว่าความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สูงสุด คือ ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.92) รองลงมา

คือ ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง ($\bar{X}$= 3.69, S.D. = 0.92) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 3.66, S.D. = 0.91) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 0.91) และผู้เรียนอย่างไตร่ตรองต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 0.91) ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นว่าเมื่อวิเคราะห์ตามองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.92)

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นผู้ที่มีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ อาจเป็นเพราะผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่และเข้ามาเรียนด้วยความต้องการของตนเองโดยแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายอยู่แล้วว่าต้องการเรียนไปเพื่ออะไร รู้ว่าตนต้องการจะเรียนรู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และการมีจุดมุ่งหมายในการเรียนจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของตนเองได้ สอดคล้องกับ Meyer, Rose, & Gordon (2014) ที่อธิบายถึง ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่ต้องการเรียนรู้โดยมีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจ บุคคลที่รู้วิธีเรียนรู้โดยมีการวางแผนกลยุทธ์และการกำหนดเป้าหมายและเป็นบุคคลที่เตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีไหวพริบและมีความรู้หากพิจารณากระบวนการของการเรียนรู้ และสอดคล้อง Betsy Ng (2019) ที่อธิบายการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าเป็นการเรียนรู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดอายุขัยหรือชีวิต หรือที่เรียกว่าการเรียนรู้เพื่อชีวิต โดยผู้เรียนมี แรงจูงใจในการเรียนรู้และความสามารถในการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การเรียนรู้อย่างประสบความสำเร็จ ผู้เรียนตลอดชีวิตมีแรงจูงใจและควบคุมตนเองด้วยการเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถสัมผัสได้ถึงความเป็นอิสระและความสุขของการเรียนรู้ที่มีอยู่ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสอดคล้องกับ กนกกร กมลเพ็ชร (2562) กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจของตนเอง รู้เป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง และสามารถแสวงหาความรู้นั้นจากเรียนรู้นั้นอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตต่ำที่สุด คือ ผู้เรียนอย่างไตร่ตรองที่สุด ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 0.91) ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่สามารถตรวจสอบและประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้ อาจเป็นเพราะว่าการจัดเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในปัจจุบันยังยึดครูเป็นศูนย์กลางและใช้รูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ที่ไม่ยืดหยุ่นเป็นหลัก เช่น เน้นการใช้ข้อสอบเพื่อประเมินผู้เรียนเป็นหลัก และการประเมินไม่ได้เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้แต่เป็นการประเมินเพื่อวัดผลว่าผ่านหรือไม่เท่านั้น สถานศึกษาจึงควรปรับวิธีการในการจัดการเรียนการรู้และการประเมินผลให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้วิธีการประเมิน

ที่หลากหลาย และใช้การประเมินเพื่อผลสะท้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนา สอดคล้องกับ Eberle (2009) กล่าวว่าการประเมินควรเป็นรูปแบบที่วัดได้ โดยประเมินจากความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงผู้เรียนบรรลุความสามารถตามที่ต้องการหรือไม่ โดยสามารถประเมินได้หลายวิธี เป็นการประเมินที่ยืดหยุ่นและผู้เรียนมีส่วนร่วม กระบวนการดังกล่าวส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถวางแผนกลยุทธ์ในการเรียนรู้และไตร่ตรองกระบวนการเรียนของตนเองได้ มุ่งเน้นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน และสอดคล้องกับ Zimmerman (2000) ยืนยันว่าแผนการเรียนรู้ที่เชี่ยวชาญ กำหนดเป้าหมาย จัดระเบียบ ตรวจสอบตนเอง และประเมินตนเองในจุดต่าง ๆ ในระหว่างกระบวนการได้มาซึ่งความรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดอภิปัญญาซึ่ง Ericson, B.J. et al (2017) กล่าวว่า ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้คือผู้เรียนที่ตระหนักรู้อภิปัญญาในกระบวนการเรียนรู้ของตน สอดคล้องกับ Fleur et al. (2021) ที่กล่าวว่าอภิปัญญา หมายถึง ความคิดเกี่ยวกับความคิด (thinking about thinking) หรือความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิด และเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้และการศึกษา

5.2.3 ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมคือ 0.115 เมื่อพิจารณาตามขอบข่ายการบริหารวิชาการ พบว่า มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผนวกกับการพิจารณาตามขอบข่ายการบริหารวิชาการ พบว่า ในด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และขอบข่ายการบริหารวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่าองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) และด้านผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner) มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด จึงมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตร รายข้อย่อย การจัดทำเนื้อหาสาระ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า ด้านผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีความเชื่อว่า การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ยังไม่มีความชัดเจนหรือการพัฒนาหลักสูตรไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถวางแผนออกแบบกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างเต็มที่

การพัฒนาหลักสูตรจึงควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับความต้องการหรือจุดมุ่งหมายของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้ของตนได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด Halsall et al. (2016) ที่อธิบายว่า การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะเกิดจากนักเรียนและครูร่วมมือกันในการเรียนรู้ โดยที่นักเรียนจะเป็นผู้ที่แสดงว่าต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งใดและวิธีการใด นักเรียนจะเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้มากกว่าครูหรือหลักสูตร ดังนั้นหลักสูตรจะต้องมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามการเรียนรู้ของนักเรียน โดยนักเรียนจะเป็นผู้สร้างเส้นทางการเรียนรู้ และบริบทสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ต้องการ สอดคล้องกับ Blaschke (2012) ได้อธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรว่า หลักสูตรแบบยืดหยุ่นในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกำหนดเองนั้น ผู้เรียนจะเป็นผู้ขับเคลื่อนในการสร้างหลักสูตรที่ยืดหยุ่น โดยจะสร้างแผนที่การเรียนรู้และผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นเสมือนเข็มทิศนำทาง หลักสูตรแบบยืดหยุ่นจะปรับเปลี่ยนและพัฒนาตามความต้องการของผู้เรียน

จะเห็นได้ว่า **การจัดทำเนื้อหาสาระ** จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถวางแผนออกแบบกลยุทธ์การเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำหลักสูตรโดยเฉพาะการจัดทำเนื้อหาสาระผู้บริหารควรให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบสอดคล้องกับ Blaschke (2016) ที่ได้อธิบายถึงแนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (human agency or learner-centeredness) ผู้เรียนจะเป็นผู้ขับเคลื่อนการเรียนรู้ของตนและมีอิสระอย่างมากซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถเพิ่มมากขึ้น ถือเป็นการส่งเสริมและพัฒนาแรงจูงใจในตนเองผู้เรียนจะเกิดความรับผิดชอบ และเป็นผู้กำหนดสิ่งที่จะเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้

ด้านการวัดและประเมินผล รายข้อย่อย การเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตพบว่า ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) และผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner) มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเท่ากัน ผลการวิจัยดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความเชื่อว่าการวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่สามารถสร้างผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) และผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner) การประเมินจึงควรมีรูปแบบที่หลากหลายและสามารถวัดได้จริง สอดคล้องกับ Eberle (2009) กล่าวว่าการประเมินควรเป็นรูปแบบที่วัดได้ โดยประเมินจากความเข้าใจในเนื้อหา รวมถึงผู้เรียนบรรลุความสามารถตามที่ต้องการหรือไม่ โดยสามารถประเมินได้หลายวิธี เป็นการประเมินที่ยืดหยุ่นและผู้เรียนมีส่วนร่วม กระบวนการดังกล่าวส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถวางแผนกลยุทธ์ในการเรียนรู้และไตร่ตรองกระบวนการเรียนของตนเองได้ มุ่งเน้นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ Blaschke (2012) กล่าวว่า

การประเมินผลควรเป็นการประเมินแบบยืดหยุ่น ซึ่งผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการประเมินของตนเอง ผู้เรียนสามารถจัดการและเจรจาแนวทางการประเมินที่ตนเองกำหนด โดยการประเมินนี้เป็นการปรับปรุงแรงจูงใจในการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

จะเห็นได้ว่า **การเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์** ซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลที่เป็นรูปแบบหนึ่งของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่สามารถสร้างผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) และผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (Reflective learner) ได้ การเทียบโอนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไม่มีความยืดหยุ่น และมีข้อจำกัดหลายประการ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถวางกลยุทธ์ในการเรียนรู้และไตร่ตรองการเรียนรู้ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรพัฒนาการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้นผ่านการเทียบเคียงจากการเรียนในรูปแบบที่หลากหลาย การรับรองความรู้ของบุคคลและและจากหน่วยงานหรือสถามศึกษาอื่นที่มีคุณภาพ ตลอดจนนำไปสะสมหน่วยกิต เป็นระบบธนาคารหน่วยกิตมาเพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพหรือเพื่อการศึกษาต่อในอนาคต สอดคล้องกับ Park et al. (2019) ซึ่งได้อธิบายว่าระบบธนาคารหน่วยกิต (The Academic Credit Bank System) มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มพูนโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบที่ยืดหยุ่นและขยายโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับพิณสุดา สิริธรังศรี (2559) ที่ได้อธิบายว่า ระบบสะสมความรู้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียนรู้และประสบการณ์การทำงานหรืออาชีพที่สะสมไว้ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย มาเทียบโอนกันได้เพื่อการเรียนรู้และการทำงานหรืออาชีพ

ด้านการจัดการเรียนรู้ รายข้อย่อย การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีความเชื่อว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ยังไม่สามารถส่งเสริมทำให้ผู้เรียนออกแบบกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของตนเองได้ การดำเนินการโดยครูผู้สอนหรือสถานศึกษาเป็นหลัก ไม่สามารถตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดบรรยากาศนอกจากต้องให้เหมาะสมกับการเรียนรู้แล้ว ยังต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนมีแรงบันดาลใจต้องการจะเรียนรู้ด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ วีซานา อับดุลเลาะ และวุฒิชัย เนียมเทศ (2020) ซึ่งได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านกายภาพทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียนควรจัดให้มีความเหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ ส่วนด้านจิตวิทยานั้น ควรสร้างสภาพแวดล้อมในการส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดี ความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีแรงบันดาลใจและมีความรู้สึกที่ดีจนนำไปสู่การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นว่า **การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้** โดยการออกแบบและจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้เรียน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับ Elizabeth (2017) ซึ่งได้อธิบายกลยุทธ์และวิธีการจัดการเรียนรู้โดยการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนที่เชี่ยวชาญผ่านการมีส่วนร่วมและแรงจูงใจส่วนบุคคล ปรับเปลี่ยนการสอนในรูปแบบเดียวที่ใช้กับผู้เรียนทุกคน ปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับผู้เรียนในทุกรูปแบบ เพิ่มโอกาสการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้สามารถเข้าถึงได้ต้องยอมรับความหลากหลายและผันแปรของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Blaschke and Hase (2015) ได้อธิบายถึงการออกแบบและพัฒนาสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ การร่วมมือ (Collaboration) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากกันและกันได้ การทำงานร่วมกันเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาและสร้างองค์ความรู้ของตนเองโดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ โดยมีการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและทดลองโดยการลองผิดลองถูก ผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ชในระหว่างกระบวนการทำงานร่วมกันโดยให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าด้วยกัน โดยผู้สอนจะช่วยแนะนำเมื่อมีความจำเป็น

จะเห็นว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าใกล้เคียงกันมาก อาจเป็นเพราะครูผู้สอนไม่มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มากไปกว่านั้นการวัดและประเมินผลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่มีเครื่องมือในการวัดผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพียงพอ สอดคล้องกับการศึกษาของมัทธนา คงทวีบุญ และสนิท หาจัตุรัส (2563) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูผู้สอนไม่มีความรู้ในด้านการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเท่าที่ควร ครูบางท่านไม่เข้าใจในการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และไม่มีเครื่องมือวัดผลกลางภาคเรียนที่เป็นแกนกลาง จึงทำให้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการวัดและประเมินผลและด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าสูงใกล้เคียงกัน

5.2.4 นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน (Innovative Academic Management

Creating Personalized Lifelong Expert Learner Based on Learner's Purpose, Aptitude and Potential) พบว่า

นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมการบริหารหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นการบริหารการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร ทั้งการร่วมกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดทำเนื้อหาสาระ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนได้ แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของตนเองได้ รวมถึงสามารถวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิด Heutagogy ที่อธิบายศาสตร์การสอบรูปแบบใหม่ที่สามารถเสริมสร้างประสบการณ์ของนักเรียนเพื่อพร้อมรับต่อการโลกแห่งการทำงาน หรือการดำเนินชีวิต และช่วยส่งเสริมความสามารถของครู ซึ่งเน้นย้ำว่าการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะเกิดจากนักเรียนและครูร่วมมือกันในการเรียนรู้ โดยทีนักเรียนจะเป็นผู้ที่แสดงว่าต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งใดและวิธีการใด (Halsall et al., 2016) นักเรียนจะเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้มากกว่าครูหรือหลักสูตร ดังนั้นหลักสูตรจะต้องมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนจะเป็นผู้สร้างเส้นทางการเรียนรู้ และบริบทสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ต้องการ (Blaschke and Hase, 2015) และสอดคล้องกับแนวคิดอารยสถาปัตย์การเรียนรู้ (Universal Design for Learning หรือ UDL) ซึ่งเป็นวิธีการใหม่ของการจัดหลักสูตร (เป้าหมาย อุปกรณ์ วิธีการ และการประเมินผล) ที่วางพื้นฐานไว้เป็นอย่างดีด้วยความเชื่อที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และควรนำจุดแข็งและ จุดอ่อนที่แตกต่างกันเข้ามาใช้ในการจัดการชั้นเรียน โดย แนวคิดในการออกแบบหลักสูตร โดยคำนึงถึงความหลากหลายของผู้เรียนเป็นหลัก และสนับสนุนการออกแบบหลักสูตรต่าง ๆ ที่มีความยืดหยุ่นและมีความสะดวกต่อการตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน (Rose & Meyer, 2002)

นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการบริหารการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน เป็นการบริหารการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยเรียนสามารถร่วมวางแผนและจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกับครู เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียน

ที่พึ่งตนเอง โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ ทั้งการวางแผนวางแผนและจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนได้แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้เรียนสัญญาการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอน และมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และร่วมออกแบบการจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำตนเองในการเรียนรู้และที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Thomas, Angela Falter (2015) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสามารถเพิ่มแรงจูงใจและเพิ่มความหลากหลายและความสนใจสามารถรวมความชอบของนักเรียนได้โดยอนุญาตให้พวกเขาเลือกว่าต้องการแสดงการเรียนรู้อย่างไร หากครูเป็นผู้กำหนดการเรียนรู้ สมองของนักเรียนจะไม่ประมวลผลหรือเก็บข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อพวกเขามีส่วนร่วมทางจิตใจและเมื่อพวกเขามีส่วนร่วมในกระบวนการสอบสวน การตีความ การสอบสวน และการค้นพบ ผ่านการอำนวยความสะดวก การสร้างแบบจำลอง และโอกาสในการเลือก ครูสามารถส่งเสริมให้นักเรียนกลายเป็นผู้เรียนตลอดชีวิตได้ในท้ายที่สุด และสอดคล้องกับ Blaschke and Hase (2015) ได้อธิบายกระบวนออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด heutagogy โดยมีขั้นตอนสำคัญคือการกำหนดสัญญาการเรียนรู้ (Learning Contract) ซึ่งผู้เรียนและผู้สอนจะทำงานร่วมกันเพื่อระบุความต้องการในการเรียนรู้และผลลัพธ์ ผู้เรียนต้องการเรียนรู้อะไร และผลลัพธ์ของการเรียนรู้ควรเป็นอย่างไร นอกจากนี้ควรคำนึงถึงผลการเรียนรู้ของหลักสูตรหรือโปรแกรมเฉพาะที่อาจจำเป็นในสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาด้วย และสอดคล้องกับ Dick (2013) ได้ระบุปัจจัยในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ 3 ประการ ได้แก่ ความท้าทาย ความเป็นอิสระ และการสนับสนุน เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้ประสบความสำเร็จในกระบวนการออกแบบนี้ผู้สอนต้องสร้างสิ่งที่ท้าทาย สิ่งนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้และมีคุณค่า โดยให้ผู้เรียนมีอิสระมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนและผู้สอนบรรลุข้อตกลงในการออกแบบการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนหรือผู้สอนสามารถเลือกสื่อการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ของตน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนและผู้สอนจะต้องคัดเลือกผู้ที่สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้และเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการ

นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการบริหารการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เป็นการบริหารการวัดและประเมินผล โดยการพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) และเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารหน่วยกิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำมาทดสอบความรู้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และ

มีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง โดยเป็นการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเลือกกลยุทธ์การเรียนรู้ของตนเองได้ เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การสะสมหน่วยกิตจากการทดสอบความรู้ในรูปแบบที่หลากหลายรวมถึงการสะท้อนผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบเพื่อใช้ปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองตลอดเวลา แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย การสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ จะทำให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงกลยุทธ์ในการเรียนรู้ให้เหมาะสมเพื่อให้เป้าหมายในการเรียนรู้สามารถสำเร็จได้ตามจุดมุ่งหมายของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Park et al. (2019) ซึ่งได้อธิบายว่าระบบธนาคารหน่วยกิต (The Academic Credit Bank System) มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มพูนโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบที่ยืดหยุ่นและขยายโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ พิณสุดา สิริธรังศรี (2559) ที่ได้อธิบายว่า ระบบสะสมความรู้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียนรู้และประสบการณ์การทำงานหรืออาชีพที่สะสมไว้ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย มาเทียบโอนกันได้เพื่อการเรียนรู้และการทำงานหรืออาชีพ

นอกจากนั้นจะเห็นว่าการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feed back) หรือการสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อใช้พัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นมีความสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมากสอดคล้องกับ Blaschke (2016) ได้อธิบายว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นแบบการเรียนรู้แบบไม่คงที่ (non-linear learning) ผู้เรียนจะกำหนดเส้นทางการเรียนรู้ที่แตกต่างในแต่ละบุคคล ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้จากการค้นพบ การตีความ และการสร้างความรู้ใหม่ ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีการสะท้อนตนเอง (self-reflection) ซึ่งเป็นการที่ผู้เรียนจะไตร่ตรองความรู้ใหม่และวิธีการที่ได้รับความรู้นั้น เพื่อเตรียมพร้อมรับกับสภาพแวดล้อมที่ต้องเจอ เมื่อเจอสถานการณ์หรือเหตุการณ์ในอนาคตผู้เรียนจะใช้สิ่งที่เคยเรียนรู้ประกอบการตัดสินใจหรือพิจารณาจากประสบการณ์ที่เคยใช้ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยที่จะมีการพัฒนาปรับปรุงเพื่อนำความรู้ไปใช้ต่อไปในอนาคต และสอดคล้องกับ Yimer (2004) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนจะใช้อภิปัญญา (metacognition) ซึ่งเป็นความสามารถของบุคคลที่มีต่อกระบวนการคิดของตนเอง รู้ว่าอะไรที่เหมาะสมกับตนเองในการเรียนรู้ สามารถเลือกกลวิธี ในการวางแผน กำกับควบคุม และประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้ อีกทั้งสามารถตรวจสอบความคิดของตนเองว่าสิ่งที่ตนได้กระทำไปนั้นถูกต้องหรือไม่ หรือผิดพลาดอย่างไร

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ สามารถจำแนกออกเป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดของข้อเสนอแนะในแต่ละส่วน ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ควรนำแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไปใช้กำหนดเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าคุณลักษณะผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner) และผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) มีความเหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งจะเป็นกุญแจสำคัญ ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเชี่ยวชาญในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถไตร่ตรองกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนบรรลุเป้าหมายในการสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในท้ายที่สุด เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ ด้านผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3) ผู้บริหารสถานศึกษาควร พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมตามจุดมุ่งหมาย ความถนัดและศักยภาพผู้เรียนมากที่สุด เพื่อสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรวิจัยเพื่อศึกษา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การบริหารวิชาการในองค์ประกอบด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนที่มีจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพที่แตกต่างกัน

2) ควรวิจัยเพื่อศึกษา เรื่อง การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็น เป็นคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้สามารถพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต

3) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธในการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อจะได้มีกลยุทธในการพัฒนาผู้เรียนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการ

เรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ รวมถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงสามารถนำมาวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหา และอุปสรรค เพื่อพัฒนาเป็นกลยุทธ์การบริหารวิชาการตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในอนาคตต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2564). กสศ.สำรวจสถานการณ์เด็กหลุดออกนอกระบบหลังเปิดเทอมใหม่. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.eef.or.th/news-eef-explore-children-falling-out-of-system-after-new-semester/

กนกกร กมลเพ็ชร. (2562). อนาคตภาพห้องสมุดมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสังคมไทย. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กุลิสรา จิตรชญาวณิช, (2562) การจัดการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรุณี เกาเอี้ยน. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.

จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2551) ลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้าย. ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จิตรวร ณ เอกพันธ์. (2562). นวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดนักคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิรัฏฐา จารุพิสิฐธร. (2563). การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูการศึกษานอกระบบโรงเรียน. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุลศักดิ์ สุขสบาย, มนตา ตุลย์เมธาการ, วิไลลักษณ์ ลังกา, และ อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกูล. (2560). การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6. วารสารเกษมบัณฑิต, 18(1), 162–174.

ชวลิต ชูกำแพง. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม: ทีคิวพี จำกัด.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: วีพรินท์.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย, อาชัญญา รัตนอุบล และสุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2559). คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับเยาวชนไทย. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 44(4), 63-80.

ไทยรัฐ. (2564). กระทรวงศึกษาธิการเตรียมความพร้อมจัด 5 รูปแบบการเรียนการสอนยุคโควิด-19 ป่วนเมือง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.thairath.co.th/news/local/2100016 [25 พฤษภาคม 2564]

ธเนตร หลงศรี และวลัยพร ศิริภิรมย์. (2015). การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 10(2), 602-616.

ธาราทิพย์ ชละมณี (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

นฤดี โสรัตน์. (2562). การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในบริบทสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: เอส.พริ้นติ้ง ไทย แฟคตอรี่.

ประกายดาว แก้วชัยเถร. (2561). แนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภัสสร ดิษสกุล. (2562). นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, (2562). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรุงเทพมหานคร: มีน เซอร์วิส ซัพพลาย.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.

ปิยะ ศักดิ์เจริญ, (2558). องค์ประกอบสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 43(2), 141-156.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542,19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 1.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). (2545, 19 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก. หน้า 16.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3). (2553, 22 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 127 ตอนที่ 45 ก. หน้า 1.

พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566. (2566, 19 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 140 ตอนที่ 20 ก. หน้า 60-72.

พวงสุรีย์ วรคามิน. (2562). กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดอัจฉริยภาพทางดิจิทัลของผู้เรียนประถมศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิณสุดา สิริธรังศรี. (2559). ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สุทธิปริทัศน์. 30(93).

พิมพ์พัฐช์ โกมลารชุน. (2564). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับเด็กในสถานสงเคราะห์. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนัสวินี ณรงคชัย, นวัตกร หอมสิน และ พงษนิมิตร พงษภิญโญ. (2563). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยในอำเภอ จังหวัดสกลนคร. วารสารบัณฑิตศึกษา, 17(79).

มัทธนา คงทวีบุญ, สนิท หาจัตุรัส. (2563). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 8(30), 268-279.

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2564). ประเทศไทยในอนาคต Future Thailand มิติที่ 3 การศึกษาไทย Future Thailand: Education. กรุงเทพมหานคร.

ยเวหา เกษมสุข. (2562). แนวทางส่งเสริมการเรียนรู้การเรียนรู้ตลอดชีวิต โรงเรียนผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.

วรรณวีร์ บุญคุ้ม ,พจนา บุญคุ้ม และวิสูตร โพธิ์เงิน. (2559). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของครูกศน.ตำบลในภูมิภาคตะวันตกเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 9(3).

วรรณวีร์ บุญคุ้ม. (2556). การวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สาโรจ ดิจิตอลพริ้นท์ แอนด์กอปปี้เซ็นเตอร์.

วลีรัตน์ ฉิมน้อย. (2562). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะพลเมืองคุณภาพในศตวรรษที่ 21. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วสุ ทัพพะรังสี. (2563). อนาคตภาพรูปแบบค่ายวิทยาศาสตร์เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัล. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัชราภรณ์ อมรศักดิ์. (2563). นวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการนำสะเต็มศึกษาไปใช้ในชีวิตจริง. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีซานา อับดุลเลาะ และวุฒิชัย เนียมเทศ. (2020). การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 “แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ”. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 7(2), 227-246.

ศยามน อินสะอาด. (2021). การออกแบบไมโครเลิร์นนิงยุคดิจิทัล. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, 16(20).

ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน. (2554). การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะความเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมาลีย์ สังข์สี. (2555). รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนกลุ่มอายุ 15 – 59 ปี ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (40)2, 25-39.

สมพงษ์ จิตระดับ, สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และคณะ. (2556). การประเมินผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) ตามแนวพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สมาน อัศวภูมิ. (2551). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่: แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ. อุบลราชธานี: อุบลออฟเซท.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). คัมภีร์ กศน. กรุงเทพมหานคร: เอ็นเอ รัตนเทรดดิ้ง.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สำนักงานปลัดประทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2555). คู่มือการดำเนินงานหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2555). กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2558). การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: รังสีการพิมพ์.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2562). รายงานผลการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558. กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือมาตรฐานโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (EESD School). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2549). พลวัตนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบ/แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนกลุ่มอายุ 15 – 59 ปี ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน. บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). ข้อแสนอระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตในปี 2040. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกับ อีเลฟเว่นสตาร์ อินเตอร์เทรด.

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2549). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ. กรุงเทพมหานคร: อุษาการพิมพ์.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2557). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สุกัญญา แช่มช้อย และคณะ. (2563). การออกแบบนโยบายการพลิกโฉมระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตในปี 2040. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สุกัญญา แช่มช่อย. (2555). แนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 14(2).

สุกัญญา แช่มช้อย. (2563). นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อสร้างนวัตกร. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 22(2).

สุบิน ไชยยะ, พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, และ ปิยพงษ์ สุเมตติกุล. (2558). ทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย : กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 21(3), 149-176.

สุภัชชา โพธิ์เงิน. (2563). นวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการศึกษาเพื่ออาชีพ. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2533). สมบัติทิพย์ของการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

หัทยานันทช์ เศรษฐปราโมทย์. (2558). การวิเคราะห์การดำเนินงานของ สำนักงาน กศน.ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน. เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อภิชาต ขันธชัย และ พรเทพ รู้แผน. (2560). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า, 4(1).

อาชัญญา รัตนอุบล. (2562). การวิเคราะห์และสังเคราะห์ปรัชญา แนวคิด และหลักการของการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 47(2), 428-444.

ภาษาอังกฤษ

Betsy Ng. (2019). Identifying the Profile of a Potential Lifelong Learner. New Waves Educational Research & Development, 22(1), 1–13.

Beyer, B. K.. (1987). Practical strategies for the teaching of thinking. Boston, MA: Allyn and Bacon.

Blaschke, L. M.. (2012). Heutagogy and Lifelong Learning: A Review of Heutagogical Practice and Self-Determined Learning. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 13, 56-71.

Blaschke, L.M., Hase, S. (2016). Heutagogy:A Holistic Framework for Creating Twenty-First-Century Self-determined Learners. In: Gros, B., Kinshuk, ., Maina, M. (eds), *The Future of Ubiquitous Learning*. Berlin. Springer.

Blaschke, L.M. (2016). Self-Determined Learning: Designing for Heutagogic Learning Environments. In: Spector, M., Lockee, B., Childress, M. (eds), *Learning, Design, and Technology*. Cham. Springer.

Blaschke, L. M.. (2016). Strategies for Implementing Self-Determined Learning (Heutagogy) within Education: A Comparison of Three Institutions (Australia, South Africa, and Israel). Master's Thesis, Carl von Ossietzky Universität Oldenburg.

Blaschke L.M.. (2019) The Pedagogy–Andragogy–Heutagogy Continuum and Technology-Supported Personal Learning Environments. In: Jung I. (eds), *Open and Distance Education Theory Revisited.* Singapore. Springer, 75-84.

Bloom, B. S.. (1976). Human characteristics and school learning. New York: McGraw-hill.

Candy, Philip C., Crebert, Gay, O'Leary, Jane. (1994). *Developing lifelong learners through undergraduate education.* Canberra. Australian Government Publishing Service.

Canning, N. & Callan, S. (2010). Heutagogy: Spirals of reflection to empower learners in higher education. Reflective Practice, 11(1), 71-82.

Craig A. Talmage , R. Geoffrey Lacher , Mikulas Pstross , Richard C. Knopf , and Karla A. Burkhart (2015) Captivating Lifelong Learners in the Third Age: Lessons Learned From a University-Based. Institute Adult Education Quarterly 2015, 65(3), 232–249.

Cristiano, M.J.. (1993). I want to learn what I want to learn in the way I choose to learn it: Using learning contracts. Paper presented at the Western States Communication Association Great Ideas for Teaching Speech (GIFTS), Community College Interest Group.

David W. Drewery. (2020). Lifelong learning mindset and career success: evidence from the field of accounting and finance. The Journal Higher Education, Skills and Work-Based Learning, 10(3), 567-580.

Design Council. (2004). What is the framework for innovation?. Retrieved from: https://www.designcouncil.org.uk/news-opinion/what-framework-innovation-design-councils-evolved-double-diamond

Dimitri, M. (2014). Structured approach to innovation pays off big time. Retrieved from: https://bmgiblog.wordpress.com/tag/d4-methodology/.

Eachempati, P., Kumar, K., Komattil, R., & Ismail, A. R. H.. (2017). Heutagogy through Facebook for the millennial learners. *MedEdPublish*, 6(4), 1–12.

Eberle, J. (2009). *Heutagogy: What your mother didn't tell you about pedagogy and the conceptual age. In Proceedings from the 8th Annual European Conference on e-Learning.* 29-30 October 2009. Bari Italy.

Elizabeth, M., Dalton. (2017). Beyond Universal Design for Learning: Guiding Principles to Reduce Barriers to Digital & Media Literacy Competence. *The National Association for Media Literacy Education's Journal of Media Literacy Education,* 9(2), 17–29.

Elizabeth Hartmann. (2015). Universal Design for Learning (UDL) and Learner with Severe Support Need. INTERNATIONAL JOURNAL OF WHOLE SCHOOLING, 11(1).

Ericson, B. J., Parker, M. C., Rogers, K., & Guzdial, M.. (2017) (n.d.). Students and teachers use an online AP CS principles EBook differently: Teacher behavior consistent with expert learners. ICER 2017 - Proceedings of the 2017 ACM Conference on International Computing Education Research, 101–109.

Estmer & Newby. (1996). The expert learner: Strategic, self-regulated, and reflective. *Instructional Science*, 24, 1-24.

European Union. (2019). KEY COMPETENCES FOR LIFELONG LEARNING. Manuscript completed in March 2019 Neither the European Commission nor any person acting on behalf of the Commission is responsible for the use that might be made of the following information. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Fleur, D.S., Bredeweg, B. & van den Bos, W. (2021). Metacognition: ideas and insights from neuro-and educational sciences. *NPJ Sci Learn,* 6, 13. Retrieved from: https://doi.org/10.1038/s41539-021-00089-5

Fry, H., Ketteridge, S., & Marshall, S.. (2009). A Handbook of Teaching and Learning in Higher Education: Enhancing Academic Practice (3rd ed.). New York: Taylor & Francis.

Gavin Amborse, & Paul Harris. (2010). Design Thinking. Lausanne, Switzerland: AVA Publishing SA. Retrieved from: http://asimetrica.org/wp-content/uploads/2014/06/design-thinking.pdf

Halsall, Jamie P., Jason Powell, and Michael Snowden. 2016. Determined Learning Approach: Implications of Heutagogy Society Based Learning. Cogent Social Sciences 2. Retrieved from: https://doi.org/10.1080/23311886.2016.1223904.

Hase, S., & Kenyon, C.. (2000). From Andragogy to Heutagogy. Ultibase Articles, 5, 1-10.

Hase, S., & Kenyon, C.. (2013). Self-determined learning: Heutagogy in action: A&C Black.

Hasso Plattner Institute of Design. (2018). Design Thinking Bootcamp Bootleg. Retrieved From: https://static1.squarespace.com/static/57c6b79629687fde090a0fdd/t/58890239db29d6cc6c3338f7/1485374014340/METHODCARDS-v3-slim.pdf

Hilgard, E.R. & Bower, G.H. (1975). Theories of learning. Englewood Cliffs, PrenticeHall, Inc.

IDEO U. (2022). Design Thinking Process. Retrieved From: https://www.ideou.com/pages/design-thinking

Johansen B & Euchner J. (2013). Navigating the VUCA World*, Research Technology Management*, 56(1), 10-15.

Keating K. (2020). The mindset of a lifelong learner. Retrieved from https://www.chieflearningofficer.com/2020/05/26/the-mindset-of-a-lifelong-learner/

Kenyon, C., & Hase, S.. (2010). Andragogy and heutagogy in postgraduate work. In T. Kerry (Ed.), Meeting the challenges of change in postgraduate education. London: Continuum Press.

Khasnabis C, Heinicke Motsch K, Achu K, et al., editors. (2010) Community-Based Rehabilitation: CBR Guidelines. Geneva: World Health Organization.

Lindner, R.W. & Harris, B.R.. (1992). Implications of assessment of self-regulated learning forinstruction. Paper presented at the annual Illinois Association for Educational Researchand Evaluation convention, Naperville, IL, May, 1992.

Lynch, David. (2012). Preparing Teachers in Times of Change: teaching schools, new content and evidence. Tarragindi: Primrose Hall Publishing Group. ISBN 9781471611025.

Maureen Nimon (2002) Developing Lifelong Learners: Controversy and the Educative Role of the Academic Librarian, Australian Academic & Research Libraries, 33(1), 14-24.

Meyer, A., Rose, D. H., & Gordon, D.. (2014). Universal design for learning: Theory and practice. CAST Professional Publishing.

Mohammad, S., et al. (2019). A Proposed Heutagogy Framework for Structural Steel Design in Civil Engineering Curriculum. International Journal of Emerging Technologies in Learning, 14(24), 10.

Nikolovska, A. I., Grizev, A., & Iliev, A. (2019). History of Heutagogy as a self-determined learning. Conference: 2-nd International Scientific Conference MILCON'19 At: Skopje, North Macedonia, 146-152.

Oliva, P. F.. (2008). Developing the Curriculum. Boston: Pearson.

Park, H., Choi, J., Kim, J. et al. (2019). The Academic Credit Bank System in the Republic of Korea: An effective medium for lifelong learning in higher education. *International Review of Education*, 65, 975–990

Pendergast, D., Flangan, R., Land, R., Bahr, M., Mitchell, J., Weir, K., Smith, J. (2005). *Developing Lifelong Learners in the Middle Years of Schooling*. Ministerial Council on Education, Employment, Training and Youth Affairs, Australia.

Rose, D.H. and Meyer, A. (2002) Teaching Every Student in the Digital Age: Universal Design for Learning. Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, VA.

Saemah Rahman et al. (2010). The Development Of Expert Learners In The Classroom. Contemporary Issues In Education Research, 3(6).

Saylor, J. G., Alexander, W. M., & Lewis, A. J.. (1981). Curriculum Planning for Better Teaching and Learning. New York: Holt Rinehart and Winston.

Sherry R. Crow. (2006). What Motivates a Lifelong Learner?. *School Libraries Worldwide*. 12(1), 22-34.

Smith, R., Lynch, D.. (2010). Rethinking Teacher Education: Teacher education in the knowledge age. Sydney: AACLM Press. ISBN 9781471604621

Stephenson, J. (1996). Beyond competence to capability and the learning society. Capability, 2(1), 60–2.

Stobart G. (2014). *The expert learner*. Berkshire. Open University Press.

Taba, H.. (1962). Curriculum Development: Theory and Practice. New York: Harcourt Brace and World.

Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rd ed). New York. Harper and Row Publication.

Thomas, Angela Falter. (2015). Creating Lifelong Learners: Fostering Facilitation, Modeling, & Choice in the Classroom. Journal of Curriculum and Teaching, 4(2), 17-21.

Trier, U. P., & Peschar, J. L. (1995). Cross curricular competencies: Rationale and strategy for a new educational indicator. In G. Phillips, A. Grisay, J. L. Peschar, & M. Granheim (Eds.), Measuring what students learn (pp. 97–108). Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development.

UNESCO Institute for Statistics. (2012). International Standard Classification of Education ISCED 2011 P.O. Box 6128, Succursale Centre-Ville Montreal, Quebec H3C 3J7 Canada.

UNESCO. (2015). Education for All 2000-2015: achievements and challenges. EFA global monitoring report.

UNESCO. (2022). Lifelong learning. Retrieved from: http://www.ibe.unesco.org/en/glossary-curriculum-terminology/l/lifelong-learning

Watson, L.. (2003) Lifelong Learning In Australia. Lifelong Learning Network, Division Of Communication And Education, University Of Canberra. Canberra.

Wagner T. (2012). Creating Innovators : The Making Of Young People Who Will Change The World. New York.

Woolfolk, A. (2008). Educational Psychology. 10th Edition. Boston: Allyn and Bacon.

Yimer, A. (2004). Metacognitive and cognitive functioning of college students during mathematical problem solving. Ph.D. Dissertation, Department of Mathematics, Illinois State University.

Zimmerman, B. J. (2000). Attainment of self-regulation: A social cognitive perspective. In M. Boekaerts, P. Pintrich, & M. Zeidner (Eds.), Handbook of self-regulation,research, and applications (pp. 13–39). Orlando: Academic Press.

Zimmerman. (2002). Becoming a self regulated learner: An Overview. The theory in Practice, 41(2), 64-70.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1) รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดและเครื่องมือการวิจัย

2) รายนามผู้ทรงคุณวุฒิแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบ

3) รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินกรอบแนวคิดและเครื่องมือการวิจัย

1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.1) นายคมกฤช จันทร์ขจร ตำแหน่ง รองเลขาธิการ กศน. วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก การศึกษาดุษฎีบัณฑิต การศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2) นางชนกพร จุฑาสงฆ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดเพชรบูรณ์ วุฒิการศึกษา ปริญญาเอกการศึกษาดุษฎีบัณฑิต การบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.1) รองศาสตราจารย์ปรารถนา ใจผ่อง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยการศึกษาตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วุฒิการศึกษา Ph.D. (Mathematics), University of Illinois at Urbana-Champaign, USA,

2.2) นายนภมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาระบบงาน สำนักงาน กศน. วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต การศึกษานอกระบบโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย จำนวน 1 คน

นางวรัญญภรณ์ ชาลีรักษ์ ตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านติดตามตรวจสอบการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบ

กลุ่มที่ 1 นักวิชาการ

1.	ผศ.ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม	เลขาธิการคุรุสภา
2.	รศ.ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา	อาจารย์ภาคการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3.	รศ.ดร.วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา	อาจารย์ภาคการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4.	ผศ.ดร.จตุภูมิ เขตจัตุรัส	อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5.	ดร.นภมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม	ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาระบบงาน กรมส่งเสริมการเรียนรู้

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหาร สำนักงาน กศน

6.	ดร.ชนกพร จุฑาสงฆ์	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดมหาสารคาม
7.	ดร.กัญจน์โชติ สหพัฒนสมบัติ	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดฉะเชิงเทรา
8.	ดร.มงคลชัย ศรีสะอาด	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดอุทัยธานี
9.	นายประเวช เหล่าประเสริฐ	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดบึงกาฬ
10.	ดร.ธีรพงษ์ แสงสิทธิ์	ผู้อำนวยการ.กศน.อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มที่ 3 ข้าราชการครู

11.	ดร.กุลธิดา รัตนโกศล	ครูเชี่ยวชาญ สถาบัน กศน. ภาคตะวันออก
12.	ดร.ปัทมา โกวิทยากร	ครูชำนาญการ กศน.อำเภอจักราช สำนักงาน กศน.จังหวัดนครราชสีมา
13.	ดร.สุรพงษ์ ลาตะวงษ์	ครูชำนาญการ ศูนย์วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมเพื่อการศึกษาร้อยเอ็ด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

14.	นางเหมือนฝัน ยองเพชร	ครูชำนาญการ กศน.อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา
15.	นายเลิศชาย ปานมุข	ครูชำนาญการ กศน.อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

กลุ่มที่ 4 นักเรียน

16.	นางสาวโยษิตา วราวรรณ	นักศึกษา กศน. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กศน. อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
17.	นางสาวภครมัย ยะลา นักศึกษา	นักศึกษา กศน. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กศน.อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น
18.	นายสุรศักดิ์ มณีนพรัตน์สุดา	นักศึกษา กศน. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กศน.อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง
19.	นางสาวรัศมีดารา ชอบทำ	นักศึกษา กศน. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กศน.อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา
20.	นางสาวสิริวัลย์ ชุมสม	นักศึกษา กศน. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กศน.อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ผลการหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผลการหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach’s alpha coefficient)

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.986	20

ผลลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s alpha coefficient)

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.984	70

ภาคผนวก ค
เครื่องมือในการวิจัย

1) แบบประเมินกรอบแนวคิดการวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2) แบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์การบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4) แบบสัมภาษณ์ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ

5) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบ

6) แบบประเมินนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบประเมินกรอบแนวคิดการวิจัย
เรื่อง นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

Academic Management Innovation of Non-formal and Informal Education Centers Based on the Concept of Lifelong Expert Learner

คำชี้แจง

1. แบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดงานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบในกรอบแนวคิดงานวิจัยที่ได้จากการสังเคราะห์ เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยภายใต้คำปรึกษาของ คณาจารย์ที่ปรึกษา

2. แบบประเมินกรอบแนวคิดนี้ ผู้วิจัยทำขึ้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับตัวแปรที่กำหนด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแนวคิดเกี่ยวกับกรอบแนวคิดในงานวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต การประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ สรุปประเด็นสำคัญ แล้วนำไปพัฒนากรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย เพื่อพัฒนาเครื่องมือวิจัยในลำดับต่อไปได้อย่างเหมาะสม ข้อมูลที่ท่านตอบผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลที่ท่านตอบไว้อย่างเป็น ความลับ และจะทำลายเมื่อสิ้นสุดงานวิจัย ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในการตอบแบบประเมินครั้งนี้ตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน เพื่อผู้วิจัยนำข้อมูลไปใช้ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดนักคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยให้มี คุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลโดยตรงต่อการจัดการศึกษาแก่สังคม และประเทศชาติต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณใน ความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(นายวิทวัช กุยแก้ว)
นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
E-mail : Sainaam.Wittawat@gmail.com
Tel : 095-1595252

กรอบแนวคิด

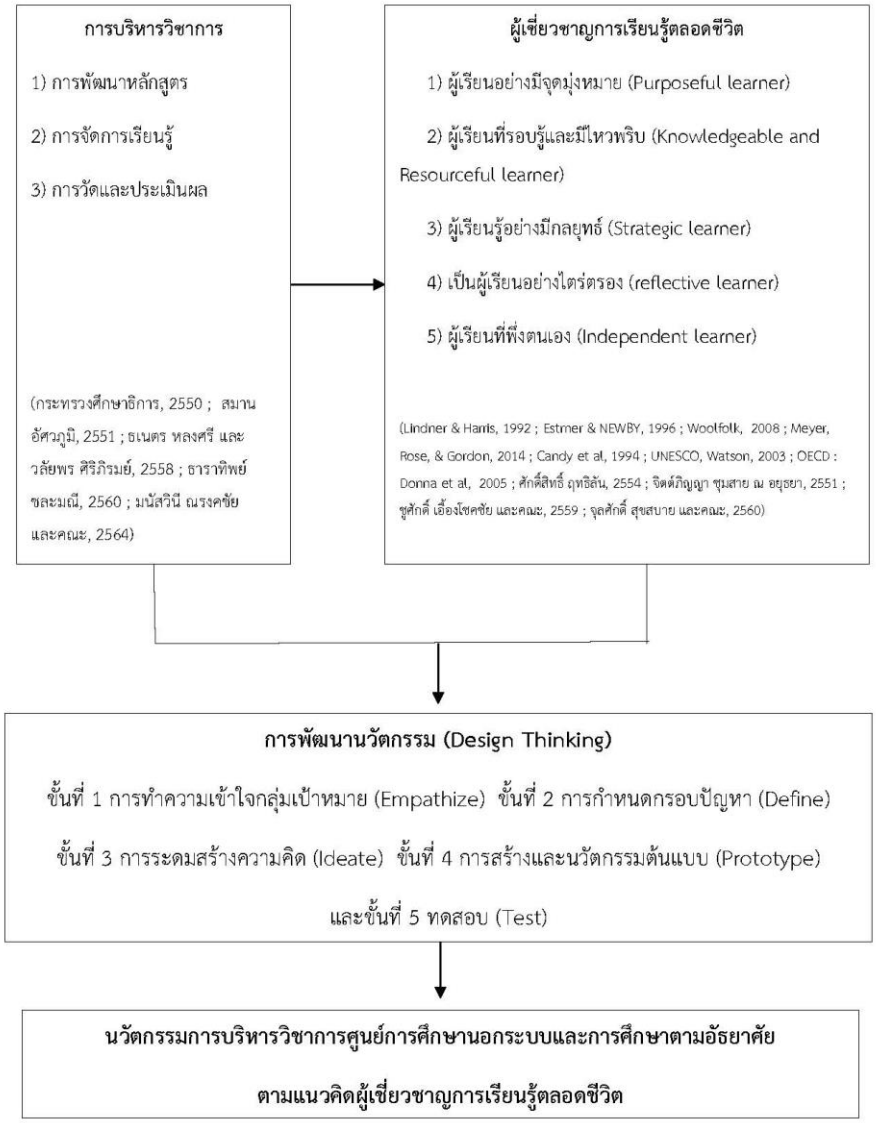
การบริหารวิชาการ
1) การพัฒนาหลักสูตร
2) การจัดการเรียนรู้
3) การวัดและประเมินผล
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 ; สมาน อัศวภูมิ, 2551 ; ธเนตร หลงศรี และวลัยพร ศิริภิรมย์, 2558 ; ธาราทิพย์ ชละมณี, 2560 ; มนัสวินี ณรงคชัย และคณะ, 2564)
ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต
1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)
2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)
3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)
4) เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner)
5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)
(Lindner & Harris, 1992 ; Estmer & NEWBY, 1996 ; Woolfolk, 2008 ; Meyer, Rose, & Gordon, 2014 ; Candy et al, 1994 ; UNESCO, Watson, 2003 ; OECD : Donna et al, 2005 ; ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิล้น, 2554 ; จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา, 2551 ; ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย และคณะ, 2559 ; จุลศักดิ์ สุขสบาย และคณะ, 2560)
การพัฒนานวัตกรรม (Design Thinking)
ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize) ขั้นที่ 2 การกำหนดกรอบปัญหา (Define)
ขั้นที่ 3 การระดมสร้างความคิด (Ideate) ขั้นที่ 4 การสร้างและนวัตกรรมต้นแบบ (Prototype)
และขั้นที่ 5 ทดสอบ (Test)
นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมินกรอบแนวคิดการวิจัย

1. ชื่อ - สกุล.....

2. วุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญา.....สาขา.....

3. ความเชี่ยวชาญพิเศษ.....

4. ตำแหน่งงานปัจจุบัน.....

5. สถานที่ทำงาน.....

6. เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อกลับสะดวก.....

7. E-mail.....

ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแนวคิดเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการวิจัย

ในทัศนะของท่าน ท่านคิดว่าองค์ประกอบในกรอบแนวคิดวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีความเหมาะสมหรือไม่

+1 เห็นด้วย ว่าประเด็นหัวข้อของกรอบแนวคิดมีความเหมาะสมกับงานวิจัย

0 ไม่แน่ใจ ว่าประเด็นหัวข้อของกรอบแนวคิดมีความเหมาะสมกับงานวิจัย

-1 ไม่เห็นด้วย ว่าประเด็นหัวข้อของกรอบแนวคิดมีความเหมาะสมกับงานวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตารางที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาพรวม

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ	เห็นด้วย (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็นด้วย (-1)	ข้อเสนอแนะ
การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารงานวิชาการทางการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต				

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ	เห็นด้วย (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็นด้วย (-1)	ข้อเสนอแนะ
1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จัดทำเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต				
2. การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต				
3. การวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต				

ตารางที่ 2 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในรายองค์ประกอบ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ	เห็นด้วย (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็นด้วย (-1)	ข้อเสนอแนะ
1. การพัฒนาหลักสูตร				
การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร				
จัดทำเนื้อหาสาระ				
2. การจัดการเรียนรู้				
การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้				
การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน				
การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้				

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ	เห็นด้วย (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็นด้วย (-1)	ข้อเสนอแนะ
3. การวัดและประเมินผล				
การกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล				
การเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์				

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตารางที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในภาพรวม

แนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	เห็นด้วย (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็นด้วย (-1)	ข้อเสนอแนะ
ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) หมายถึง บุคคลผู้เรียนรู้อย่างมีจุดหมายและมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรองในการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดจนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเองตลอดชีวิตและสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม โดยมีคุณลักษณะ 5 ประการ				
1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)				
2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)				
3) ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)				
4) เป็นผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (reflective learner)				
5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)				

ตารางที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรายองค์ประกอบ

แนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	เห็นด้วย (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็นด้วย (-1)	**ข้อเสนอแนะ**
1. ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) หมายถึง ผู้มีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้อย่างมีความหมายต่อความใฝ่ฝันในชีวิตที่มีคุณค่าในอนาคต				
2. ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) หมายถึง ผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่หลากหลายและกว้างแบบบูรณาการ มีไหวพริบในการนำไปประยุกต์หรือใช้ในชีวิตจริง หรือในบริบทที่แตกต่างได้อย่างเหมาะสม				
3. ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) หมายถึง ผู้เข้าใจสภาพแวดล้อมและความต้องการจำเป็นของการเรียนรู้ ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม สามารถเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ หรือมีความฉลาดรู้ในการเรียนรู้ (learn smarter) อย่างที่มีคุณค่า				
4. เป็นผู้เรียนอย่างสะท้อนคิด (reflective learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการไตร่ตรองตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดและกระบวนการเรียนรู้ของตน เพื่อพัฒนาและแก้ไขกลยุทธ์ในการเรียนรู้				
5. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการริเริ่มและดำเนินการวางแผนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความรับผิดชอบต่อชุมชนสังคมและโลก				

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรอบแนวคิดตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ขอบพระคุณครับ -

แบบวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต
การวิจัย เรื่อง นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คำชี้แจง

1. แบบวัดระดับฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง "นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต" (Academic Management Innovation of Non-formal and Informal Education Centers Based on the Concept of Lifelong Expert Learner) เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แบบวัดระดับฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตระดับความของผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยแบบประเมินฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น โดยเป็นการวิเคราะห์ภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคลหรือสถานศึกษา ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถาม ทุกข้อตามสภาพจริงและให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ข้อมูลของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัย และ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในภาพรวมต่อไป

4. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความอนุเคราะห์และการเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการ ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

นายวิทวัช กุยแก้ว
นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
E-mail : Sainaam.Wittawat@gmail.com
Tel : 095-1595252

นิยามศัพท์

1. ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) หมายถึง บุคคลผู้เรียนรู้อย่างมีจุดหมายและมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรองในการเรียนรู้ของตนด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดจนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเองตลอดชีวิตและสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม โดยมีคุณลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ 1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) 2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) 3) ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) 4) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) 5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

2. ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) หมายถึง ผู้มีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้อย่างมีความหมายต่อความใฝ่ฝันในชีวิตที่มีคุณค่าในอนาคต

3. ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) หมายถึง ผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่หลากหลายและกว้างแบบบูรณาการ มีไหวพริบในการนำไปประยุกต์หรือใช้ในชีวิตจริง หรือในบริบทที่แตกต่างได้อย่างเหมาะสม

4. ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) หมายถึง ผู้เข้าใจสภาพแวดล้อมและความต้องการจำเป็นของการเรียนรู้ ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม สามารถเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ หรือมีความฉลาดรู้ในการเรียนรู้ (learn smarter) อย่างที่มีคุณค่า

5. ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการใคร่ครวญตรวจสอบสิ่งที่เรียนรู้ เพื่อตั้งคำถามและหาคำตอบที่หลากหลาย ตลอดจนคิดทบทวนเพื่อพัฒนาและแก้ไขกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของตน

6. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการริเริ่มและดำเนินการวางแผนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความรับผิดชอบต่อชุมชนสังคมและโลก

แบบประเมินระดับความเชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓หรือเติมข้อมูลของท่านลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของตัวท่าน

1. เพศ ☐ (1) ชาย ☐ (2) หญิง

2. อายุ

☐ (1) น้อยกว่า 15 ปี ☐ (2) 15 - 20 ปี ☐ (3) 21 - 30 ปี ☐ (4) 31 - 40 ปี

☐ (5) 41 – 50 ปี ☐ (6) 50 – 60 ปี ☐ (7) 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาปัจจุบัน

☐ (1) ประถมศึกษา ☐ (2) มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ (3) มัธยมศึกษาตอนปลาย

4. อาชีพปัจจุบัน

☐ (1) ว่างงาน ☐ (2) ค้าขาย ☐ (3) รับจ้างทั่วไป

☐ (4) พนักงานบริษัท ☐ (5) เกษตรกร ☐ (6) อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ขอให้ท่านประเมินว่าตนเองมีพฤติกรรมแต่ละรายการอยู่ในระดับใด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ลงในช่องระดับคุณภาพของแต่ละรายการตามความเป็นจริง

ระดับความคิดเห็น

ระดับ 5 หมายถึง ท่านมีการแสดงพฤติกรรมในระดับ มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง ท่านมีการแสดงพฤติกรรมในระดับ มาก
ระดับ 3 หมายถึง ท่านมีการแสดงพฤติกรรมในระดับ ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง ท่านมีการแสดงพฤติกรรมในระดับ น้อย
ระดับ 1 หมายถึง ท่านมีการแสดงพฤติกรรมในระดับ น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

รายการคำถาม	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
ท่านสามารถเลือกช่องทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยตนเองได้		✓			

คำอธิบาย โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ ความ เป็นจริงของตัวท่านมากที่สุด

รายการคำถาม	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)					
1) มีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้					
2) จุดมุ่งหมายในการเรียนที่มีความหมายต่อความใฝ่ฝันของตนเอง					
3) ความใฝ่ฝันของตนเป็นชีวิตที่มีคุณค่าในอนาคต					
4) ชีวิตที่มีคุณค่าคือชีวิตที่ทำประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อนมนุษย์และโลก					
ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)					
5) มีความรู้ในศาสตร์ที่หลากหลายและกว้าง					
6) บูรณาการความรู้ที่หลากหลายเพื่อนำไปใช้ประโยชน์					
7) มีไหวพริบในการนำไปประยุกต์หรือใช้ในชีวิตจริง					
8) ปรับใช้ความรู้กับบริบทที่แตกต่างได้อย่างเหมาะสม					
ผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)					
9) เข้าใจสภาพแวดล้อมและความต้องการจำเป็นของการเรียนรู้					
10) เข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามการเรียนรู้					
11) สามารถเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์					
12) มีความฉลาดรู้ในการเรียนรู้ (learn smarter) อย่างคุณค่า					
เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner)					
13) มีความสามารถในการไตร่ตรอง					
14) สามารถตรวจสอบสิ่งที่เรียนรู้เพื่อตั้งคำถามและหาคำตอบที่หลากหลาย					
15) สามารถควบคุมกระบวนการทางความคิดและการเรียนรู้ของตน					

รายการคำถาม	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
16) สามารถคิดทบทวนเพื่อพัฒนาและแก้ไขกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของตน					
ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)					
17) สามารถริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
18) สามารถริเริ่มและดำเนินการวางแผนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้					
19) สามารถประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
20) สามารถเรียนรู้อย่างมีความรับผิดชอบต่อชุมชนสังคมและโลก					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ขอบพระคุณครับ -

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์
การบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย "นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต" (Academic Management Innovation of Non-formal and Informal Education Centers Based on the Concept of Lifelong Expert Learner) เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยแบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์

3. แบบสอบถามฉบับนี้ขอความอนุเคราะห์ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต ตอบแบบสอบถาม รวมจำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

3.1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา

3.2) ข้าราชการครู

3.3) ครู กศน.ตำบล

4. ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านโปรดตอบแบบสอบถามแต่ละข้อที่กำหนด แต่หากท่านรู้สึกอึดอัดหรือรู้สึกไม่สบายใจในบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามนั้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

นายวิทวัช กุยแก้ว
นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
E-mail : Sainaam.Wittawat@gmail.com
Tel : 095-1595252

นิยามศัพท์

1. ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) หมายถึง บุคคลผู้เรียนรู้อย่างมีจุดหมายและมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรองในการเรียนรู้ของตนด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดจนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเองตลอดชีวิตและสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม โดยมีคุณลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ 1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) 2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) 3) ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) 4) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) 5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

2. ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) หมายถึง ผู้มีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้อย่างมีความหมายต่อความใฝ่ฝันในชีวิตที่มีคุณค่าในอนาคต

3. ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) หมายถึง ผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่หลากหลายและกว้างแบบบูรณาการ มีไหวพริบในการนำไปประยุกต์หรือใช้ในชีวิตจริง หรือในบริบทที่แตกต่างได้อย่างเหมาะสม

4. ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) หมายถึง ผู้เข้าใจสภาพแวดล้อมและความต้องการจำเป็นของการเรียนรู้ ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม สามารถเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ หรือมีความฉลาดรู้ในการเรียนรู้ (learn smarter) อย่างที่มีคุณค่า

5. ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการใคร่ครวญตรวจสอบสิ่งที่เรียนรู้ เพื่อตั้งคำถามและหาคำตอบที่หลากหลาย ตลอดจนคิดทบทวนเพื่อพัฒนาและแก้ไขกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของตน

6. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการริเริ่มและดำเนินการวางแผนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความรับผิดชอบต่อชุมชนสังคมและโลก

7. การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารงานวิชาการทางการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย **การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล**

8. การพัฒนาหลักสูตร การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จัดทำเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

9. การจัดการเรียนรู้ การวางแผนและจัดการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

10. การวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

<u>ตอนที่ 1</u> ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓หรือเติมข้อมูลของท่านลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของตัวท่าน

1) เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2) อายุ

☐ ต่ำกว่า 35 ปี ☐ 36 - 40 ปี ☐ 41 - 45 ปี ☐ 46 - 50 ปี ☐ มากกว่า 50 ปี

3) ระดับการศึกษา

☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4) ตำแหน่ง

☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ☐ ข้าราชการครู ☐ ครู กศน.ตำบล

5) ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

☐ ต่ำกว่า 10 ปี ☐ 11 – 20 ปี ☐ 21 – 30 ปี ☐ มากกว่า 30 ปี

<u>ตอนที่ 2</u> ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คำชี้แจง โปรดศึกษานิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย และทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบดังนี้

5	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ มากที่สุด
4	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ มาก
3	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ ปานกลาง
2	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ น้อย
1	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน /สภาพที่พึงประสงค์ น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อคำถาม	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) ในระดับใด			✓			✓				

ข้อคำถาม	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การพัฒนาหลักสูตร										
1) สถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) ในระดับใด										
2) สถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) ในระดับใด										
3) สถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) ในระดับใด										
4) สถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) ในระดับใด										
5) สถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) ในระดับใด										
6) สถานศึกษามีการจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) ในระดับใด										
7) สถานศึกษามีการจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) ในระดับใด										
8) สถานศึกษามีการจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) ในระดับใด										
9) สถานศึกษามีการจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) ในระดับใด										
10) สถานศึกษามีการจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) ในระดับใด										
การจัดการเรียนรู้										
1) สถานศึกษามีการวางแผนและจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) ในระดับใด										
2) สถานศึกษามีการวางแผนและจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) ในระดับใด										
3) สถานศึกษามีการวางแผนและจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) ในระดับใด										
4) สถานศึกษามีการวางแผนและจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) ในระดับใด										

ข้อคำถาม	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5) สถานศึกษามีการวางแผนและจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) ในระดับใด										
6) สถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) ในระดับใด										
7) สถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) ในระดับใด										
8) สถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) ในระดับใด										
9) สถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) ในระดับใด										
10) สถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) ในระดับใด										
11) สถานศึกษามีการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) ในระดับใด										
12) สถานศึกษามีการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) ในระดับใด										
13) สถานศึกษามีการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) ในระดับใด										
14) สถานศึกษามีการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) ในระดับใด										
15) สถานศึกษามีการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) ในระดับใด										

ข้อคำถาม	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การวัดและประเมินผล										
1) สถานศึกษามีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) ในระดับใด										
2) สถานศึกษามีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) ในระดับใด										
3) สถานศึกษามีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) ในระดับใด										
4) สถานศึกษามีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) ในระดับใด										
5) สถานศึกษามีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) ในระดับใด										
6) สถานศึกษามีการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบกาณ์เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) ในระดับใด										
7) สถานศึกษามีการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) ในระดับใด										
8) สถานศึกษามีการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) ในระดับใด										

ข้อคำถาม	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9) สถานศึกษามีการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) ในระดับใด										
10) สถานศึกษามีการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) ในระดับใด										

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ขอบพระคุณ -

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(Academic Management Innovation of Non-formal and Informal Education Centers Based on the Concept of Lifelong Expert Learner)

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งเป็นส่วน หนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การ จัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แบบสัมภาษณ์นี้ โดยแบ่งประเด็นการสัมภาษณ์ ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ให้ ข้อมูล ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบตามสภาพจริงและให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ข้อมูลของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัยและจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ ประเทศต่อไป

4. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความอนุเคราะห์และการเสียสละเวลาอันมีค่า ของท่านในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

นายวิทวัช กุยแก้ว

นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail : Sainaam.Wittawat@gmail.com

Tel : 095-1595252

นิยามศัพท์

1. ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) หมายถึง บุคคลผู้เรียนรู้อย่างมีจุดหมายและมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรองในการเรียนรู้ของตนด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดจนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเองตลอดชีวิตและสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม โดยมีคุณลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ 1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) 2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) 3) ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) 4) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) 5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

2. ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) หมายถึง ผู้มีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้อย่างมีความหมายต่อความใฝ่ฝันในชีวิตที่มีคุณค่าในอนาคต

3. ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) หมายถึง ผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่หลากหลายและกว้างแบบบูรณาการ มีไหวพริบในการนำไปประยุกต์หรือใช้ในชีวิตจริง หรือในบริบทที่แตกต่างได้อย่างเหมาะสม

4. ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) หมายถึง ผู้เข้าใจสภาพแวดล้อมและความต้องการจำเป็นของการเรียนรู้ ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม สามารถเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ หรือมีความฉลาดรู้ในการเรียนรู้ (learn smarter) อย่างที่มีคุณค่า

5. ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการใคร่ครวญตรวจสอบสิ่งที่เรียนรู้ เพื่อตั้งคำถามและหาคำตอบที่หลากหลาย ตลอดจนคิดทบทวนเพื่อพัฒนาและแก้ไขกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของตน

6. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการริเริ่มและดำเนินการวางแผนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความรับผิดชอบต่อชุมชนสังคมและโลก

7. การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารงานวิชาการทางการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย **การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล**

8. การพัฒนาหลักสูตร การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จัดทำเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

9. การจัดการเรียนรู้ การวางแผนและจัดการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

10. การวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตอนที่1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อ – สกุล .....

1.2 วุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญา..... สาขา.....

1.3 ความเชี่ยวชาญพิเศษ .....

1.4 ตำแหน่งงานปัจจุบัน .....

1.5 ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง .....

1.6 สถานที่ทำงาน .....

1.7 รางวัลแห่งความภาคภูมิใจที่โรงเรียนหรือนักเรียนได้รับ.....
.....
.....

1.8 วันที่สัมภาษณ์..... เวลาการสัมภาษณ์..... สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การพัฒนาหลักสูตร

1. สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI = 0.118)

1.1 ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)

1.2 ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)

1.3 ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)

1.4 เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner)

1.5 ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำเนื้อหาสาระในด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI = 0.122)

2.1 ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)

2.2 ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)

2.3 ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)

2.4 เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner)

2.5 ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การจัดการเรียนรู้

3. สถานศึกษาของท่านมีการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้ในด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI = 0.115)

3.1 ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)

3.2 ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)

3.3 ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)

3.4 เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner)

3.5 ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สถานศึกษาของท่านมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI = 0.103)

4.1 ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)

4.2 ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)

4.3 ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)

4.4 เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner)

4.5 ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. สถานศึกษาของท่านมีการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ในด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI = 0.118)

5.1 ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)

5.2 ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)

5.3 ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)

5.4 เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner)

5.5 ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การวัดและประเมินผล

6. สถานศึกษาของท่านมีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล ในด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI = 0.106)

6.1 ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)

6.2 ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)

6.3 ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)

6.4 เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner)

6.5 ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

.....

.....

.....

.....

.....

7. สถานศึกษาของท่านมีการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ในด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI = 0.118)

7.1 ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner)

7.2 ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner)

7.3 ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner)

7.4 เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (Reflective learner)

7.5 ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

8. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการพัฒนาการบริหารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ขอบพระคุณครับ -

แบบประเมินเพื่อการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบ
เรื่อง นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ นวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อที่จะนำไปเป็นแนวทางในการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. แบบประเมินฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้มาตราส่วนการประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3. ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ นวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในส่วนของลักษณะนวัตกรรมวัตถุประสงค์ แนวทางการปฏิบัติ และตัวชี้วัดตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ นวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้

ตลอดชีวิต โดยใช้มาตราส่วนการประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ในครั้งนี้ มีคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัย และจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยในภาพรวมต่อไป

4. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความอนุเคราะห์และการเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการตอบแบบประเมินฉบับนี้

นายวิทวัช กุยแก้ว

นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail : Sainaam.wittawat@gmail.com Tel : 095-1595252

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

1) ชื่อ - สกุล.....

2) วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญา..... สาขา.....

3) ตำแหน่งในการปฏิบัติงานปัจจุบัน.....

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ทั้งข้อที่เป็นชื่อและลักษณะนวัตกรรม วัตถุประสงค์ แนวทางการปฏิบัติ และตัวชี้วัด ตรงกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ

ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
ระดับ	**หมายถึง**	**ระดับ**	**หมายถึง**
5	มีความเหมาะสมมากและมีความจำเป็นเร่งด่วนในการปฏิบัติ	5	แนวปฏิบัติชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงจนประสบผลสำเร็จ
4	มีความเหมาะสมค่อนข้างมากควรนำไปปฏิบัติ	4	แนวปฏิบัติชัดเจน มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจนประสบผลสำเร็จ
3	มีความเหมาะสมปานกลาง ปฏิบัติได้ก็ดีไม่ ปฏิบัติก็ไม่เกิดความเสียหาย	3	แนวปฏิบัติชัดเจนพอสมควร มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจนประสบผลสำเร็จในระดับปานกลาง
2	แนวปฏิบัติชัดเจนพอสมควร แต่มีความยากลำบากในการนำไปปฏิบัติ	2	มีความเหมาะสมค่อนข้างน้อย นำไปปฏิบัติได้ตามสถานการณ์
1	มีความเหมาะสมน้อย อาจไม่มีความคุ้มค่าในการนำไปปฏิบัติ	1	แนวปฏิบัติไม่ชัดเจน เมื่อนำไปปฏิบัติอาจจะไม่ประสบผลสำเร็จ

4

<u>ตอนที่ 2</u> ความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ชื่อนวัตกรรม "นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนรายบุคคล"

นวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
ชื่อนวัตกรรม "นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนรายบุคคล"											
นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน											
ลักษณะของนวัตกรรม : เป็นหลักสูตรที่กำหนดจุดมุ่งหมายและจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างใคร่ครวญ และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง											
วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อจัดทำเนื้อหาสาระหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต											

5

นวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
แนวทางในการดำเนินการ : **1.1. จัดทำหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 1.1.1 สถานศึกษาเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรตามที่สำนักงาน กศน. กำหนดโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักปรัชญาคิดเป็นเป็นฐาน 1.1.2 สถานศึกษาดำเนินการประชุมกรรมการสถานศึกษาและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อระบุสภาพความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียนที่จำเป็นในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ รวมถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย 1.1.3 จัดทำหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต **1.2 การจัดทำเนื้อหาสาระหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 1.2.1 สำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อออกแบบและจัดกลุ่มการจัดทำเนื้อหาสาระที่เหมาะสมของผู้เรียนในพื้นที่ 1.2.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เรียนก่อนเข้าเรียนเพื่อให้คำแนะนำในการวางแผนเลือกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง											

6

นวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
ตัวชี้วัด : 1. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เรียนต่อหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เรียนต่อเนื้อหาสาระหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3. ร้อยละของผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ตอบสนองจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของตนเองได้											
นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน											
ลักษณะของนวัตกรรม : เป็นการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน โดยเรียนสามารถร่วมวางแผนและจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกับครู เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างใคร่ครวญ และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง											
วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อพัฒนาการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต											

7

นวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
แนวทางในการดำเนินการ : **2.1 การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 2.1.1 ครูวิเคราะห์ผู้เรียนและจัดทำแผนการเรียนรู้ แยกเป็นรายสัปดาห์และรายภาคเรียน ให้ครบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ 2.1.2 ครูกับผู้เรียนปรับปรุงแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน 2.1.3 ครูกับผู้เรียนทำสัญญาการเรียนรู้และทำความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ตามสัญญาให้ผู้เรียนทราบ 2.1.4 ให้ครูและผู้เรียนร่วมกันผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียน **2.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 2.2.1 ครูดำเนินการสำรวจความต้องการในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2.2.2 สถานศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและแสวงหาแนวทางวิธีการ องค์ประกอบที่เหมาะสมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้											

8

นวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
2.2.3 ครูและผู้เรียนร่วมพิจารณาแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษา 2.2.4 ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียนและแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้											
ตัวชี้วัด : 1. ระดับความสำเร็จการพัฒนาการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ระดับความสำเร็จการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายและความถนัดของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต											
นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)											
ลักษณะของนวัตกรรม : เป็นการวัดและประเมินผลโดยเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผานระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำมาทดสอบความรู้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง											

9

นวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อพัฒนาการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผานระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต											
แนวทางในการดำเนินการ : 1. สถานศึกษาดำเนินการกำหนดแนวทางวิธีการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) 2. สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนสำหรับให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาเรียนรู้ด้วยตนเองได้ 3. ตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่รับรองแหล่งเรียนรู้หรือช่องทางการเรียนรู้ที่สามารถเทียบโอนได้ 4. ดำเนินการจัดทำข้อมูลการรับรองช่องทางหรือแหล่งการเรียนรู้											

10

นวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
5. จัดทำคู่มือแนวทางและเจ้าหน้าที่สำหรับให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank) 6. จัดการทดสอบผู้เรียนก่อนเทียบโอนหน่วยกิตในการเรียนรู้นั้น 7. ดำเนินการเทียบโอนหน่วยกิตแก่ผู้ผ่านการทดสอบ											
ตัวชี้วัด : 1. ระดับความสำเร็จของการพัฒนาการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เรียนที่เทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต											

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1

แบบประเมินเพื่อการวิจัย

แบบประเมินนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต
โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อที่จะนำไปเป็นแนวทางในการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างความเป็นผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตต่อไป

2. แบบประเมินฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิโปรดแดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต การดำเนินการในครั้งนี้ มีคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัยและจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยในภาพรวมต่อไป

4. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความอนุเคราะห์และการเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการตอบแบบประเมินฉบับนี้

นายวิทวัช กุยแก้ว

นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail : Sainaam.wittawat@gmail.com Tel : 095-1595252

นิยามศัพท์

1. ผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong expert Learner) หมายถึง บุคคลผู้เรียนรู้อย่างมีจุดหมายและมีความสามารถในการวางแผน การควบคุม และการไตร่ตรองในการเรียนรู้ของตนด้วยความสามารถในการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการทางความคิดจนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเองตลอดชีวิตและสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสังคม โดยมีคุณลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ 1) ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) 2) ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) 3) ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) 4) ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) 5) ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner)

2. ผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learner) หมายถึง ผู้มีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้อย่างมีความหมายต่อความใฝ่ฝันในชีวิตที่มีคุณค่าในอนาคต

3. ผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ (Knowledgeable and Resourceful learner) หมายถึง ผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่หลากหลายและกว้างแบบบูรณาการ มีไหวพริบในการนำไปประยุกต์หรือใช้ในชีวิตจริง หรือในบริบทที่แตกต่างได้อย่างเหมาะสม

4. ผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic learner) หมายถึง ผู้เข้าใจสภาพแวดล้อมและความต้องการจำเป็นของการเรียนรู้ ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม สามารถเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ หรือมีความฉลาดรู้ในการเรียนรู้ (learn smarter) อย่างที่มีคุณค่า

5. ผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง (reflective learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการใคร่ครวญตรวจสอบสิ่งที่เรียนรู้ เพื่อตั้งคำถามและหาคำตอบที่หลากหลาย ตลอดจนคิดทบทวนเพื่อพัฒนาและแก้ไขกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของตน

6. ผู้เรียนที่พึ่งตนเอง (Independent learner) หมายถึง ผู้มีความสามารถในการริเริ่มและดำเนินการวางแผนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความรับผิดชอบต่อชุมชนสังคมและโลก

7. การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารงานวิชาการทางการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย **การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล**

8. การพัฒนาหลักสูตร การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จัดทำเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

9. การจัดการเรียนรู้ การวางแผนและจัดการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

10. การวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แผนภาพแสดงร่างนวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคล ตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน

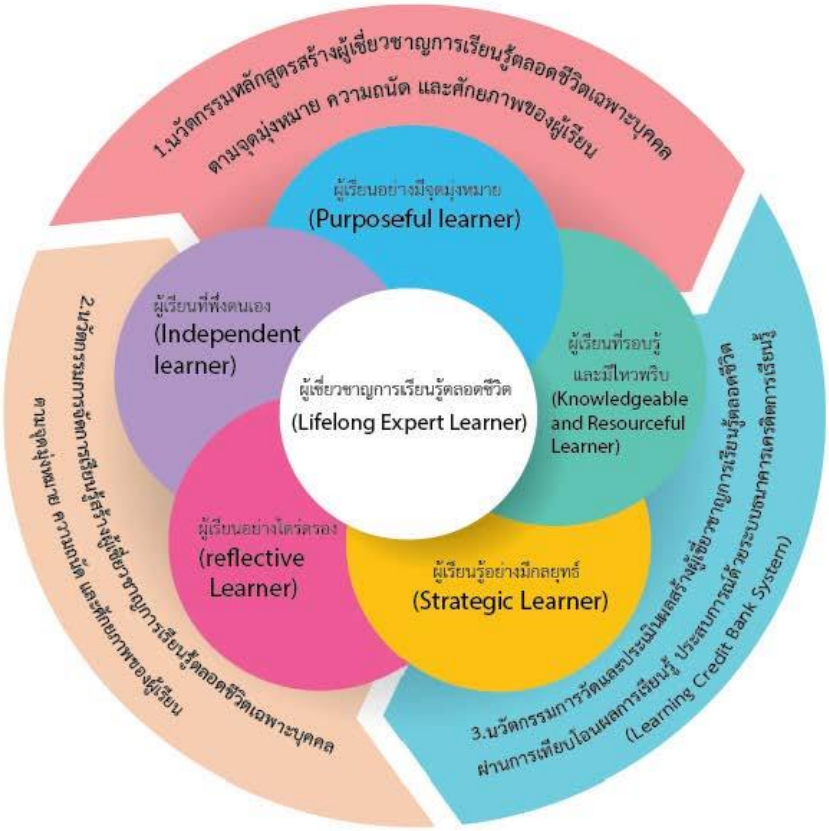

คำชี้แจง

โปรดตอบข้อมูลของท่านให้ครบถ้วน และโปรดแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะตามความเป็นจริง เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตต่อไป

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

1) ชื่อ - สกุล.....

2) วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญา..... สาขา.....

3) ตำแหน่งในการปฏิบัติงานปัจจุบัน.....

<u>ตอนที่ 2</u> ข้อเสนอแนะการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมต้นแบบการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	**ข้อเสนอแนะ**
ชื่อนวัตกรรม "นวัตกรรมการบริหารวิชาการสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน"	
นวัตกรรมย่อยที่ 1 นวัตกรรมหลักสูตรสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน	
ลักษณะของนวัตกรรม : เป็นหลักสูตรที่กำหนดจุดมุ่งหมายและจัดทำเนื้อหาสาระเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง	

นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ข้อเสนอแนะ
วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อจัดทำเนื้อหาสาระหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	
แนวทางในการดำเนินการ : **1.1. การพัฒนาหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 1.1.1 สถานศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรตามที่กรมส่งเสริมการเรียนรู้กำหนด โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักปรัชญาคิดเป็นเป็นฐาน 1.1.2 สถานศึกษาดำเนินการร่วมกับครู ผู้เรียน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์สภาพความเปลี่ยนแปลง และความต้องการของผู้เรียนที่จำเป็นในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ รวมถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ 1.1.3 สถานศึกษาร่วมกับครูและผู้เรียน ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต **1.2 การจัดทำเนื้อหาสาระหลักสูตรเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย**ความถนัด และศักยภาพ**ของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 1.2.1 สถานศึกษาสำรวจความต้องการของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม เพื่อออกแบบและจัดกลุ่มการจัดทำเนื้อหาสาระที่เหมาะสมของผู้เรียนในพื้นที่ 1.2.2 ครูผู้สอนหรือครูแนะแนวดำเนินการประเมินผู้เรียนผู้เรียนก่อนเข้าเรียนด้วยวิธีการ ที่เหมาะสม เช่น การสัมภาษณ์ การทำแบบประเมิน หรือการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนสำหรับให้คำแนะนำในการวางแผนการเรียน หรือการเลือกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างเหมาะสม	

7

นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ข้อเสนอแนะ
ตัวชี้วัด : 1. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เรียนต่อหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เรียนต่อเนื้อหาสาระหลักสูตรฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3. ร้อยละของผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ตอบสนองจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของตนเองได้	
นวัตกรรมย่อยที่ 2 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน	
ลักษณะของนวัตกรรม : เป็นการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน โดยเรียนสามารถร่วมวางแผนและจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกับครู เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง	
วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อพัฒนาการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	

นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ข้อเสนอแนะ
แนวทางในการดำเนินการ : **2.1 การวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 2.1.1 ครูและผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์และจัดทำแผนการเรียนรู้ แยกเป็นรายสัปดาห์และรายภาคเรียน ให้ครบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ 2.1.2 ครูและผู้เรียนร่วมกันปรับปรุงแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน 2.1.3 ครูกับผู้เรียนทำสัญญาการเรียนรู้และทำความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ตามสัญญาให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ 2.1.4 ครูและผู้เรียนร่วมกันผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน 2.1.5 สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อเชิญผู้มีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ เข้ามาร่วมจัดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน **2.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมายความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต** 2.2.1 ครูดำเนินการสำรวจความต้องการในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2.2.2 สถานศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและแสวงหาแนวทาง วิธีการ องค์ประกอบที่เหมาะสมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 2.2.3 ครูและผู้เรียนร่วมพิจารณาแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษา 2.2.4 ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียนและแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้	

นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ข้อเสนอแนะ
ตัวชี้วัด : 1. ระดับความสำเร็จการพัฒนาการวางแผนและจัดเรียนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ระดับความสำเร็จการจัดการสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลตามจุดมุ่งหมาย ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	
นวัตกรรมย่อยที่ 3 นวัตกรรมการวัดและประเมินผลสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ด้วยระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System)	
ลักษณะของนวัตกรรม : เป็นการวัดและประเมินผลโดยเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำมาทดสอบความรู้เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตในรายวิชาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นผู้เรียนที่รอบรู้และมีไหวพริบ เป็นผู้เรียนอย่างมีกลยุทธ์ เป็นผู้เรียนอย่างไตร่ตรอง และเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเอง	
วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อพัฒนาการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. เพื่อดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	

นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ข้อเสนอแนะ
แนวทางในการดำเนินการ : 1. สถานศึกษาดำเนินการกำหนดแนวทางวิธีการเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ผ่านระบบธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) โดยพิจารณาจากหลักสูตรแกนกลางที่กรมส่งเสริมการเรียนรู้กำหนด 2. สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแพลตฟอร์มหรือช่องทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนสำหรับให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาเรียนรู้ด้วยตนเองได้ 3. สถานศึกษาดำเนินการตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่รับรองแหล่งเรียนรู้ แพลตฟอร์มหรือช่องทางการเรียนรู้ที่สามารถเทียบโอนได้ 4. สถานศึกษาดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลการรับรองแหล่งเรียนรู้ แพลตฟอร์มหรือช่องทางการเรียนรู้ของภาคีเครือข่ายที่มีความเหมาะสมสามารถเทียบโอนได้ 5. สถานศึกษาจัดทำคู่มือแนวทางและเจ้าหน้าที่สำหรับให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ผ่านระบบเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank) แก่ผู้เรียนหรือประชาชนที่สนใจ 6. หลักจากผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านแหล่งเรียนรู้ แพลตฟอร์มหรือช่องทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาหรือภาคีเครือข่ายที่ได้รับการรับนองแล้ว ให้สถานศึกษาดำเนินการทดสอบผู้เรียน เพื่อนำไปสะสมหน่วยกิตหรือเทียบโอนหน่วยกิตในการเรียนรู้ต่อไป 7. สถานศึกษาดำเนินการเทียบโอนหน่วยกิตที่ผู้เรียนผ่านการทดสอบให้แก่ผู้เรียนเพื่อออกเป็นเอกสารรับรองความรู้ในรายวิชา หรือเพื่อเทียบโอนให้ได้รับคุณวุฒิตามระดับต่อไป	
ตัวชี้วัด : 1. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เรียนที่เทียบโอนผลการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านธนาคารเครดิตการเรียนรู้ (Learning Credit Bank System) เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต	

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ขอบพระคุณ -

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความร่วมมือการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่ อว ๖๔.๖/๐๖๘๗

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กทม. ๑๐๓๓๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.คมกฤช จันทร์ขจร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิทวัช กุยแก้ว นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้” โดยมีศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แช่มช้อย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

การนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม)
รองคณบดี
ปฏิบัติการแทนคณบดี

คณะครุศาสตร์ กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิรัชกิจ ฝ่ายวิชาการ
เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: ๐๙๕ ๑๕๙ ๕๒๕๒ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Sainaam.wittawat@gmail.com

ที่ อว ๖๔.๖/๐๖๗๙

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กทม. ๑๐๓๓๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ปรารถนา ใจผ่อง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิทวัช กุยแก้ว นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้” โดยมีศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แช่มช้อย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

การนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม)
รองคณบดี
ปฏิบัติการแทนคณบดี

คณะครุศาสตร์ กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิรัชกิจ ฝ่ายวิชาการ
เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: ๐๙๕ ๑๕๙ ๕๒๕๒ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Sainaam.wittawat@gmail.com

ที่ **อว ๖๔.๖/๑๑๖๐**

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กทม. ๑๐๓๓๐

๑ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิทวัช กุยแก้ว นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษาอยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้” โดยมีศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แช่มช้อย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

การนี้นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและทดลองใช้เครื่องมือ คือ แบบวัดระดับและแบบสอบถาม ทั้งนิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลวิจัยและทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม)
รองคณบดี
ปฏิบัติการแทนคณบดี

คณะครุศาสตร์ กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิรัชกิจ ฝ่ายวิชาการ
เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: ๐๙๕ ๑๕๙ ๕๒๕๒ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Sainaam.wittawat@gmail.com

ที่ อว ๖๔.๖/๑๑๖๑

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กทม. ๑๐๓๓๐

๑ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายวิทวัช กุยแก้ว นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษาอยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้” โดยมีศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แช่มช้อย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

การนี้นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบวัดระดับและแบบสอบถาม ทั้งนิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม)
รองคณบดี
ปฏิบัติการแทนคณบดี

คณะครุศาสตร์ กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิรัชกิจ ฝ่ายวิชาการ
เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: ๐๙๕ ๑๕๙ ๕๒๕๒ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Sainaam.wittawat@gmail.com

ที่ อว ๖๔.๖/๒๕๔๙

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กทม. ๑๐๓๓๐

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบ

ด้วย นายวิทวัช กุยแก้ว นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษาอยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้” โดยมีศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แช่มช้อย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

การนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบทั้งนี้นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม)
รองคณบดี
ปฏิบัติการแทนคณบดี

คณะครุศาสตร์ กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิรัชกิจ ฝ่ายวิชาการ
เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: ๐๙๕ ๑๕๙ ๕๒๕๒ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Sainaam.wittawat@gmail.com

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิรัชกิจ ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ โทร. ๘๒๕๖๕ ต่อ ๖๗๓๓

ที่ อว ๖๔.๖(๒๗๙๑.๐๔)/๑๐๗๓ **วันที่** ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา

ด้วย นายวิทวัช กุยแก้ว นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษาอยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้" โดยมีศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แช่มช้อย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

การนี้จึงขอเชิญท่านเป็นขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมต้นแบบทั้งนี้นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม)
รองคณบดี
ปฏิบัติการแทนคณบดี

เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: ๐๙๕ ๑๕๙ ๕๒๕๒ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Sainaam.wittawat@gmail.com

ที่ อว ๖๔.๖/๓๐๔๓

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กทม. ๑๐๓๓๐

๘ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุภูมิ เขตจัตุรัส

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินนวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ โดยการสนทนากลุ่ม

ด้วย นายวิทวัช กุยแก้ว นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้” โดยมีศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แช่มช้อย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

การนี้จึงขอเชิญท่านร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ผ่าน Zoom Meeting ID: 968 8730 3450 Password: 811125

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันและเวลาดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม)
รองคณบดี
ปฏิบัติการแทนคณบดี

คณะครุศาสตร์ กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิรัชกิจ ฝ่ายวิชาการ
เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: ๐๙๕ ๑๕๙ ๕๒๕๒ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Sainaam.wittawat@gmail.com

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน กภ.บริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิรัชกิจ ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ โทร. ๘๒๕๖๕ ต่อ ๖๗๓๓

ที่ อว ๖๔.๖(๒๗๙๑.๐๔)/๑๒๓๑ **วันที่** ๘ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา

ด้วย นายวิทวัช กุยแก้ว นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "นวัตกรรมการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้" โดยมีศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แช่มช้อย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

การนี้จึงขอเชิญท่านร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ผ่าน Zoom Meeting ID: 968 8730 3450 Password: 811125

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันและเวลาดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม)
รองคณบดี
ปฏิบัติการแทนคณบดี

เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: ๐๙๕ ๑๕๙ ๕๒๕๒ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Sainaam.wittawat@gmail.com

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายวิทวัช กุยแก้ว
วัน เดือน ปี เกิด	31 ธันวาคม 2531
สถานที่เกิด	จังหวัดชัยภูมิ
วุฒิการศึกษา	1. ศิลปศาตร์บัณฑิต สาขาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 3. นิติศาสตร์บัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ที่อยู่ปัจจุบัน	95/1061 สุขุมวิท 64 แขวงพระโขนงใต้ เขตพระโขนง กรุงเทพ 10260
ผลงานตีพิมพ์	1. การพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกช่วงวัย (Human resource development of encourage lifelong learning for all ages people) .เอกสารการประชุมวิชาการของสำนักงาน กศน. ปีงบประมาณ 2561 เรื่อง "ร่างกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต".99-104 กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน กศน., 2561 2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวคิดผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ตลอดชีวิต. Journal of Roi Keansarn Academi (E-ISSN: 2697-5033, Online) ปีที่ 8 ฉบับที่ 7 ประจำเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University